

PUČKI KALENDAR

1714

PUČKI KALENDAR

1950

ZA GODINU

19
1938. 209
1285

žonudn
19

NAKLADA:

MEĐUNARODNI NOVINSKI ZAVOD

Subotica, Vojnovičeva ul. 7.

Štamparija Braća Fišer Subotica, Šenoe ul. 12

608080607590809050501080260

Digitally added watermark: www.kvml.org.rs

RODOSLOV KRALJEVSKOG DOMA

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ PETAR II.

Prvorodjeni sin Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja. Rodjen u Beogradu 6. septembra (24. avgusta) 1923. g. Stupio na presto 9. oktobra (26. septembra) 1934. godine.

NJENO VELIČANSTVO KRALJICA — MATI MARIJA

Rodjena u Goti 27. decembra 1899. god. (po starom kalendaru), 9. januara 1900. (po novom), kći rumunskog Kralja Ferdinanda I. Venčana sa Blaženopočivšem Kraljem Aleksandrom Ujediniteljem 8. juna (26. maja) 1922. godine.

NJEGOVO KRALJEVSKO VIŠOČANSTVO KRALJEVIĆ TOMISLAV

Brat Nj. Vel. Kralja Petra II. Rodjen u Beogradu 19. (6) januara 1928. god.

NJEGOVO KRALJEVSKO VIŠOČANSTVO KRALJEVIĆ ANDREJ

Brat Nj. Vel. Kralja Petra II. Rodjen u Bledu 28. (15) juna 1929. god.

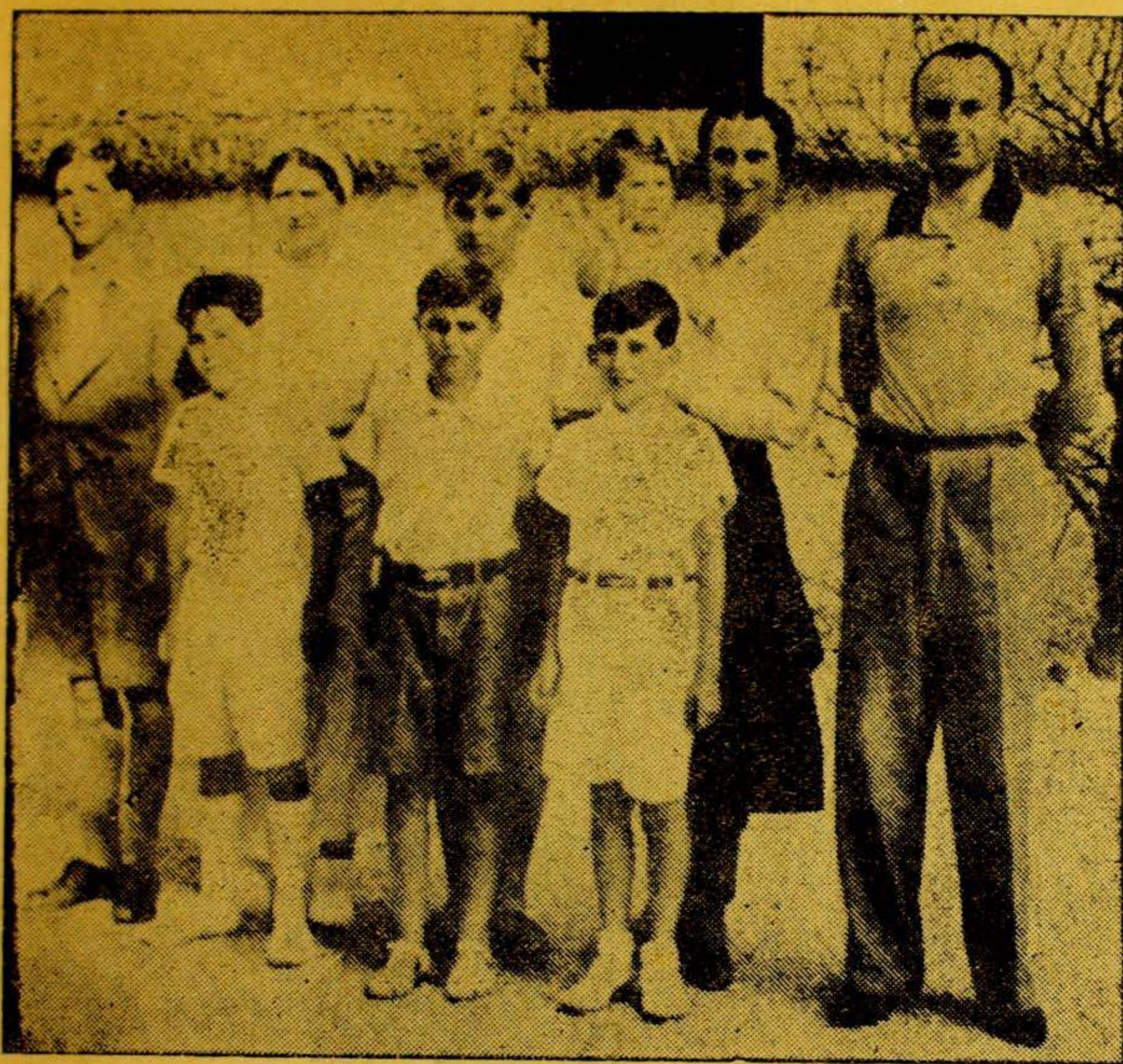
NJEGOVO KRALJEVSKO VIŠOČANSTVO KRALJEVIĆ DJORDJE

Prvorodjeni sin Blaženopočivšeg Kralja Petra I. Velikog Oslobodioca; brat Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja; stric Njegovog Veličanstva Kralja Petra II. Rodjen na Cetinju 8. septembra (26. avgusta) 1887. god.

NJEGOVO KRALJ. VIŠOČANSTVO KNEZ ARSEN KARADJORDJEVIĆ

Brat Blaženopočivšeg Kralja Petra I. Oslobodioca Rodjen u Temišvaru 16 (3) aprila 1859. god

KRALJEVSKA PORODICA

S leva na desno: Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II., Njeno Veličanstvo Kraljica Mati Marija, Nj. Kr. Vis. Kraljević Tomislav, Nj. Kr. Vis. Knežević Nikola, Nj. Kr. Vis. Knežević Aleksandar, Nj. Kr. Vis. Kraljević Andrej, Nj. Kr. Vis. Knjeginja Olga sa Princezom Jelenom, i Nj. Kr. Vis. Knez-Namesnik Pavle

Sin Njegovog Kraljevskog Visočanstva Kneza Arsena

KNEZ NAMESNIK PAVLE KARADORĐEVIĆ

Brat od strica Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja. Rodjen u Petrogradu 27. (15) aprila 1893 g. Venčao se 22 (9) septembra 1923. g. sa Njenim Kraljevskim Visočanstvom grčkom Princezom Olgom

NJENO KRALJEVSKO VISOČANSTVO KNJEGINJA OLGA

Kći Njegovog Visočanstva Kneza grčkog Nikole, rođena u Tatoju 29. (16) maja 1903. god.

Sin Njegovog Kraljevskog Visočanstva Kneza Pavla

NJEG. KRALJ. VISOČANSTVO KNEZ ALEKSANDAR KARADJORDJEVIĆ

Rodjen u Vajt Lodžu (White Lodge Richmond; Vojvoda od Jorka) 13. avgusta (31. jula) 1924. god.

Sin Njegovog Kraljevskog Visočanstva Kneza Pavla

NJEGOVO KRALJ. VISOČANSTVO KNEZ NIKOLA KARADJORDJEVIĆ

Rodjen u Londonu 29. (16.) juna 1928. god.

Kći Njegovog Kraljevskog Visočanstva Kneza Pavla

NJENO KRALJEVSKO VISOČANSTVO PRINCEZA JELISAVETA

Rodjena u Beogradu u Belom Dvoru 7. aprila (25. marta) 1936. god.

zkh.org.rs

Namjesništvo kraljevske vlasti :

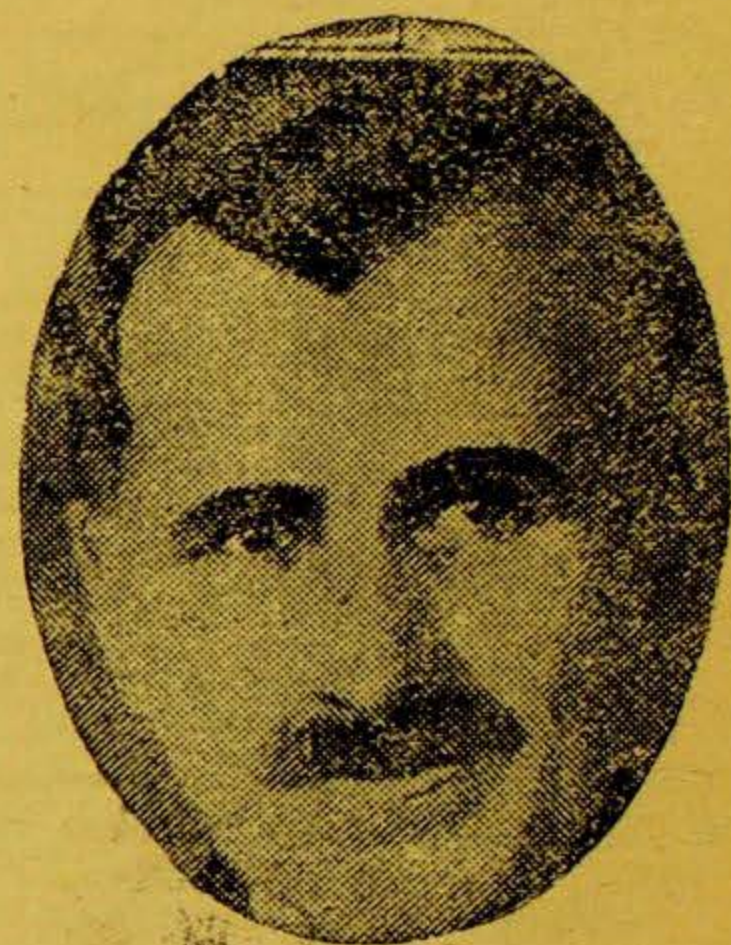
6
603
502
48-

**NJEGOVO KRALJEVSKO VIŠOČANSTVO
KNEZ
PAVLE KARABORĐEVIĆ**

DR. RADENKO STANKOVIĆ

DR. IVAN PEROVIĆ

Crkveno i zvezdoznanstveno upoznavanje 1938 godine

I. RAČUNSKE OZNAKE

Zlatni broj mjesečnoga kruga	1
Mjesec kazatelj (Epakta)	XXIX
Sunčani kolobar	15
Rimske daće (Indikcije)	6
Nedjeljno slovo po Gregoriju	B
Nedjeljno slovo po Juliju	C

II. SUNČANI SISTEM

Zvezda vladarica jeste ove godine Jupiter.

Sunce

Sunce je centar našega sunčanog sistema. Oko njega se okreću: naša „Zemlja“ a sa njome zajedno „Mjesec“ i još devet zvijezda, zvanih „Planete“. Sunce je udaljeno od Zemlje 149.5 milijuna km. Svjetlosti sunčanoj treba 8 minuta dok ne stiže do Zemlje. Sunce se okrene oko sebe za 25 dana. Promjer Sunca je 1.400.000 km. dugačak. — Unutrašnjost sunca zove se Fotosfera, i u njoj su takozvane sunčane pjege. Te pjege utiču na vremenske prilike na našoj Zemlji. Fotosferu omotava Kromosfera. Često puta kroz kromosferu iz fotosfere izbijaju veliki plamenovi kao kakvi plameni jezici, koji se zovu Protuberancije. Visina tih protuberancija dostiže često puta do 40.000 km., a opažene su i takve koje su dostigle visinu od 560.000 km. Više kromosfere je sunčana „Kruna“. Unutrašnjost Sunca t. j. fotosfera ima 4—5000 stepeni vrućine. Na toj se vrućini gvožđe pretvara u paru.

Planete:

1. **Merkur** — Promjer mu je 4800 km. Godina mu iznosi 85 dana, jer mu je toliko potrebno dok obide Sunce. Rijetko se vidi, i to samo rano u jutro i uveče. Manji je od naše Zemlje.

2. **Venus ili Danica** — Danica je malo manja od naše Zemlje. Udaljena je od Sunca 107.5 milijuna km.

Njezina je godina 225 dana. Danica je najsvjetlija zvijezda na našem nebu i vidi se kako rano u jutro, tako i rano uveče.

3. **Zemlja** — Naša je Zemlja udaljena od Sunca 149.5 milijuna km. Tu daljinu zvezdoznaci zovu nebeski metar. Nebeskim metrom se mjeru velike udaljenosti u Svemiru.

4. **Mars** — Udaljen je od Sunca 226.3 milijuna km. Godina mu je 687 dana. Mars je manji od Zemlje. Ima dva mjeseca koji kao naš Mjesec, kruže oko njega. Unutrašnji Mjesec ne izlazi na istoku, već na zapadu. Mars je lijepa ko krv crvena zvijezda. On je malo tamnije svjetlosti nego što je Danica. Naučenjaci zvezdoznanci tvrde, da na Marsu ima života slični kao na našoj Zemlji. Dosad se je utvrdilo da ima na njemu vazduha i vode, a što više na njegovim polovima se opaža i led i snijeg, čije se topljenje u proleće lijepo opaža sa dalekovidima.

5. **Asteroidi** — To su sitne male planete koje se nalaze iza Marsa. Tih malih planeta ima vrlo mnogo.

6. **Jupiter** — Jupiter je najveća planeta našega sunčanog sistema. Godina mu je 12 naših godina. Udaljen je od Sunca 773.5 milijuna km.

7. **Saturn** — Saturn je malo manji od Jupitera. Godina mu je naših 29. Ima deset Mjeseci koji kruže oko njega, a osim toga oko njega se nalazi neki čudnovati prsten, koji ima više delova. Udaljen je od Sunca 1.418 milijuna km.

8. **Uran** — Uran je četir puta veći od naše Zemlje. Ima 4 Mjeseca. Udaljen je od Sunca 2.801 milijuna km. Uranova je godina 84 naših godina.

9. **Neptun** — Malo je veći od Urana a udaljen je od Sunca 4.470 milijuna km. Godina mu je 164 naših godina i 285 dana. Ima jednog Mjeseca.

Siječanj

Januar

Mjesec: Vodolije — Ima 31 dan

Dani mēseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar	Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.
1 Subota	Nova godina	19 Bonifacija	7 48 16 19	7 21 15 28

1 Ev. kad se navršilo osam dana, Luka 21 u 21. ob. ruku.

2 Nedelja	Pres. Ime Isusov	20 Ignjatije	7 48 16 20	7 58 17 25
3 Ponedjeljak	Makarije	21 Julijana	7 48 16 21	8 29 18 28
4 Utorak	Tito	22 Anastazija	7 48 16 22	8 58 19 31
5 Srijeda	Telesfor	23 Krétai 10 v.	7 48 16 23	9 22 20 36
6 Četvrtak	Sv. 3 Kralja	24 Badnji dan	7 48 16 24	9 40 21 43
7 Petak	Lician	25 Božić	7 48 16 25	10 09 22 51
8 Subota	Severin	26 Sabor Bog.	7 47 16 26	10 34 — —

2 Ev. kad Isus 12 godina, Luka 2, 42—52

9 Nedelja	Sv. Obitelji	27 Sv. Stevan	7 47 16 28	11 00 — —
10 Ponedjeljak	Melanije	28 20.000 m. N.	7 46 16 29	11 30 1 11
11 Utorak	Higin	29 14.000 d. u B.	7 46 16 30	12 07 2 25
12 Srijeda	Ernest	30 Anisiia	7 45 16 31	12 53 3 38
13 Četvrtak	Veronika	31 Melaniia	7 45 16 33	12 48 4 41
14 Petak	Srećko	1 Nova godina	7 44 16 34	14 55 5 51
15 Subota	Pavle p.	2 Silvestar	7 44 16 35	16 10 6 45

3 Ev. Svadba u Kani galilejskoj, Prvo čudo Isusovo, Ivan 2, 1—11.

16 Nedelja	Marcel	3 Malakija	7 44 16 36	17 29 7 22
17 Ponedjeljak	Anton	4 Evstasije	7 43 16 38	18 48 8 05
18 Utorak	Rumenka	5 Teopemt	7 42 16 39	20 04 8 35
19 Srijeda	Kanut	6 Bogojavl.	7 41 16 41	21 13 9 02
20 Četvrtak	Fab. i Seb.	7 Sab. sv. Jov.	7 40 16 42	22 29 9 28
21 Petak	Agneza	8 Georgije	7 39 16 44	23 36 9 53
22 Subota	Vanko	9 Polievkt	7 38 16 46	— — 10 19

4 Ev. Isus izcijeli gubavca, Matej 8, 1—13.

23 Nedelja	Rajmund	10 Grigorije N.	7 38 16 47	0 42 10 47
24 Ponedjeljak	Timotej	11 Teodosije	7 37 16 48	1 46 11 18
25 Utorak	Obn. sv. Pav.	12 Tatijana	7 36 16 49	2 46 11 54
26 Srijeda	Polikarpo	13 Ermil i Str.	7 35 16 51	3 43 12 36
27 Četvrtak	Ivan Zlato	14 Sv. Sava	7 34 16 53	4 33 13 24
28 Petak	Dragutin	15 Pavle Tiv.	7 32 16 54	5 18 14 17
29 Subota	Frana Sal.	16 Č. v. ap. P.	7 31 16 56	5 58 15 16

5 Ev. Isus utišava oluju na moru, Matej 8, 23—27.

30 Nedelja	Martina	17 Antonije Vel.	7 30 16 57	6 32 16 19
31 Ponedjeljak	Ivan B.	18 Atanasije V.	7 29 16 58	7 01 17 23

Kod gripe, influence, prehlade

obično se preporuča i masaža. Za masažu dobra je „ALGA“. Kod gripe, influence i prehlade namočite maramicu „ALGOM“ i lagano masirajte bolesniku prsa, ledja, ruke, noge, vrat i čelo. Masaža „ALGOM“ ublažuje bol, jača i osvežuje bolesnika. Poslije masaže nastupa miran i zdrav san.

„ALGA“ dobiva se svuda, 1 boca Din. 12.—

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☉ Nov mjesec 1-g 19 s. 53 m.
- ☽ Prva četvrt 9-g 15 s. 13 m.
- ☽ Pun mjesec 16-g 6 s. 53 m.
- ☾ Posl. četvrt 23-g 9 s. 9 m.
- ☉ Nov mjesec 31-g 14 s. 35 m.

DULJINA DANA

Prvoga je duljina dana 8 s. 31 m. a do kraja mjeseca dan raste za 1 s. i 1 m.

VRIJEME PO HERŠELU

1—8 vedro, hladno; 9—15 promjenljivo; 16—23 hladno, vjetar i sniježna kiša; 24—25 vedro; 26—31 sneg i mrznuće

JEVREJSKI KALENDAR

3	1	Šebat	R. K.
8	6	„	S. Bo
15	13	„	S. Bešalakh
22	20	„	S. Jitro
29	27	„	S. Mi-patim

Veljača

Februar

Mjesec: Riba — Ima 28 dana

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar	Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.
1 Utorak	Ignacije	19 Makarije	7 28 17 00	7 28 18 28
2 Srijeda	Sviječnica	20 Jeftimija	7 26 17 02	7 52 19 35
3 Četvrtak	Blaž	21 Maksim	7 25 17 03	8 16 20 42
4 Petak	Veronika †	22 Timotej	7 23 17 05	8 40 21 51
5 Subota	Agata	23 Kliment	7 22 17 07	9 05 23 01

6 Ev. Priča o pšenici i kukolju. Matej XIII, 24—30.

6 Nedelja	Doroteja	24 I. i. II. o. gl.	7 21 17 08	9 34 —
7 Ponedjeljak	Romuald	25 Grigorije	7 20 17 09	10 08 0 13
8 Utorak	Ivan Mat.	26 Ksenofont	7 18 17 11	10 49 1 24
9 Srijeda	Apolonija	27 Jovan Zlat.	7 16 17 12	11 38 2 33
10 Četvrtak	Skolaszka	28 Jefrem. Sir.	7 15 17 12	12 38 3 37
11 Petak	Uk. Gosp. L. †	29 Ignjatija	7 13 17 16	13 47 4 33
12 Subota	Eulalija	30 Sv. 3 Jerar.	7 11 17 18	15 01 5 20

7 Ev. Septuagesima. — Kraljevstvo je nebesko. Matej 20, 1—16.

13 Nedelja	Stjepan ap.	31 Kir. i. Jov.	7 11 17 18	16 19 5 59
14 Ponedjeljak	Valentin	1 Trifun	7 09 17 20	17 37 6 32
15 Utorak	Kolomb K.	2 Sretenje G.	7 07 17 22	18 52 7 01
16 Srijeda	Julijana	3 Simeon	7 5 17 24	20 05 7 27
17 Četvrtak	Donato	4 Isidor	7 03 17 26	21 17 7 54
18 Petak	Simeon	5 Agatija	7 02 17 27	22 24 8 20
19 Subota	Konrad	6 Vukola	7 01 17 28	23 30 8 48

8 Ev. Nedjelja šesdesetnica. Kad se naroda mnogo sabiraše Luka 8, 4—15.

20 Nedelja	Flent. Entr.	7 Partenije	6 59 17 30	— — 9 19
21 Ponedjeljak	St. sv. P. Ap.	8 Teodor Strat	6 57 17 32	0 34 9 53
22 Utorak	Pet. D. R.	9 Nikifor	6 55 17 33	1 32 10 33
23 Srijeda	Eleonora	10 Haralampije	6 53 17 35	2 25 11 18
24 Petak	Matiia Ap.	11 Vlasiie	6 51 17 36	3 13 12 09
	Vikt. Vaip.	12 Melentije	6 50 17 38	3 54 13 06
26 Subota	Margita K.	13 Martinian	6 48 17 39	4 30 14 08

9 Ev. U ono vrijeme uze Isus dvanaesticu. Luka 18, 31—43.

27 Nedelja	Pokladna ned.	14 Avksentila	6 46 17 40	5 02 15 10
28 Ponedjeljak	Roman	15 Anisim	6 44 17 42	5 29 16 15

BELEŠKE

Temunorcić r. 1880

moravski

PROMJENE MJESECA

- ☾ Prva četvrt 8-g 1 s. 33 m.
- ☽ Pun mjesec 14-g 18 s. 14 m.
- ☾ Posl. četvrt 22-g 5 s. 24 m.

DULJINA DANA

Prvog je duljina dana 9 časova 32 min. a do kraja mjeseca raste za 1 sat i 29 min.

VRIJEME PO HERŠELU

1—10 oštra zima; 10—19 vetar, oluja i sneg; 20 lepo, ugodno vrijeme; 21—27 kišovito; 28 snežna oluja

JEVREJSKI KALENDAR

2	1	Adar	R. K.
5	4	"	S. Theruma
12	11	"	S. Thezave
15	14	"	Purim Katan
16	15	"	Šušan Purim
19	18	"	S. Ki Thira
26	25	"	S. Vajakhel

zkvh.org.rs

Ožujak

Mart

Mjesec: Ovna — Ima 31 dan

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar	Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.	
				izl.	zal.
1 Utorak	Albni	16 Pamfilo	6 42 17 43	5 55	17 22
2 Srijeda	Pepelnica †††	17 Teodor	6 40 17 45	6 20	18 30
3 Četvrtak	Kornelija ††	18 Lav. Flav	6 39 17 47	6 45	19 40
4 Petak	Krešimir †††	19 Arhip	6 37 17 48	7 10	20 51
5 Subota	Hadrijan ††	20 Lav. kat.	6 35 17 49	7 39	22 33

10 Ev. Odvede Duh Isusa u pustinju. Matej 4, 1—11.

6 Nedelja	Marcijan	21 Timotej	6 33 17 51	8 11	23 15
7 Ponedjeljak	Toma Ak. †††	22 Evgenije	6 31 17 53	8 50	— —
8 Utorak	Ivan od B. ††	23 Polkarp	6 29 17 55	9 27	0 25
9 Srijeda	Franciska K. ††	24 I. i II. o. g. j.	6 27 17 56	10 32	1 29
10 Četvrtak	40 mučenika ††	25 Tarasije	6 25 17 57	11 36	2 27
11 Petak	Her. Eulog †††	26 Porfirije	6 23 17 58	12 47	3 15
12 Subota	Grgur I. ††	27 Prokopije	6 21 18 00	14 00	3 56

11 Ev. Uze Isus Petra i Jakoba i Jovana. Matej 17, 1—9.

13 Nedelja	Kristijan	28 Vasilije	6 19 18 02	15 15	4 30
14 Ponedjeljak	Matilda ††	1 Mart Evdok.	6 17 18 03	16 29	5 00
15 Utorak	Longin ††	2 Teodot	6 15 18 05	17 43	5 27
16 Srijeda	Gervazije ††	3 Evtropije	6 14 18 06	18 55	5 54
17 Četvrtak	Gertruda ††	4 Gerasim	6 12 18 07	20 04	6 20
18 Petak	Aleksandar †††	5 Konon	6 10 18 09	21 12	7 48
19 Subota	Josip ††	6 4 m. u Amor	6 08 18 10	22 17	7 18

Ev. Izgonjaše Isus vraga. Luka 11, 14—28.

20 Nedelja	Niketa	7 7 m. u Hers	6 05 18 12	23 18	7 50
21 Ponedjeljak	Benedikto ††	8 Teofilakt	6 03 18 13	— —	8 29
22 Utorak	Katarina G. ††	9 4 m. u Sev.	6 01 18 15	0 15	9 13
23 Srijeda	Viktorijan ††	10 Kodrat	6 00 18 16	1 05	10 02
24 Četvrtak	Gabriel ††	11 Sofronije	5 58 18 17	1 48	10 56
25 Petak	Blagovesti	12 Teofan	5 55 18 19	2 27	11 54
26 Subota	Edmund ††	13 Nikifor	5 53 18 20	3 00	12 56

13 Ev. Otide Isus preko mora Galilejskoga. Ivan 6, 1—15.

27 Nedelja	Ivan Dam.	14 Benedikt	5 51 18 22	3 30	14 60
28 Ponedjeljak	Gedeon ††	15 Agapije	5 49 18 23	3 56	15 05
29 Utorak	Augusta ††	16 Aristobul	5 48 18 25	4 21	16 13
30 Srijeda	Kvirin ††	17 Aleksije	5 45 18 25	4 46	17 22
31 Četvrtak	Gvido ††	18 Kiril Jer.	5 43 18 27	5 12	18 34

Želite li da vaše dijete bude zdravo i veselo

dajte mu „ENERGIN“ za jačanje krvi, živaca i apetita. „ENERGIN“ jača krv, jača živce, otvara apetit, pospješuje razvitak djeteta. Djeci 3 puta na dan po 1 malu kašiku ukusnog „ENERGINA“.

„ENERGIN“ dobiva se u apotekama u bocama od pola litre 1 boca Din. 35.—

Reg. S. br. 4767/1932

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☾ Nov mjesec 2-g 6 s. 40 m.
- ☾ Prva četvrt 9-g 9 s. 35 m.
- ☽ Pun mjesec 16-g 6 s. 15 m.
- ☾ Posl. četvrt 24-g 2 s. 6 m.
- ☾ Nov mjesec 31-g 19 s. 52 m.

DULJINA DANA

Prvog ima dan 11 s. 1 m. do kraja mjeseca raste za 1 s. 46 m.

VRIJEME PO HERŠELU

1—8 kišovito, vetrovi; 9—15 promjenljivo; 16—23 često kišovito i vetrovito; 24—31 hladno mestomično snežna kiša.

JEVREJSKI KALENDAR

4	1	Veadar	R. Kh.
5	2	„	S. Pekude
12	9	„	S. Vajikra
17	14	„	Purim
18	15	„	Šušan Purim
19	16	„	S. Zav
26	23	„	S. Semini

Travanj

April

Mjesec: Bika — Ima 30 dana

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar	Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.
1 Petak	Hugo †††	19 Hriz. i Dar.	5 41 18 28	5 40 19 47
2 Subota	P. Franja ††	20 Jovan	5 39 18 30	6 12 21 01

14 Ev. Ko će me od vas prekoriti za grijeh? Ivan 8, 46—59.

3 Nedelja	Gluhna ned.	21 Jakob isp.	5 37 18 31	6 48 22 14
4 Ponedjeljak	Isidor ††	22 Vasilije	5 35 18 35	7 34 23 21
5 Utorak	Fer. Vinko ††	23 Nikon	5 33 18 33	8 28 — —
6 Srijeda	Celestin ††	24 Zaharija	5 31 18 35	9 30 0 22
7 Četvrtak	Herman ††	25 Blagovesti	5 29 18 37	10 38 1 12
8 Petak	Žal. Gospa †††	26 Gavriilo	5 27 18 38	11 50 1 55
9 Subota	Konrad ††	27 Matrona	5 24 18 40	13 03 2 31

15 Ev. Kad se Isus približiše k Jerusalemu. Matej 21, 1—9.

10 Nedelja	Cveti	28 Ilarion	5 22 18 41	14 15 3 02
11 Ponedjeljak	Lav I. ††	29 Marko	5 21 18 42	15 28 3 30
12 Utorak	Julije ††	30 Jovan Ist.	5 19 18 44	16 38 3 56
13 Srijeda	Ida ††	31 Ipatije	5 17 18 45	17 47 4 22
14 Četvrtak	Veliki četv. ††	1 Apr. Mar. E.	5 15 18 47	18 55 4 48
15 Petak	Veliki petak †††	2 Tit. čud.	5 13 18 48	20 01 5 17
16 Subota	Velika Sub. ††	3 Nikita (L. s.)	5 11 18 50	21 05 5 49

16 Ev. Marija Magdalena i Marija dodjoše ka grobu. Marko 16, 1—7.

17 Nedelja	Uskrs	4 Cvetna ned.	5 10 18 51	22 03 6 25
18 Ponedjeljak	Uskršnji pon.	5 Teodul	5 08 18 52	22 56 7 06
19 Utorak	Ema	6 Evtihije	5 06 18 54	23 43 7 54
20 Srijeda	Teodor	7 Georgije	5 04 18 51	— — 8 47
21 Četvrtak	P. Konrad	8 Irodion	5 02 18 57	0 23 9 43
22 Petak	Sot. i Kai.	9 Veliki petak	5 00 18 59	0 58 10 43
23 Subota	Đorđe	10 Antipa	4 58 19 00	1 28 11 45

17 Ev. Kad bi u večer onaj dan. Ivan 20, 19—31.

24 Nedelja	Bijela nedelja	11 Uskrs	4 57 19 01	1 56 12 49
25 Ponedjeljak	Marko	12 Uskršnji pon.	4 55 19 02	2 21 13 54
26 Utorak	Kil. i Mar.	13 Uskršnji ut.	4 53 19 04	2 46 15 02
27 Srijeda	K. Petar	14 Martin	4 51 19 05	3 38 17 24
28 Četvrtak	Pavle od Kr.	15 Aristarh.	4 49 19 07	3 38 17 24
29 Petak	Petar	16 Agapija	4 48 19 08	4 08 18 39
30 Subota	Katarina S.	17 Simeon	4 47 19 09	4 43 19 54

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☾ Prva četvrt 7-g 16 s. 10 m.
- ☽ Pun mjesec 14-g 19 s. 21 m.
- ☾ Posl. četvrt 22-g 21 s. 14 m.
- ☾ Nov mjesec 30-g 6 s. 28 m.

DULJINA DANA

Prvog ima dan 12 sati 47 min. do kraja mjeseca raste za 1 s. 38 min.

VRIJEME PO HERŠELU

1—6 vrlo vedro; 7—13 ume-
reno; 14—21 jaki vetrovi; 22
—3) kišovito

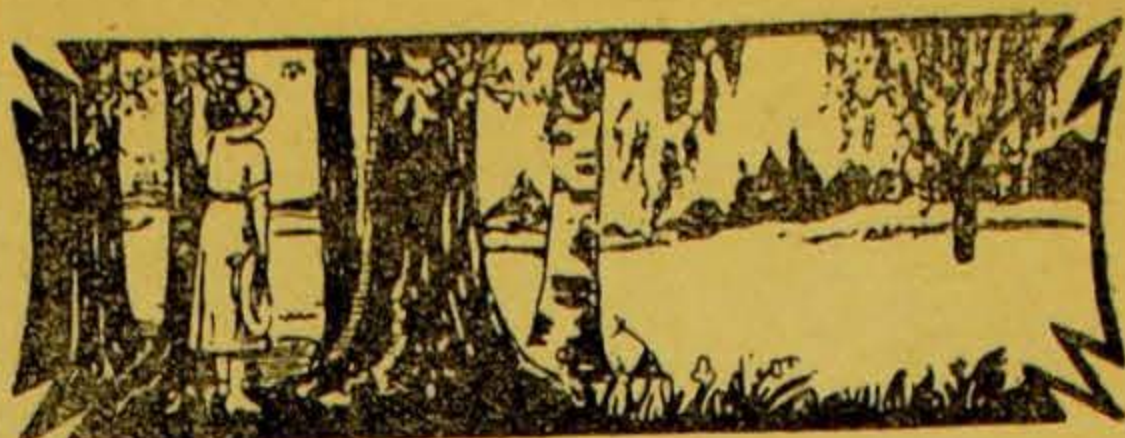
JEVREJSKI KALENDAR

2	1	Nizan	R. Kh.
9	8	"	S. Mezorah
16	15	"	Pesah 1 d
17	16	"	Pesah 2 d
22	21	"	Pesah 7 d
23	22	"	Pesah 8 d
30	29	"	S. Akkari

zkvh.org.rs

Svibanj

Maj

Mjesec: Blizanaca — Ima 31 dan

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar	Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.
18 Ev. Ja sam pastir dobri. Ivan 10, 11—16.				
1 Nedelja	Filip i Jakob	18 Jovan	4 45 19 10	5 27 21 06
2 Ponedjeljak	Atanasije	19 Pammucije	4 43 19 12	6 18 22 11
3 Utorak	Nal. sv. Križa	20 Teodor	4 41 19 13	7 19 23 09
4 Srijeda	Florian	21 Januarije	4 40 19 15	8 27 23 54
5 Četvrtak	Pijo V.	22 Teod. Sikeot	4 38 19 16	9 41 — —
6 Petak	Ivan ap.	† 23 Georgije	4 37 19 18	10 54 0 32
7 Subota	Stanislav	24 Sava Strat	4 35 19 18	12 07 1 05
19 Ev. Mali, i više me nećete vidjeti. Ivan 16, 16—22.				
8 Nedelja	Mihailo	25 Marko	4 34 19 20	13 19 1 23
9 Ponedjeljak	Gregur Naz.	26 Vasilije	4 32 19 21	14 28 2 00
10 Utorak	Antonin	27 Simeon	4 31 19 23	15 37 2 25
11 Srijeda	Franjo Hier.	28 Jas. i Ivs.	4 29 19 24	16 44 2 51
12 Četvrtak	Pankracije	29 9 m. u Kiz.	4 28 19 25	17 50 3 18
13 Petak	Robert B.	† 30 Jakob	4 27 19 26	18 54 3 49
14 Subota	Bonifacije	1 Mai Jeremija	4 26 19 27	19 54 4 23
20 Ev. Idem k onomu, koji me posla Ivan 16, 5—14.				
15 Nedelja	Sofija	2 Mnasije V.	4 24 19 29	20 49 5 03
17 Utorak	Ivan Nep.	3 Tim. i Mav.	4 23 19 30	21 38 5 47
18 Srijeda	Paskal	4 Pelagija	4 22 19 31	22 21 6 39
19 Četvrtak	Venancia	5 Irina	4 20 19 33	22 57 7 33
20 Petak	Celestin	6 Jovan	4 19 19 34	23 29 8 32
21 Subota	Bernardin	† 7 Akakije	4 18 19 36	23 57 9 33
	Andrija B.	8 Jovan	4 17 19 30	— — 10 35
21 Ev. Ako što uzištete od Oca u ime moje. Ivan 16, 23—30.				
22 Nedelja	Helena muč.	9 Hristofor	4 16 19 37	0 23 11 38
23 Ponedjeljak	Desiderij	10 Simon Zil.	4 15 19 38	0 48 12 44
24 Utorak	Pom. Krščana	† 11 Ćiril i Met.	4 14 19 40	1 11 13 54
25 Sreda	Urban	12 Epifanije	4 13 19 41	1 37 15 01
26 Četvrtak	Spasovdan	13 Glikeriia	4 12 19 42	2 05 16 14
27 Petak	Beda	† 14 Isidor	4 11 19 43	2 37 17 29
28 Subota	Augustin	15 Pahomije	4 10 19 44	3 16 18 43
22 Ev. Kad dodje Utješitelj. Ivan 15, 26—27 i 16, 1—4.				
29 Nedelja	Mandalena P.	16 Teodor O.	4 10 19 45	4 04 16 53
30 Ponedjeljak	Ferdinand	17 Andronik	4 09 19 46	5 02 20 55
31 Utorak	Petronela	18 Teodot	4 08 19 47	6 09 21 47

Prelazno doba djevojke je između 12 i 17 godina

To je doba kada svaka djevojka mora imati jaku i zdrav krv, jake i zdrave živce i izvrstan apetit. To daje „Energin“ za jačanje krvi, živaca i apetita. „Energin“ dobiva se u apotekama, 1 boca pola litre Din. 35.—

Reg. S. br. 4787/1932

10

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

Temuniorvica

- ☾ Prva četvrt 6-g 22 s. 44 m.
- ☽ Pun mjesec 14-g 9 s. 39 m.
- ☾ Posl. četvrt 22-g 13 s. 36 m.
- ☽ Nov mjesec 29-g 14 s. 59 m.

monforvica

III 5 195

DULJINA DANA

Prvoga je duljina dana 14 s. 25 m.; do kraja raste 1 s. 16 m

VRIJEME PO HERŠELU

1—5 kišovito, vetrovi; 6—13 toplo, sunčano; 14—20 oblačno; 21—28 kiša; 29—31 blago vrijeme

JEVREJSKI KALENDAR

2	1	Ijar	R. Kh.
7	6	„	S. Kedosim 2 P.
14	13	„	S. Emor 3 P.
19	18	„	Lag Baomer
21	20	„	S. Behar
28	27	„	S. Bekhukot
31	1	Sivan	R. Kh.

Lipanj

Juni

Mjesec: Raka — Ima 30 dana

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar	Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.		
				izl.	zal.	
1 Srijeda	Pamfil	19 Patrikije	4 07 19 48	7 23 22	31	
2 Četvrtak	Erazmo	20 Spasovo	4 07 19 49	8 39 23	06	
3 Petak	Klotilda †	21 C. K. i C. J.	4 06 19 50	9 54 23	36	
4 Subota	Frania Kar.	22 Vasilisk	4 04 19 51	11 08	—	—

23 Ev. Ko ljubi mene. Ivan 14, 23—31.

5 Nedelja	Duhovi	23 Mihail	4 05 19 52	12 20	0 04	
6 Ponedjeljak	Duh. ponedelj.	24 Simeon	4 04 19 53	13 29	0 31	
7 Utorak	Robert	25 III. o. g. sv. J	4 04 19 54	14 37	0 56	
8 Srijeda	Medard	26 Karpo	4 03 19 54	15 47	4 22	
9 Četvrtak	Prim. i Fel.	27 Terapont	4 03 19 55	16 46	1 51	
10 Petak	Margita †	28 Nikita	4 03 19 55	17 46	2 24	
11 Subota	Barnaba	29 Teodosija	4 03 19 56	18 43	3 02	

24 Ev. Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Matej 28, 18—29.

12 Nedelja	Prs. Trojstvo	30 Duhovi	4 03 19 56	19 34	3 45	
13 Ponedjeljak	Antun Pad.	31 Duh. poned.	4 02 19 57	20 19	4 33	
14 Utorak	Vasilije V.	1 Jun. Justin	4 02 19 57	20 58	5 27	
15 Srijeda	Jolanta	2 Nikifor	4 02 19 58	21 31	6 24	
16 Četvrtak	Tijelovo	3 Lukilijan	4 02 19 58	22 01	7 24	
17 Petak	Rainer †	4 Mitropan	4 02 19 59	22 27	8 26	
18 Subota	Efrem	5 Dorotej	4 02 19 59	22 52	9 28	

25 Ev. Čovjek neki zgotovi večeru veliku. Luka 14, 16—24.

19 Nedelja	Gerv. i Prot.	6 Visarion	4 02 20 00	23 14	10 31	
20 Ponedjeljak	Jakob K.	7 Teodot	4 02 20 00	23 39	11 35	
21 Utorak	Aloizija G.	8 Teodor St.	4 02 20 00	—	12 43	
22 Srijeda	Paulin	9 Kiril	4 02 20 00	0 05	13 52	
23 Četvrtak	Ediltrud	10 Timotej	4 03 20 01	0 35	15 04	
24 Petak	Rod. Ivana Kr. †	11 Bart. i Var.	4 03 20 01	1 08	16 16	
25 Subota	Vilim	12 Anufrije	4 03 20 01	1 51	17 29	

26 Ev. Približavahu se k Isusu carinici. Luka 15, 1—10.

26 Nedelja	Ivan i Pavle	13 Akilina	4 04 20 01	2 42	18 39	
27 Ponedjeljak	Ladislav	14 Jelisej	4 04 20 01	3 45	19 34	
28 Utorak	Irenej	15 K. L (Vid. d.)	4 05 21 01	4 56	20 23	
29 Srijeda	Petar i Pavao	16 Tihon	4 05 20 01	6 14	21 04	
30 Četvrtak	Spom. sv. Pavla	17 Manuel	4 06 20 01	7 33	21 37	

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☾ Prva četvrt 5-g 5 s. 32 m.
- ☽ Pun mjesec 13-g 0 s. 47 m.
- ☾ Posl. četvrt 21-g 2 s. 52 m.
- ☾ Nov mjesec 27-g 22 s. 10 m.

DULJINA DANA

Prvoga je duljina dana 15 sati 41 m.; do 22-og raste za 17 m. a onda se smanji do kraja mjeseca za 6 min.

VRIJEME PO HERŠELU

1—5 kiša; 6—12 ugodno, lepo vrijeme; 13—20 često pljusak 21—28 promenljivo; 29—30 vedro, toplo vrijeme

JEVREJSKI KALENDAR

4	5	Sivan R. Kh.
5	6	" Ševuot 1 d.
6	7	" Ševuot 2 d.
18	19	" S. Behalot 2 P.
25	26	" S. Selakh-L 3 P.
30	1	Thamus R. Kh.

Srpanj

Juli

Mjesec: Lava — Ima 31 dan

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar	Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.
1 Petak	Sv. Krv. Isusa †	18 Leontije	4 07 20 01	8 50 22 07
2 Subota	Pohod. Marijin	19 Juda b. G.	4 07 20 01	10 05 22 34

27 Ev. Kad mnoštvo ljudi nalaže k Isusu. Luka 5, 1—11.

3 Nedelja	Kornelije	20 Metodije	4 07 20 00	11 22 23 00
4 Ponedeliak	Berta	21 Julijan T.	4 07 20 00	12 32 23 27
5 Utorak	Čiril i Metodije	22 Jevsenije	4 08 20 00	13 33 23 55
6 Srijeda	Isaija	23 Ag. Jov. Krst.	4 09 19 59	14 38 — —
7 Četvrtak	Antun Zak.		4 10 19 59	15 40 0 27
8 Petak	Elisabeto †	25 Fevronija	4 10 19 59	16 38 1 02
9 Subota	Veronika	26 David iz S.	4 11 19 58	17 31 1 43

28 Ev. Ako ne bude veća pravda naša. Matej 5, 20—24.

10 Nedelja	Amalija	27 Sampson	4 12 19 57	18 18 2 29
11 Ponedeliak	Pijo I.	28 Kir. i Jov.	4 13 19 56	18 59 3 21
12 Utorak	Isabela	29 Petar i Pav.	4 14 19 56	19 34 4 17
13 Srijeda	Eugenije	30 Sabor 12 ap.	4 15 19 55	19 10 5 17
14 Četvrtak	Bonaventura	1 Juli Koz. i D.	4 16 19 55	20 32 6 17
15 Petak	Hinko †	2 Pol. r. Bog.	4 17 19 54	20 57 7 20
16 Subota	Gospa od. b. K.	3 Jakint	4 18 19 54	20 21 8 23

29 Ev. Kad bijaše mnogo naroda s Isusom. Marko 8, 1—9.

17 Nedelja	Aleksije	4 Andrej	4 19 19 53	21 44 9 27
18 Ponedeliak	Kamilo	5 Atanasije	4 20 19 52	22 09 10 32
19 Utorak	Vinko P.	6 Sisoie B.	4 21 19 51	22 36 11 39
20 Srijeda	Elija	7 Toma i Ak.	4 22 19 50	23 06 12 47
21 Četvrtak	Praksedes	8 Prokopije	4 23 19 49	23 43 13 57
22 Petak	M. Mandalena †	9 Pankratiie	4 24 19 48	— — 15 09
23 Subota	Apolinar	10 45 m. iz Nik.	4 26 19 46	0 29 16 15

30 Ev. Čuvajte se lažnih proroka. Matej 7, 15—21.

24 Nedelja	Kristina	11 Eufimija	4 27 19 40	1 25 17 17
25 Ponedeliak	Jakob	12 Proklo i Kar.	4 27 19 45	2 31 18 10
26 Utorak	Ana	13 Sabor s.a. G.	4 28 19 44	3 45 18 55
27 Srijeda	Olga	14 Akila	4 30 19 42	5 04 19 33
28 Četvrtak	Inoentije	15 Kirik i Jud.	4 31 19 41	6 24 20 66
29 Petak	Marta †	16 Atmogen	4 33 19 39	7 42 20 35
30 Subota	Iudita	17 Marina	4 34 19 38	8 57 21 02

31 Ev. Čovjek neki bijaše bogat. Luka 16, 1—9.

31 Nedelja	Iknlaj Loj.	18 Jakint i Em.	4 35 19 36	10 09 21 29
-------------------	--------------------	------------------------	------------	-------------

U zapadnim državama troši se za 75% više sintetskih mineralnih voda nego naravnih. Sintetska mineralna voda pravi se od

prašaka koji sadržavaju sve sastojine što ih sadržavaju naravne mineralne vode.

sintetska mineralna voda ugodno i zdravo je obiteljsko stolno piće

„VIR“ prašci dobivaju se gdje i Alga. 1 kutija „Vir“ prašaka za pripremu 10 litara sint. mineralne vode Din. 12.—

Poštom pouzecom šalje Laboratorij „Alga“ Sušak 4 kutije „Vir“ prašaka Din. 50.— (free)

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☾ Prva četvrt 4-g 14 s. 47 m.
- ☽ Pun mjesec 12-g 16 s. 5 m.
- ☾ Posl. četvrt 20-g 13 s. 19 m.
- ☽ Nov mjesec 27-g 4 s. 54 m.

DULJINA DANA

Prvoga je duljina dana 15 s. 54 m.; do kraja mjeseca smanji se za 54 m.

VRIJEME PO HERŠELU

1—4 toplo, sunčano; 5—11 oblačno; 12—20 vrlo toplo, vrućina; 21—27 pljusak, vetrovi; 28—31 kišovito

JEVREJSKI KALENDAR

2	3	Thamus S.	Korakh	4	P.
9	10	„	S. Khukath	5	P.
16	17	„	S. Balak	6	P.
23	24	„	S. Pinkh.	1	P.
29	1	Ab R.	Kh.		
30	2	„	S. Matoth		

ZKVN.org.rs

Kolovoz

August

Mjesec: Djevice — Ima 31 dan

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar		Sunce		Mjesec	
				izl.	zal.	izl.	zal.
1 Ponedeljak	Petar u okov.	19 Makrina	☾	4 36	19 36	11 23	21 58
2 Utorak	Alfonz Lig.	20 Ilija	☽	4 37	19 34	12 27	22 29
3 Srijeda	Hermina	21 Simeon Jur.	☽	4 39	19 33	13 31	23 04
4 Četvrtak	Dominik	22 M. Magdalina	☽	4 40	19 31	14 31	23 43
5 Petak	Smjež. Gospa †	23 Trofin	☽	4 41	19 29	15 26	—
6 Subota	Preob. Isusovo	24 Hristina	☽	4 43	19 28	16 24	0 27

32 Ev. Kad se približi Isus Jerusalemu. Luka 19, 41—47.

7 Nedelja	Ljubica	25 Usp. eb. Ane	☽	4 44	19 26	16 53	1 17
8 Ponedeljak	Kirijak	26 Ermolaj	☽	4 45	19 26	17 35	2 11
9 Utorak	Ivan V.	27 Pantelejmon	☽	4 46	19 24	18 07	3 11
10 Srijeda	Lovro	28 Prohor	☽	4 47	19 22	18 36	4 10
11 Četvrtak	Suzana	29 Kalinik	☽	4 49	19 20	19 03	5 12
12 Petak	Klara †	30 Sila i Silnan	☽	4 50	19 19	19 26	6 15
13 Subota	Hipol. i Kas.	31 Evdokim	☽	4 52	19 17	10 51	7 20

33 Ev. Dva čovjeka udjoše u hram. Luka 18, 9—14.

14 Nedelja	Euzebijije	1 Avg. Makabi	☽	4 53	19 15	20 15	8 24
15 Ponedeljak	Velika Gospa	2 Stefan	☽	4 54	19 14	20 41	9 30
16 Utorak	Rok	3 Isakiie	☽	4 55	19 12	21 10	10 38
17 Srijeda	Hiacint	4 7 otr. u Ef.	☽	4 57	19 10	22 44	11 46
18 Četvrtak	Jelena	5 Evsignije	☽	4 58	19 08	23 25	12 55
19 Petak	Ljudevit †	6 Preobr. Gosp	☽	5 00	19 06	23 57	14 02
20 Subota	Bernardo	7 Dometije	☽	5 01	19 04	—	15 03

34 Ev. Izišavši Isus iz krajeva Tirskih. Marko 7, 31—37.

21 Nedelja	Franciska S.	8 Emilijan	☽	5 02	19 03	0 14	15 58
22 Ponedeljak	Timotei	9 Matija	☽	5 03	19 01	1 22	16 46
23 Utorak	Filip Ben.	10 Lavrentije	☽	5 05	18 59	2 54	17 17
24 Srijeda	Bartolom	11 Evplo iz K.	☽	5 06	18 57	3 56	18 02
25 Četvrtak	Ljudevit	12 Fot. iz Anik.	☽	5 08	18 55	4 13	18 32
26 Petak	Zefirin	13 Maksim	☽	5 09	18 53	5 31	19 01
27 Subota	Iosip Kal.	14 Mihei	☽	5 10	18 52	6 47	19 29

35 Ev. Blago očima, koje vide. Luka 10, 23—37.

28 Nedelja	Augustin	15 Vel. Gosp.	☽	5 11	18 50	8 59	19 58
29 Ponedeljak	Otsj. G. Jor. K.	16 Joakim	☽	5 13	18 48	10 09	20 29
30 Utorak	Roza Lim.	17 Alimpije	☽	5 14	18 46	11 16	21 03
31 Srijeda	Raimund	18 Flor. i Lav.	☽	5 16	18 44	12 20	21 40

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☾ Prva četvrt 3-g 2 s. 59 m.
- ☽ Pun mjesec 11-g 6 s. 57 m.
- ☾ Posl. četvrt 18-g 21 s. 30 m.
- ☾ Nov mjesec 25-g 17 s. 17 m.

DULJINA DANA

Prvoga je duljina dana 15 sati, a do kraja mjeseca smanji se 1 s. 35 m.

VRIJEME PO HERŠELU

1—5 hladno, kiša; 6—11 vetrovi, vedro; 12—17 promjenljivo, toplo 18—31 toplo, kadkad pljusak

JEVREJSKI KALENDAR

6	9	Ab	S. Debarim	2 P.
13	16	"	S. Voetkan	3 P.
20	23	"	S. Ekev	4 P.
27	30	"	S. Reeh	5 P.
28	1	Elul	R. Kh.	

Rujan

Septembar

Mjesec: Vage — Ima 30 dana

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar		Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.
1 Četvrtak	Egidije	19 Andrej St.	☾	5 17 18 42	13 17 22 23
2 Petak	Kr. Stevan †	20 Samuil	☾	5 19 18 40	14 19 21 12
3 Subota	Mansvet	21 Tadei	☾	5 19 18 39	14 54 — —

36 Ev. Kad idjaše Isus u Jerusalem. Luka 17, 11—19.

4 Nedelja	Rozalija	22 Agatonka	☾	5 21 18 37	15 33 0 04
5 Ponedeljak	Lovro	23 Irinei	☾	5 22 18 35	16 08 1 02
6 Utorak	Kraljev rodjend.	24 Kraljev. rod.	☾	5 24 18 32	16 38 2 00
7 Srijeda	Marko	25 Bartolomej	☾	5 25 18 30	17 05 3 02
8 Četvrtak	Mala Gospa	26 Adriian i Nat	☾	5 27 18 28	17 31 4 05
9 Petak	Petar Kl. †	27 Pimen Vel.	☾	5 27 18 27	17 54 5 09
10 Subota	Nikola Tol.	28 Moisej Murin	☾	5 29 18 25	18 20 6 14

37 Ev. Niko ne može dva gospodara služiti. Matej 6, 24—33.

11 Nedelja	Prot. i Hiac.	29 U. V. sv. J.	☾	5 30 18 22	18 46 7 21
12 Ponedeljak	Ime Marijino	30 Sab. srp. pr.	☾	5 32 18 20	19 18 8 29
13 Utorak	Notburga	31 Pol. p. Bog.	☾	5 33 18 18	19 48 9 39
14 Srijeda	Uzv. sv. Križa	1 Sept. Sim. St.	☾	5 35 18 16	20 27 10 46
15 Četvrtak	Žal. Gospa	2 Mamant	☾	5 36 18 14	21 12 11 53
16 Petak	Edit †	3 Antim	☾	5 37 18 12	22 07 12 55
17 Subota	Rane sv. Franja	4 Vavila	☾	5 38 18 10	23 10 13 52

38 Ev. Idjaše Isus u grad, koji se zove Naim. Luka 7, 11—16.

18 Nedelja	Josip Kup.	5 Zaharije	☾	5 40 18 08	— — 14 41
19 Ponedeljak	Jamarije	6 Mihailo	☾	5 41 18 06	0 20 15 22
20 Utorak	Eustahije	7 Sozont	☾	5 43 18 04	1 34 15 58
22 Srijeda	Matei Kv. ††	8 R. Bog (M.G)	☾	5 44 18 01	2 50 16 30
22 Četvrtak	Mauricije	9 Joakim i Ana	☾	5 45 18 00	4 07 17 00
23 Petak	Tekla †††	10 Minodora	☾	5 46 17 58	5 22 17 28
24 Subota	Kleofa ††	11 Teodora	☾	5 48 17 56	6 35 17 57

39 Ev. Dodje Isus u kuću jednoga kneza farisejskoga. Luka 14, 1—11.

25 Nedelja	Gerard	12 Avtonom	☾	5 49 17 54	7 47 18 27
26 Ponedeljak	Cipr. i Just.	13 O. hr. V. Hr.	☾	5 51 17 51	8 52 18 59
27 Utorak	Kuzma i Dom.	14 Krstov dan	☾	5 52 17 59	10 03 19 36
28 Srijeda	Većeslav	15 Nikita	☾	5 54 17 48	11 04 20 19
29 Četvrtak	Mihovil	16 Eufimija	☾	5 55 17 46	11 59 21 05
31 Petak	Jeronim	17 Sofija	☾	5 59 17 44	12 48 21 56

Kao **KRONOMETAR** raditi će Vaš želudac, ako za otvor upotrebljavate prašak „**MAGNA**“ purga. Djeca 1 malu, odrasli 1 veliku kašiku u vodi ili mlijeku.

Ako uzmete prašak „**MAGNA**“ na vrhu od noža poslije jela pospješuje probavu, uklanja tvrdu stolicu — žgaravicu, podrigavanje, bljuvanje, zadah iz usta.

LIJEČI katar želuca i crijeva, hemoroide čirove u želucu.

Prašak „**M a g n a**“ pokusni omot Din. 4.— Originalan staklena Din. 20.—
R. S. Br. 4788/32

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☾ Prva četvrt 1-g 18 s. 28 m.
- ☽ Pun mjesec 9-g 21 s. 8 m.
- ☾ Posl. četvrt 17-g 17 s. 4 m.
- ☾ Nov mjesec 23-g 21 s. 34 m.

DULJINA DANA

Prvoga je duljina dana 13 s. 25 m.; do kraja mjeseca smanji se 1 s. 41 m.

VRIJEME PO HERŠELU

1—8 čisto, sunčano vrijeme,
9—16 kišovito; 17—24 oblačno, kiša; 25—31 vetar

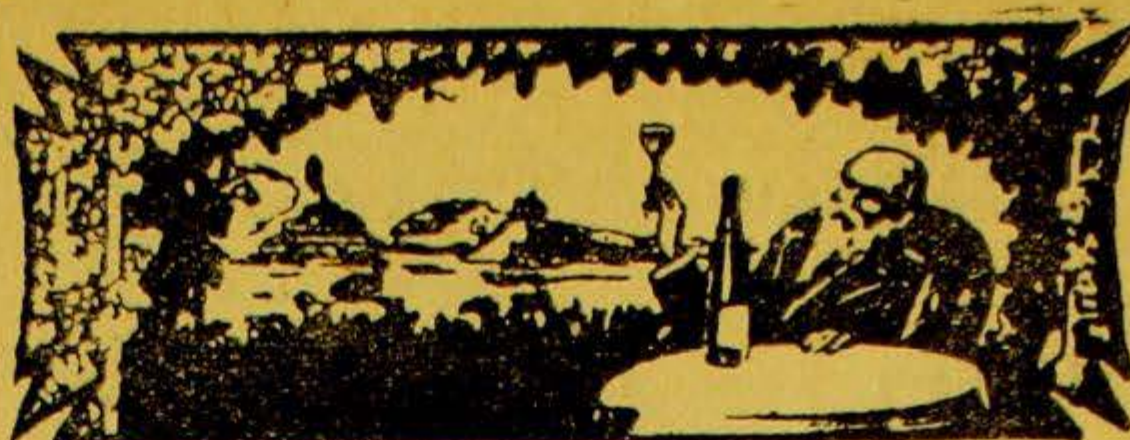
JEVREJSKI KALENDAR

3 7 Elul S. Softim 6 P.
10 14 „ S. Ki Theze 1, 2 P.
17 21 „ S. Ki Thova 3, 4 P.
24 28 „ S. Nezavim 5, 6 P.
26 1 Thišri Nov. god. 5699
27 2 „ Nov god 2 d.

zkh.org.rs

Listopad

Oktober

Mjesec: Štipavca — Ima 31 dan

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar	Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.
1 Subota	Remig	18 Evmenije	5 58 17 41 13 29 22 52	

40 Ev. Pristupiše k Isusu fariseji. Matej 22, 34—46.

2 Nedelja	Andeli čuvari	19 Trojica	5 59 17 39 14 06 23 50
3 Ponedjeljak	Terezija od L.	20 Evstasije	6 01 17 37 14 38 — —
4 Utorak	Franja A.	21 Kodrat	6 02 17 35 15 06 0 50
5 Srijeda	Aurelije	22 Foka	6 04 17 33 15 32 1 53
6 Četvrtak	Bruno	23 Zač. Job. Kr.	6 04 17 31 15 57 2 55
7 Petak	Bl. sv. Krunice†	24 Tekla	6 06 17 29 16 22 4 00
8 Subota	Etelka	25 Egrosinija	6 07 17 27 16 48 5 06

41 Ev. Ušavši Isus u ladjicu. Matej 9, 1—8.

9 Nedelja	Dionisije	26 Jovan Bog.	6 09 17 25 17 17 6 15
10 Ponedjeljak	Franjo Bor.	27 Kalistrat	6 10 17 23 17 48 7 24
11 Utorak	Placidija	28 Baruh	6 12 17 21 18 26 8 35
12 Srijeda	Makso	29 Kiriak Ot.	6 13 17 20 19 11 9 44
13 Četvrtak	Edo	30 Grigorije	6 14 17 18 20 04 10 49
14 Petak	Kalisto †	1 Okt. Ananija	6 16 17 16 21 04 11 47
15 Subota	Terezija	2 Kiprijan	6 17 17 14 22 12 12 38

42 Ev. Kraljevstvo je nebesko kao čovjek kralj. Matej 22, 1—14.

16 Nedelja	Gal opat	3 Dionisije Ar.	6 19 17 12 23 24 13 21
17 Ponedjeljak	Margita Al.	4 Jerotej	6 20 17 10 — — 13 58
18 Utorak	Luka	5 Haritina	6 21 17 09 0 37 14 31
19 Srijeda	Petar Al.	6 Toma	6 23 17 07 1 51 15 00
20 Četvrtak	Vendelin	7 Sergije i Bah.	6 24 17 05 3 04 15 27
21 Petak	Ursula †	8 Pelagije	6 26 17 03 4 16 15 56
22 Subota	Kordula	9 Jakob Alf.	6 27 17 01 5 28 16 25

43 Ev. Kraljev čovjek, čiji sin bolovaše. Ivan 4, 46—53.

23 Nedelja	Ignacije	10 Evlamotije	6 29 16 59 6 38 16 57
24 Ponedjeljak	Rafael	11 Filip	6 30 16 58 7 45 17 32
25 Utorak	Blanka	12 Tarah	6 32 16 56 8 49 18 06
26 Srijeda	Dimitrije	13 Karp. i Pap.	6 33 16 54 9 47 18 57
27 Četvrtak	Sabina	14 Prep. ind. P.	6 35 16 52 10 39 19 47
28 Petak	Simon i Juda †	15 Ieftimiije	6 37 16 50 11 24 20 41
29 Subota	Narcis	16 Longin	6 39 16 48 12 03 21 38

44 Ev. Krist. Kralj. Ivan 18, 33—37.

30 Nedelja	Krist Kralj	17 Pror. Ošija	6 40 16 48 12 37 22 38
31 Ponedjeljak	Vuk	18 Luka	6 41 16 46 13 06 23 38

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☾ Prva četvrt 1-g 12 s. 45 m.
- ☽ Pun mjesec 9-g 10 s. 37 m.
- ☾ Posl. četvrt 16-g 16 s. 10 m.
- ☾ Nov mjesec 23-g 9 s. 42 m.
- ☾ Prva četvrt 31-g 8 s. 45 m.

DULJINA DANA

Prvoga je duljina dana 11 s. 43 m.; do kraja mjeseca smanji se za 1 s. 40 m.

VRIJEME PO HERŠELU

1—8 mnogo kiše; 9—15 hladno; 16—23 kišovito; 24—31 lijepo vrijeme

JEVREJSKI KALENDAR

4	10	Tišri	Jom Kippur
8	13	"	S. Haasinu
10	15	"	Sukkoḥ 1 d.
11	16	"	Sukkoḥ 2 d.
15	20	"	Salbat
17	22	"	Sem. Azeret
18	23	"	Sinkh. Thora
22	27	"	S. Baresith
26	1	Markesvan	R. Kh.
29	4	"	S. Noakh

zkh.org.rs

Studen

Novembar

Mjesec: Strilica — Ima 30 dana

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar		Sunce		Mjesec	
				izl.	zal.	izl.	zal.
1 Utorak	Svi Sveti	19 Pror. Joil		6 42	16 45	13 32	—
2 Srijeda	Dušni dan	20 Arsenije		6 44	16 43	15 58	0 41
3 Četvrtak	Hubert	21 Ilarion V.		6 46	16 41	14 22	1 44
4 Petak	Karol B. †	22 Averkije		6 47	16 39	14 48	2 48
5 Subota	Mirko	23 Jakob b. G.		6 49	16 38	15 15	3 55
45 Ev. Fariseji načiniše vijeće. Matej 22, 15—21.							
6 Nedelja	Leonardo	24 Ekaterina		6 50	16 37	15 45	5 05
7 Ponedjeljak	Rudolf	25 Markijan		6 51	16 35	16 21	6 16
8 Utorak	Gottfrid	26 Dimitrije		6 53	16 34	17 04	7 28
9 Srijeda	Teodor	27 Nestor		6 59	16 32	17 55	8 36
10 Četvrtak	Andrija Av.	28 Terentije		6 56	16 31	18 55	9 39
11 Petak	B. Martin †	29 Anastasija		6 57	16 30	20 03	10 34
12 Subota	P. Martin	30 Zinovie		6 59	16 29	21 14	11 21
46 Ev. Kad govoraše Isus narodu. Matej 9, 18—26.							
13 Nedelja	Stanislav	31 Stak. i Amp.		7 00	16 28	22 28	12 00
14 Ponedjeljak	Klementina	1 Nov. K. i D.		7 02	16 26	23 41	12 34
15 Utorak	Leopold	2 Akindin		7 03	16 25	—	13 03
16 Srijeda	Edo	3 Akepsim		7 05	16 23	0 59	13 31
17 Četvrtak	Grgur Č.	4 Joantikije		7 07	16 22	2 05	13 58
18 Petak	Bas. Pet. i Pavl. †	5 Pavle		7 08	16 21	3 14	14 26
19 Subota	Jelisabeta	6 33 m. u Mel.		7 09	16 20	4 25	14 56
47 Ev. Kad ugledate mrzost opustošenja. Matej 24, 15—35.							
20 Nedelja	Jolanda	7 33 m. u Mel.		7 10	16 20	5 32	15 29
21 Ponedjeljak	Prikaz. Bogor.	8 S. arb. Mih.		7 12	16 19	6 36	16 07
22 Utorak	Cecilija	9 Onisifor		7 13	16 18	7 36	16 50
23 Srijeda	Kliment	10 Erast		7 15	16 17	8 31	17 38
24 Četvrtak	Ivan od Kr.	11 Nina. Viktor		7 16	16 16	9 19	18 30
25 Petak	Katarina †	12 Jovan mil.		7 18	16 15	10 00	19 27
26 Subota	Ivan Barh.	13 Jovan zlat.		7 19	16 14	10 35	20 25
48 Ev. Biće znaci na suncu. Luka 21, 25—33.							
27 Nedelja	I. ned. Adventa	14 Fillo		7 20	16 14	11 07	21 26
28 Ponedjeljak	Stefanija	15 Guriie		7 21	16 13	11 35	22 26
29 Utorak	Saturnin	16 Matei		7 23	16 13	11 59	23 29
30 Srijeda	Andrija	17 Grigoriie		7 24	16 12	12 24	—

G **ALGIN** **GORSKI ČAJ**

pobudjuje volju za jelo, jača apetit, čisti crijeva, pospješuje probavu, regulira tvrdu i neurednu stolicu, odstranjuje začepljenje, oslobadja tijelo od vjetrova (plinova), koji prouzrokuju nadutost trbuha:

ALGIN GORSKI ČAJ dobiva se u apotekama 1 kutija Din. 20.— Poštom šalje:

Laboratorij = ALGA = SUŠAK 3 kutije Din. 60.—

Reg. S. Br. 18588|3

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☉ Pun mjesec 7-g 23 s. 23 m.
- ☾ Posl. četvrt 14-g 17 s. 20 m.
- Nov mjesec 22-g 1 s. 5 m.
- ☽ Prva četvrt 30-g 4 s. 59 m.

DULJINA DANA

Prvoga je duljina dana 10 s. 3 m.; do kraja mjeseca smanji se za 1 s. 17 m.

VRIJEME PO HERŠELU

1—6 hladno, kišovito; 7—13 oblačno, hladno; 14—20 sneg; 21—28 vedro ali hladno; 29—30 hladno, olazno.

JEVREJSKI KALENDAR

5 11 Markešvan S. Lekh-Lekha
5 11 Markešvan S. Lekh-Lekha
12 18 „ S. Vajere
14 25 „ S. Khaje
24 1 Kislev R. Kh.
26 3 „ S. Toldoht

zkvh.org.rs

Prosinac

Decembar

Mjesec: Jarca — Ima 31 dan

Dani meseca i nedelje	Rimokatolički kalendar	Pravoslavni kalendar	Sunce izl. zal.	Mjesec izl. zal.
1 Četvrtak	Dan osl. i ujed.	18 Dan osl. i ujed.	7 26 16 12 12 48	0 31
2 Petak	Bibijana	19 Abdija	7 27 16 11 13 14	1 36
3 Subota	Franjo Ksav.	20 Proklo	7 28 16 11 13 42	2 42

49 Ev. Ivan čuvši u tamnici djela Hristova. Matej 11, 2—10.

4 Nedelja	Barbara	21 Vaved. Bog.	7 29 16 10 14 14	3 51
6 Utorak	Sabas	22 Filimon	7 31 16 10 14 53	5 02
7 Srijeda	Nikola	23 Ampiholije	7 32 16 09 15 40	6 14
	Ambroziie	24 Ekaterina	7 33 16 09 16 37	7 22
8 Četvrtak	Berg. Zač. Bog.	25 Kliment	7 34 16 09 17 43	8 32
9 Petak	Petar Fur.	26 Alimpije	7 35 16 09 18 56	9 15
10 Subota	Melkijades	27 Jakob	7 36 16 09 20 12	9 58

50 Ev. Poslaše Židovi iz Jerusalema svegenike i levite. Ivan, 1, 19—28.

11 Nedelja	Damazije	28 Stefan Novi	7 37 16 09 21 29	10 35
12 Ponedjeljak	Otilija	29 Paramon	7 38 16 09 22 44	11 08
13 Utorak	Lucija	30 Andrej	7 39 16 09 23 57	11 36
14 Srijeda	Nikaz Kv. ††	1 Dec. Naum	7 40 16 09 — —	12 04
15 Četvrtak	Valeriie	2 Avakum	7 40 16 10 1 07	12 31
16 Petak	Etelka †††	3 Sofronija	7 41 16 10 2 15	13 00
17 Subota	Lazar ††	4 Varvara	7 42 16 10 3 23	13 32

51 Ev. U petnaestoj godini vladanja Tiberija cezara. Luka 3, 1—6.

18 Nedelja	Gracijan	5 Sava Osv.	7 43 16 10 4 28	14 06
19 Ponedjeljak	Pelagija	6 Sv. O. Nik.	7 43 16 11 5 28	14 47
20 Utorak	Timotei	7 Ambroziije	7 44 16 11 6 24	15 32
21 Srijeda	Toma	8 Patarije	7 45 16 12 7 15	16 22
22 Četvrtak	Zenobiije	9 Zač. s. Ane	7 45 16 12 7 59	17 18
23 Petak	Vitokrija †	10 Mina	7 45 16 13 8 36	18 16
24 Subota	Adam i Eva †††	11 Danilo	7 46 16 13 9 09	19 16

52 Ev. U početku bejaše riječ Ivan 1, 1—14.

25 Nedelja	Božić	12 Spiridon	7 46 16 14 9 38	20 16
26 Ponedjeljak	Sv. Stevan	13 Evstatije	7 47 16 15 10 04	21 17
27 Utorak	Ivan	14 Levkije	7 47 16 16 10 28	22 19
28 Srijeda	Nevina deca	15 Elevtarije	7 47 16 16 10 51	23 21
29 Četvrtak	Toma	16 Agei	7 47 16 17 11 16	— —
30 Petak	David	17 Danilo	7 48 16 17 11 42	0 25
31 Subota	Silvestar	18 Sevastijan	7 48 16 18 12 11	1 31

BELEŠKE

PROMJENE MJESECA

- ☉ Pun mjesec 7-g 11 s. 22 m.
- ☾ Posl. četvrt 14-g 14 s. 17 m.
- ☾ Nov mjesec 21-g 19 s. 7 m.
- ☽ Prva četvrt 29-g 23 s. 53 m.

DULJINA DANA

Prvoga je duljina dana 8 s. 46 m.; do 22 smanji se za 19 m. a od 23 do 31 raste za 3 m.

VRIJEME PO HERŠELU

1—6 Sneg, nevreme; 7—13 oblačno, zima; 14—21 snežna oluja; 22—28 oštra zima 29—31 lijepo ali hladno vrijeme

1938

JEVREJSKI KALENDAR

3	10	Kislev	S. Vajeze
10	17	„	S. Vajislakh
17	24	„	S. Vajesev
23	1	Tebeth	R. Kh.
24	2	„	S. Mikez
31	9	„	S. Vajigas

1938

Pribilješke za 1939. godinu

De

P Temunovic r. 00

HERSAN ČAJ

će Vam pomoći da opet postignete zdravlje pomoću
lijeikovitih svojstava bilja.

Gospođo!

Ne budite neprijatelj sama sebi. Oboljenja kod mijene i bol
kod mjesečnog pranja (menstruacije) ublažice Hersan čaj.

Smeta li Vam gojaznost

(debljina)? Želite li biti vitki? Onda možete upotrebiti Hersan
čaj!

Zašto da trpите

boli kod reumatizma i kostobolje (giht) kada to nije potrebno
HERSAN ČAJ je sredstvo koje Vam može olakšati muke.

Hersan čaj

pomaže kod arterioskleroze i hemoroida (šoljeva). Zar zbilja ne
znate da je Hersan čaj kod oboljenja želuca, jetara i bubrega
dobro sredstvo?

Hersan čaj

dobiva se samo u originalnim omotima u svima ljekarnama.
Tražite besplatno brošurju i uzorak kod

„RADIOSAN“ ZAGREB
Dukljaninova ulica 1

S. br. 19054/1933

Sumporisanje u savremenom vinarstvu

Jedan od najvažnijih radova u vinarstvu je sumporisanje bačvi odnosno vina, čime se sprečava razvitak bakterija štetnih po vino a koje bi mogle prouzrokovati razvitak raznih bolesti i mana.

U našoj državi izvode posednici područja ovaj rad pretežno po zastarelom načinu, t. j. sagorevanjem sumpornih trakova u praznoj bačvi, a koji se način u uskom krugu naprednijih vinogradara smatra nesavremenim.

Ovaj stari način sumporisanja sagorevanjem sumpornih odrezaka poboljšan je doduše upotrebom raznih u tu svrhu konstruisanih aparata kao i upotrebom boljeg i čistijeg sumpora i sumpornih umetaka; taj način ima ali još niz nedostataka, kao što su sledeći:

Pri sagorevanju sumpora nemože se tačno odrediti količina sumpornog dioksida koji treba vinu dodati i usled toga može u vino dospeti previše sumpornog dioksida u kojem će slučaju vino dobiti jak ukus od sumpora. Nasuprot tome, može u vino dospeti premalo sumpornog dioksida pa je onda vino izloženo kvaru. Drugi plinovi koji obično nastanu pri sagorevanju sumpora, mogu takodje pokvariti vino.

Gorućim sumporom možemo oštetiti vranj, odnosno bure i time stvoriti u drvetu gnezda za bakterije.

Sve ove mane otpadaju kod sumporisanja upotrebom kaliummetabisulfita.

Kaliummetabisulfit dobiva se u kristalu, tabletama ili u prahu, u apotekama ili trgovinama kolonijalnom robom. Prošle godine započela je i poznata domaća hemijska industrija „Zorka“ d. d. (Beograd, Kralja Aleksandra 70) sa proizvodnjom toga sretstva koji je medjutim od najboljih stručnjaka zemlje mnogo puta isproban. Potvrđeno je, da je domaći kaliummetabisulfit bolji od inostranog.

Kaliummetabisulfit je pored toga što je vrlo efikasno i sigurno sretstvo za negovanje i lečenje vina, još i vrlo jeftin. Jedan kilogram u kristalu staja Din. 24.— a u tabletama (100 tableta = 1 kg) staja Din. 50.— Pošto

je za jedan hektolitar vina potrebno 5—25 gr odnosno 2½ tablete, to celi postupak za osiguranje ukusnog i zdravog vina se stoji po litru više od 0.1 do 1.— pare.

Postupak kod sumporenja kaliummetabisulfitom je mnogo jednostavniji i oduzima mnogo manje vremena, nego postupak po starom načinu. Kaliummetabisulfit se jednostavno veže u čistu platnenu krpu, pa se obesi u bačvu napunjenu vinom. Kad se sadržina rastopi, krpa se izvadi i celi postupak je dovršen.

Mnogo je važnije, da se već širu odnosno kljuku uzme pod postupak i neguje kaliummetabisulfitom da bi se osiguralo pravilno vrenje i onemogućio razvitak štetnih bakterija. Ako je to učinjeno nepostoji bojazan da bi se vino moglo pokvariti. U slučaju pak nekih vinskih bolesti i mana, kaliummetabisulfit svojim reduktivnim svojstvom otklanja iste, te vraća vinu bistrinu i dobar ukus.

Skreće se pažnja posednicima na to odlično sretstvo koje se već godinama upotrebljava u zaista naprednim i na tom polju merodavnim zemljama: u Francuskoj i Nemačkoj.

Da bi se naši vinogradari upoznali sa prednostima toga sretstva preporučuje se da izvrše pokus sa 1—2 bačve i da u tu svrhu zatraže od direkcije „Zorka“ d. d. (Beograd, Pošt. fah 669) besplatne uzorke i opširne upute. Ovako će se sami uveriti, koju blagodan znači kaliummetabisulfit za vinarstvo.

O. M.

**ZDRAVO BLAGO — SELJAČKO
BLAGOSTANJE!** Uzgajali, zaštitite se od gubita. Nadaleko poznati i prokušani lijekovi za životinje od **100-godišnje Apoteke Gebauer iz Bača**, pružaju Vam u borbi protiv bolesti i pošasti nenaplative usluge! Čitajte stoga u vlastitom interesu cijelostranični oglas ove stare i znamenite apoteke u našem kalendaru i zatražite bezuvjetno prospekte sa uputama i savjetima za uzgajanje životinja, koji se šalju besplatno.

Kod kašlja, promuklosti, hrapavosti i
katara, te kod prehlade grla i disala

odlično pomažu prave

RAVE PRSNE KARAMELE

jer otapaju gustu sluz i umiruju na-
draženu i upaljenu sluznicu. Vrlo su
dobrog ukusa, a uz to i vrlo hranji-
ve jer su pripremljene iz najboljeg
slada.

Tražite izričito originalne Rave Pr-
sne Karamele u smeđim vrećicama
sa zaštitnim znakom „Dva medvjeda“
u svakoj apoteci za Din 4.-

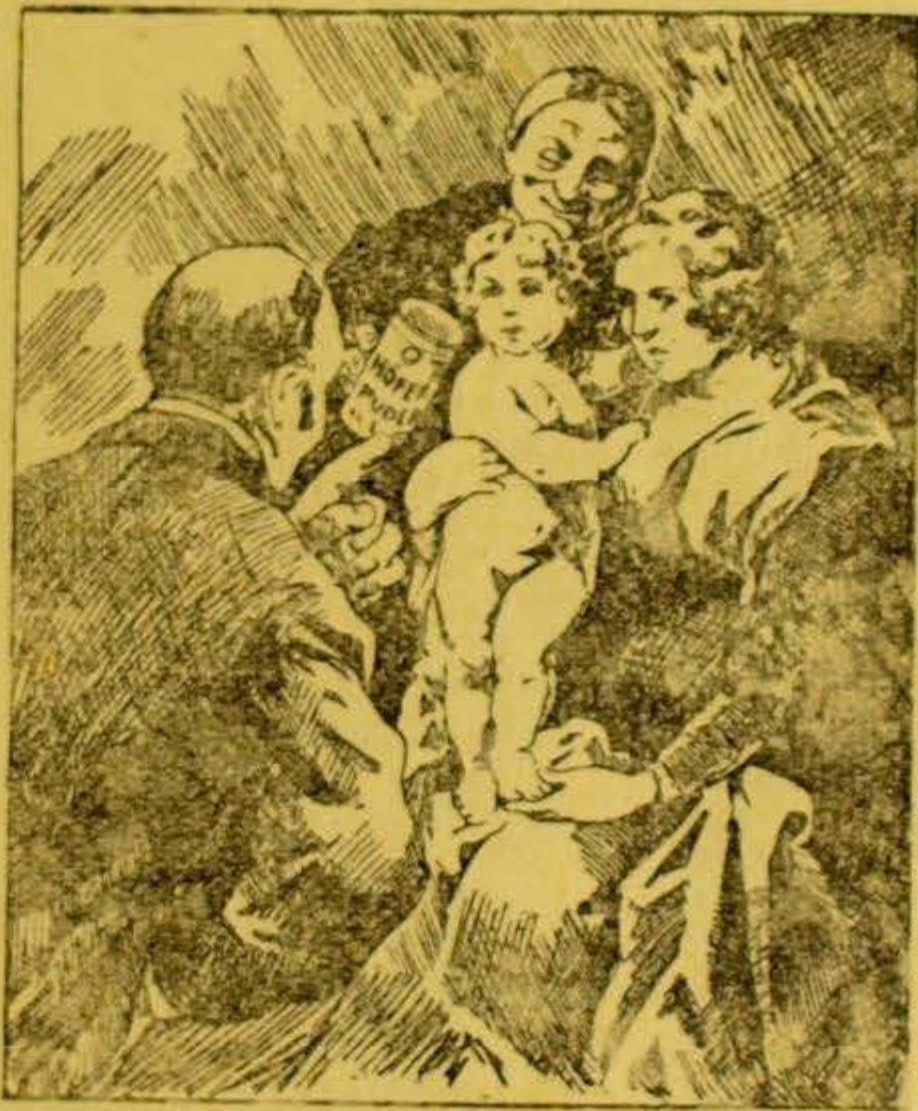
Za nježnu kožu Vašeg miljenčeta

rabite samo svjetski poznati specijalni

HÖFER PRAŠAK BR I.

koji je priredjen iz osobito čistog i fi-
nog materijala, te savršeno njeguje i
štiti nježnu kožu djeteta od ojeda, ranja-
vosti i infekcije. Miljuni majki u cijelom
svijetu upotrebljavaju Höfer-ov prašak
za djecu - najbolji dokaz za odličnu
kvalitetu proizvoda.

Velika kutija Din 8.- u svakoj apoteci,
drogeriji i parfimeriji.

LIJEPA I NJEGOvana KOSA

to je ideal svake žene, koja nešto polaže na svoj izgled. Danas to može lako da
postigne svaka žena, ako za pranje kose upotrebi novo potpuno nealkalično
sredstvo

SCHWARZKOPF ONALKALI

i ako sasvim odbaci upotrebu sapuna
i običnih šampona na bazi supuna i
sode za pranje kose, jer sapun naj-
više oštećuje kosu, praveći na kosi
talog, koji ju čini krhkom, lomljivom
i neuglednom. Onalkali naprotiv čisti,
osvježuje i jača kosu i daje joj pri-
rodan lijepi sjaj. Orig. bočica za 3-4
pranja Din 6.- u svakoj stručnoj ra-
dnji. Zahtjevajte kod frizera pranje
sa Onalkali.

SCHWARZKOPF
ONALKALI

Oporavio se

Knjigovodja neke firme vratio se nakon dopusta kući. Kako je nastupio u dužnost pita ga šef:

— No, gospodin Grünbaum, kako su vaši živci?

— Hvala na pitanju, gospodin šef. U toliko sam se oporavio, da bi sasna mirno mogao saslušati vijest o poboljšanju moje gaže.

U KRVI JE ZDRAVLJE

Krv je sok života i hrana tijela

Jedan od najvažnijih faktora u sastavu ljudskog organizma je krv, koja cirkulira po tijelu i hrani sve njegove dijelove. Zemlja bez vode nije plodna, osuši se i ispuca i trud uložen u obrađivanje takove zemlje je jalov i nekoristan. U koliko zemlja nema vode prirodnim putem, nastoji se je dovesti umjetnim putem, jer je voda zapravo znači život.

To što je za zemlju voda, za ljudski je organizam krv. Krv preuzima i dalje vodi u tijelo sve ono, što je za normalni i zdravi razvitak tijela potrebno. Liječničkim istraživanjem posljednjih decenija dokazalo se, da je jedno od najpotrebitijih sastojina potrebnih krvi odnosno hranjenju tijela željezo. Ljudski organizam kad nema u krvi dovoljno željeza trpi i takove osobe postaju blijedoboljne, nervozne i razdražljive, nesposobne za rad i sklone su svakovrsnim bolestima, koje lagano i uspješno navačaju na oslabljeni organizam i podgrizaju ga.

Preparat koji krvi nadomješta željezo poznat svim liječnicima, isproban od stotine tisuća osoba s uspjehom je „Energina“ sredstvo za jačanje krvi, živaca i apetita. „Energina“ je preparat u kojem je uspješno spojiti željezo sa još nekim važnim hranjivim sastojinama u takovoj formi, da ga želudac lako prima i pruža krvi, a dajući krvi željeza jača se tijelo i čitavi organizam. Odrasli uzimlju „Energina“ tri puta dnevno po jednu kašiku prije jela, djeca tri puta dnevno po jednu malu kašiku prije jela. „Energina“ se dalje s uspjehom upotrebljava u slučajevima slabokrvnosti kod oporavka iza bolesti, nervoze, razdražljivosti, besanice, kod zaostaja-

nja u razvitku, kod engleske bolesti, pomanjkanja i slabosti mlijeka kod dojilja, poslije malarije i pomanjkanja apetita i konačno za sveopće jačanje krvi i tijela.

RODITELJIMA!

Kojima se stalo do sreće i zadovoljstva u kući čim opaže na kojem članu poroice **blijedost lica, pomanjkanje volje za jelom, nervoznost, čestu glavobolju, besanicu, laku razdražljivost i umornost** moraju znati, da su to posljedice **slabokrvnosti**, a zapriječiti će mnoga teža oboljenja, ako odmah poduzmu jačanje krvi lijekovitim željeznim preparatima od kojih je jedan najpoznatiji, isproban od hiljade i hiljade **liječnika i privatnika** najvećim uspjesima a to je „Energina“ za jačanje krvi, živaca i apetita. Liječnici tvrde, da je za oporavak djece dovoljno 3 male, za odrasle 3 velike kašike na dan. „Energina“ pojačava krv, apetit i cijelo tijelo. Dobrog je ukusa, piju ga rado i djeca i odrasli.

„ENERGIN“ dobiva se u svim apotekama, 1 boca od pola litre Din. 35.—

Poštom šalje Laboratorij ALGA, Sušak 3 boce Energina Din 110; 6 boca Energina Din 220 i 1 boca badava; 12 boca Energina Din 440 i 2 boce badava.

Reg. S. Br. 4787/32

Iz prakse

— Kako to, da se danas jednoj dvadesetipetgodišnjoj djevojci veli da je stara?

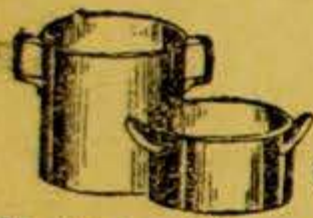
— Dragi moj, to je zato, jer danas svaka dvadesetipetgodišnja djevojka ima redovito preko trideset!

Iz poslovnog pisma

„U vašem posljednjem pismu nazvali ste me vagabundom i loptom; kako moja poslovna pisma dolaze u ruke mojim činovnicima, to vas pozivam, da u budućuće svako pismo sa sličnim izrazima označite kao „povjerljivo.“

Ne kupujte dok niste saznali cijene Kastnera i Öhlera!

KL 38 1 Lonci ili šerpe, od emajla, od litre dalje od Din. 3.50

KL 38 9 Modni muški šešir, u raznim bojama, od Din. 36.-

KL 38 2 Tanjuri, od jakog porculana, duboki ili plitki od Din. 6.-

KL 38 10 Muške košulje, moderne fazone počam od Din. 29.-

KL 38 3 Šalice od bijelog, vrlo dobrog porculana od Din. 8.50

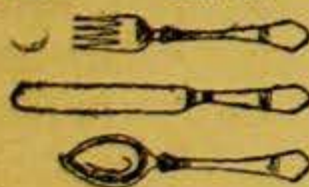
KL 38 11 Polucipele za gospodu, ručni rad izdržive Din. 95.-

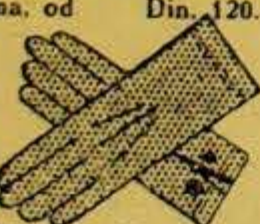
KL 38 4 Garnitura za vodu ili pivo, bijelo staklo Din. 30.-

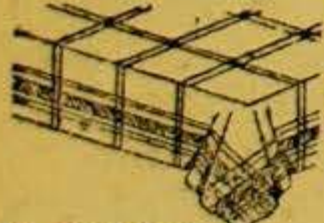
KL 38 12 Muška odijela, od dobrih tkanina, od Din. 120.-

KL 38 5 Viljuška, nož i žlica, od čelika, počam od Din. 10.-

KL 38 13 Muške rukavice, od dobrog trikota, počam od Din. 12.-

KL 38 6 Stolnjaci, u lijepim uzorcima, počam od Din. 20.-

KL 38 11 Ogrtač moderne fazone, od vrhne tkanine, Din. 450.-

KL 38 7 Električno žezalo, poniklovano, šteti struju Din. 115.-

KL 38 15 Teži ogrtač za sve sezone, odlična tkanina Din. 680.-

KL 38 8 Noćna svjetiljka, poniklovana, sa šarunjom Din. 55.-

Kod svake kupnje ćete lažno uštediti novaca. Jer ćete istu ili još bolju robu kupiti jeftinije kod Kastnera i Öhlera!

Takvo je naime načelo poslovanja, kojemu naša trgovačka kuća zahvaljuje da je postala najveća u državi, i da je glas o njezinoj jeftinosti i solidnosti dopro i u najmanje selo.

Sve što trebate lično za Vas, za kućanstvo i za Vaš dom naći ćete u našim slikama bogato ukrašenim katalogima. Katalogi izlaze: na proljeće, pred Uskrs, u jesen, pred Božić i inače po potrebi. Izvolite nam poslati Vašu adresu i mi ćemo Vam kataloge po izlasku besplatno slati.

Iz velegradskog izbora modernih tkanina poslat ćemo Vam na zahtjev uzorke. Označite za kakvu odjeću trebate tkanine te u kakvoj boji, uzorku i cijeni bi iste želili imati.

Odobravamo i robne kredite uz uobičajeno jamstvo. Za obavještenja i iskanice izvolite se obratiti na naš kreditni odio.

Stotine tisuća mušterija, koje kod nas već godinama namiruju svoje potrebe najbolji su dokaz, da je naša podvorba u svakom pogledu na visini i da zaslužuje i Vaše potpuno povjerenje.

Jedna mala, pokusna narudžba bilo kojeg od ovih predmeta to će i Vi postati naša stalna mušterija!

Najveća trgovačka i otpremna kuća u državi

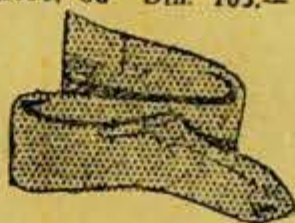
Kastner & Öhler
Zagreb

KL 38 16 Damske cipele od raznih vrsti kože, od Din. 105.-

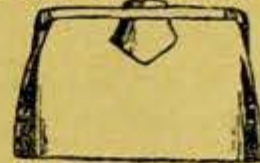

KL 38 23 Ženski ogrtači, najnovijih krojeva, počam od Din. 168.-

KL 38 17 Ženske svilenе čarape, modne, počam od Din. 10.-

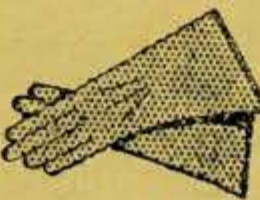
KL 38 24 Ženske haljine, najnoviji krojevi, počam od Din. 34.-

KL 38 18 Damske torbice, u modnim bojama, od Din. 27.-

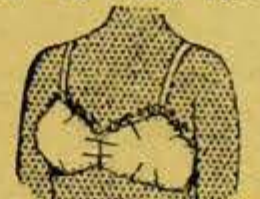
KL 38 25 Dječja odijela, veoma izdrživa, od Din. 110.-

KL 38 19 Damske rukavice, od dobrog trikota, od Din. 14.-

KL 38 26 Sifon, vrlo lijepa tanka žica à la Bartist, metar od Din. 6.-

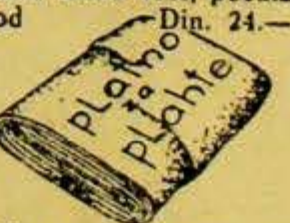
KL 38 20 Grudnici od dobrih vrsti tkiva, počam od Din. 6.-

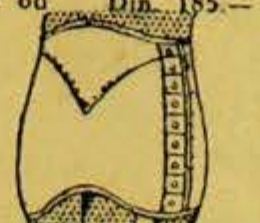
KL 38 27 Pokrivač, dobra, teška vrst, počam od Din. 24.-

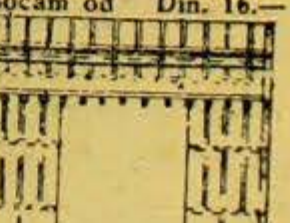
KL 38 21 Dječja kolica, razni oblici i oprema, od Din. 185.-

KL 38 28 Platno za plahite, veoma čvrsto, počam od Din. 16.-

KL 38 22 Steznici, razne fazone i tkiva, počam od Din. 27.-

KL 38 29 Zastori, od raznih tkiva, počam od Din. 68.-

KL 38 30 Frotir ručnici razni, komad počam od Din. 6.50.-

zkh.org.rs

Najglavnija bolest čovjeka

Kad bi se naši stari digli iz grobova, oni bi sigurno bili silno začudjeni. Svijet koji bijahu ostavili oni ne bi prepoznali i njima bi izgledale i te kako čudnovate one stvari, koje su nama tako obične.

Čovjek je stvoren da živi u slobodnom prostoru i da radi svojim rukama. A danas mnogo ljudi žive u prenatrpanim te nezdravim i nezračnim prostorijama. Život koji je nekada bio miran postao je danas grozničav te mi danas živimo zapravo umjetnim nenormalnim životom.

Da li se danas živi bolje nego nekada? Dali su bolesti redje? Mi to ne vjerujemo. Zdravstvo se je sigurno jako razvilo, ono je spasilo mnoge živote ali su svi liječnici mišljenja da je čovječje zdravlje mnogo slabije nego nekada. Zar Vas ne začudjuje što na svakom koraku čujete imena bolesti koje prije niste poznavali. Arterioskleroza, neurastenija, rak, slijepo crijevo i t. d.?

Velika većina današnjih bolesti prouzrokovana je nedovoljnom izmjenom tvari, koja podržaje normalni optok krvi. Pravilnu izmjenu tvari sprečava crevna zatvorenost.

Dr. Victor Pauchet kaže „ima već 35 god. kako sam kirurg osobito za probavni sistem (jetra, želudac, debelo crijevo). Sigurno je kroz to cijelo vrijeme zatvorenost bila ona koja je dovela najveći broj bolesnika pod moj nož.“

Zatvorenost je posljedica nepotpunog crijevnog rada. Crijeva ne izlučuju nego samo jedan mali dio onoga što bi trebala da izluče ili pak izlučivanje biva sa velikim zakašnjenjem.

Probavni sustav čovječjeg tijela je tako važan da je i sam narod stvorio mudru izreku: ako je drob u redu, sve je u redu. Glavobolja, nesvjest, bolesti krvi, čirovi na želucu i crijevetu, reumatizam, sve moguće bolesti žena, prouzrokovane su najviše od zatvorenosti.

Ustanovljeno je da je najglavniji uzrok sviju ženskih bolesti pokvarena i osiromašena krv. Takva krv prouzrokuje malokrvnost, nervozu, slabost, zapaljenje materčice, bijeli cyijet, bolesti bubrega te sve nezgode ženskog prelaznog doba.

Prelazno je doba za žene sigurno najposibelnije doba cijeloga im života. Osjećaj vrućine i zagušenja, treperenje, navala krvi u glavu poslije

koje ostaje hladan znoj glave, lice koje sjaji poslije jela, glavobolja, zaboravnost, velika promljivost raspoloženja to su sve pojave što ih proživljuje žena između 45 i 50 godina.

Pa i bolesti kože kao što su razni čirići, lišajevi, ogojenja i t. d. imaju jedini uzrok u nečistoj krvi.

Ima ih koji se čude što ih prijatelji i znanci izbjegavaju, dok su oni prema istima susretljivi i ljubazni. Sigurno ne primjećuju da bi tome mogao biti razlogom njihov zadah, što je ipak veoma razumljivo. Najobičniji uzrok tome zlu jest zatvorena krv izlučevinama miliona bacila, koje se razvijaju u nepotpuno ispražnjenim crijevima.

Svatko će iz ovoga lahko razumjeti da je za uzdržavanje potpunog zdravlja potrebno izlučivati iz tijela sve one nezdrave otpatke i kiseline koje u zatvorenom crijevu pogoduju množenju bezbrojnih bacila, koje po malo ali sigurno truju čovječje tijelo.

Kolikogod to izgledalo čudnim ipak se mora ustvrditi da većina lijekova koji bi imali da izlučuju te otpatke i kiseline iz tijela pogoršavaju zatvorenost. Oni umjetno podižu rad crijeva, otupljuju osjetljivost crijevnih sluznica zbog čega se trajno mora povećavati količina lijeka, da bi se postiglo izpražnjenje. „Onaj koji sa lijekovima sili crijevo na ispražnjenje, nepravedan je isto tako kao i onaj koji bičem hoće da ukroti svojeglava konja“, kaže Eachlinger.

„Bog je stvorio biljke ne samo za ugodnu zabavu čovjeka nego i za njegovo zdravlje. Svakoj pa i najmanjoj od njih on je dao posebno ljekovito svojstvo“, tako pišu stare kineske knjige.

Dva su učenjaka osobito istaknuti primjenjivanjem te davnašnje spoznaje. Sa svojim radnjama o djelovanju bilja istakli su se Dr. Pearson i Dr. Mayer. Prvi je član zdravstvenog savjeta u Indiji, dok je Dr. Mayer profesor na školi za medicinu u Parizu. Dugogodišnja praksa Dra Pearsona koju je vršio pod najnepovoljnijim okolnostima navela ga je liječenje raznih bolesti biljem. Tako je baš On sastavio mješavinu ljekovitog bilja koju je nazvao „Hersan“ kojim se danas najuspješnije odstranjuje i zatvorenost i tako liječe i posljedice najglavnije bolesti čovjeka.

HEMIKALIJE ZA POLJOPRIVREDU

modru galicu, umjetna gnojiva svih vrsti, sretstva za zaštitu bilja, kaliummetabisulfit

proizvodi i dobavlja:

ZORKA D.D.

BEOGRAD

KR. ALEKSANDRA 70

fabrika u Šapcu i Subotici

*Za dane
slavlja*

Ne zaboravite

Dr. Oetker-ov

o prašku za pecivo i vanilinšećeru

Idealno obiteljsko piće! je sintetska mineralna voda koju može svatko sam da pripremi u tren oka **Vir prašcima**. Ovako pripremljena sint. mineralna voda sadržaje sve sastojine što ih sadržavaju naravne mineralne vode. **UKUSRA — PITKA — ZDRAVA**. Pije se sama pomiješana vinom ili bilo kojim voćnim sokom. Za 1 dinar dobijete 1 litar. Za 1 dinar dobijete 1 litar VIR sint. mineralne vode. — „VIR“ prašci dobivaju se gdje i Alga. 1 kutija „VIR“ prašaka za pripremu 10 litara sint. mineralne vode Din 12. Poštom pouzećem šalje Laboratorij „Alga“ Sušak 4 kutije „VIR“ prašaka Din. 50.— (feco).

Harmonike i glazbata izravno iz tvornice

odn. tvorn. skladišta vanredno jeftino kao: harmonike od Din. 59- violine od 65- tambure od Din. 60- mandoline od Din. 90- gitare od Din. 128- itd. Zatražite besplatni cijenik od firme **MEINEL & HEROLD**, d. s. o. j. zal. tvornice glazbala Maribor br. 348

Mešto o spremanju mošta za trajnu potrošnju!

Veliku brigu vinogradaru zadaje prodaja njegovog proizvoda — vina. Razlog tome jest, jer naša zemlja obiluje vinogradima u tolikoj mjeri da sav prirod na vinu u jednoj godini sami potrošiti ne možemo. Izvoz vina u susjedne zemlje je razmjerno slab jer i one obiluju vinogradima. Dakle nastaje pitanje kuda ćemo sa suviškom našeg proizvoda na groždju i vinu.

Hvala Bogu danas to pitanje nije više tako teško da se nebi dalo riješiti. Zahvaljujuć neumornomu nastojanju naučenjaka i praktičnih vinogradara našlo se je načina da se jedan dio dobivenog soka od groždja potroši kao sladak mošt, kojega je čak moguće spremati tako da ga se može trošiti u zimi, u proljeću pa čak i u ljetu. Od kolike je važnosti ta činjenica najbolje nam dokazuje to, da je mogućnost potrošnje tog slatkog soka mošta još veća od potrošnje vina jer mošt može da troši i malo i veliko, i mlado i staro, što kod vina nije isti slučaj.

Naročita prednost pokazuje se još i uslijed toga što spremanje tog slatkog mošta nije skopčano nikakovim poteškoćama već je naprotiv tako jednostavno, da ga može svako pa čak i nepismen seljak provesti.

Spremanje t. j konzerviranje obavlja se tako da se određena količina sredstva NIPAKOMBINA/II., (koje se dobiva kod firme „Radiosan“ Zagreb, Dukljaninova ul. 1) ulije u mošt i s njime obro izmješa. Nakon kratkog stajanja mošt se razbistri i postaje zato tečniji. Okus, miris i boja tim dodatkom ne mjenjaju se, dok po zdravlje toliko važni vitamini i ostale hranjive tvari ostaju nepromjenjene i tako je taj mošt ujedno i koristan napitak jer sačuvane njegove naravne sastojine dragocjene su za ljudsko zdravlje.

Prema tome glavni potrošači mošta sačuvanog za cijelogodinu biti će djeca i žene i oni koji isu trošili vina iz bilo kojeg uzroka, čime će se povećati broj potrošača za sokove vinove loze i unaprediti naše vinogradarstvo.

Nu i onaj koji sam nema svog vi-

nograda u stanju je da si spremi za Božić ili za Uskrs stanovitu količinu slatkog pića, naravnog i zdravog mošta jer je u stanju da si ga na gornji način spremi i najmanje količine, koliko bi to za njegovo kućanstvo odgovaralo.

Od koje pak koristi konzervirani mošt za vinogradare koji bi ga spremili za prodaju nije svrha da dokazuje ovaj člančić, tko je znatiželjan neka se obrati gornjoj firmi koja će mu rado o tom dati razjašnjenja.

Pošta nije kriva

Zamisli! Javio sam dismom Krausovima, da ću doći k njima na večeru. Kad tamo, nikoga nije bilo kod kuće. Šta veliš na to?

— To znači da su pismo primili.

BLIJEDOBOLJA !!!

Blijedobolji podvržena su i djeca i odrasli, ali od blijedobolje trpi najviše ženski svijet i to u doba razvitka između 10 i 17 godina. Samo ona krv koja sadržaje dovoljno željeza može da hrani i uzdržava naše tijelo. Blijedobolja nastaje najviše kod onih osoba, koje se premalo kreću na svježem zraku, koje se dovoljne hrane, koje previše duševno ili tjelesno rade, dalje kod svih onih osoba, koje su preboljele bilo kakvu bolest, kao upalu pluća, tifus, gripu, influencu itd. Blijede osobe naklonjene su oboljenjima i kada ih spopadne neka bolest teže joj se odupru. Znanost je našla toj pojavi lijeka, a taj je da treba krvi davati takovih hranjivih preparata, koji sadržavaju željeza u formi da ih želudac lako prima i dodaje krvi. Takav jedan preparat isproban od liječnika i privatnika dobiva se u apotekama pod imenom „ENERGIN“ za jačanje krvi, živaca i apetita u bocama od pola litre uz cijenu od Din. 35.— Poštom šalje Laboratorij ALGA Sušak: 3 boce „Energina“ Din. 110; 6 boca „Energina“ Din. 220 i 1 boca badava; 12 boca „Energina“ Din. 440 i 2 boce badava. Reg. S. Br. 4741/34

Veštačko đubrivo kao korisno pomoćno sredstvo u poljoprivredi

Upotreba veštačkog đubriva raširena je u svim kulturnim zemljama. Mi u Jugoslaviji jako zaostajemo u pogledu upotrebe veštačkih đubriva iza vodećih zemalja poljoprivrednom polju. Tako se na primer troši veštačko đubrivo u Holandiji 122 kg po hektaru dočim kod nas prosečno je dva $\frac{1}{4}$ kg.

Koliko je korisna upotreba veštačkih đubriva pokazuje sledeći primer: Jedno kat. jutro zemlje srednje kvalitete roni bez đubrenja veštačkim đubrivom 8 metričkih centi pšenice, kada se ali ista zemlja gnojila sa 200 kg superfosfata po jutru žetveni prinos bio je 15 metričkih cent. Na temelju ovih podataka lako se može izračunati koju nam korist donosi veštačko đubrivo.

Bez vešt. đubriva:

8 mtc pšenice prodato po ceni od Din. 175.— daje utržak od Din. 1.400.—

Sa vešt. đubrivom:

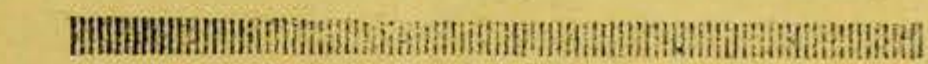
15 mtc pšenice prodato po ceni od Din. 175.— daje utržak Din. 2.625.— ako odbijemo od toga vrednost utrošenog superfosfata od 200 kg tj Din. 230.— ostaje čisto Din. 2.425.—

Primenom vešt. đubriva pokazuje se dakle kod ovog primera Din. 1.025.— čista dobit po katastralnom jutru.

Ako posmatramo ovakve i slične primere jasno nam je zašto se troši veštačko đubrivo u inostranstvu u ogromnim količinama.

Ne samo kod pšenice nego i kod drugih kulturnih biljaka donosi primena veštačkih đubriva veliku korist. Tako na pr. kod kukuruza, kudelje, raži, vinove loze, šećerne repe, krompira, duvana, maka itd.

Najvažnije su vrste veštačkih đubriva superfosfat, nitrofos, nitrofosl KAS, kalijeva so, krečni azot. Cena veštačkih đubriva kreće se između Din. 100.— i 180.— za 100 kg i isplaćuje se pri upotrebi mnogostruko ne samo zato što osigurava mnogo obilatiju žetvu, već i zato što poboljšava kvalitet žetve.

"Zubobolja...

može se ublažiti sa nekoliko tableta Veramona, koji je zasnovan na naučnim principima. Veramon uklanja bolove a ne škodi.

VERAMON

Schering

Listići sa 2 tablete
ovčice s 10 i 20 tableta.

Oglas reg. pod br. 47 od 29. I. 1935.

Tajna željeza u čovječjem tijelu

Konačni ostaci ljudskog tijela kad se potpuno raspadne ili ako se spali predstavljaju samo šaku praha i pepela, u kojem se redovito nalazi mala količina od 3 do 4 grama željeza. To željezo mora dakle da ima neku naročitu ulogu i važnost u živom organizmu. I zaista je željezo sastavni element svakog živog bića. Ono je u tijelu vrlo nejednako raspodijeljeno, a nalazi se u većnoj količini u crvenim krvnim tjelešcima (hemoglobin), u jetri, koštanoj moždini i slezeni. Tijelo ga prima iz dnevne hrane, u kojoj je željezo sadržano u obliku raznih spojeva. Normalno se prima sa dnevnom hranom 2 do 3 centigrama željeza, t. j. u toku normalnog ljudskog života pola do tri četvrti kilograma željeza. Ali i od ove količine prisvaja organizam samo vrlo mali dio u trajnom obliku, koji se apsorbiraju i nagomilava u pomenutim organima, dok se veći dio nepromijenjen izlučuje iz organizma. Ono željezo, koje organizam trajno prisvoji, služi kao rezerva, iz koje krv i tkivo nadoknađuju gubitke ove za probavu i asimilaciju hrane neophodne kovine. Male količine željeza podražuju namino razvoj i rašćenje krvnih tjelešaca, te stanica krvotvornih organa, a njegovo prisustvo i u ovim malim količinama silno pospješuje razne životne procese. Najvažnija mu je uloga u posredovanju prenosa kisika iz zraka preko hemoglobina u krv i tkivo.

Premale količine željeza u organizmu imaju za posljedicu, da se u krvnim organima izlučuje premalo željeza, nema poticaja za stvaranje krvi i tako nastaje blijedoća i slabokrvnost. Daljnje su posljedice slabokrvnosti sveopća tjelesna slabost, teško disanje, nesvjestica, vrtoglavica, glavobolja, podržaj na bacanje, loša probava itd. — Blijedoća se pojavljuje obično poslije koje teže bolesti, angine, gripe, influence, upale pluća itd., kod većeg gubitka krvi nakon ozljeđaja, operacija, poroda, mjesečnog čišćenja. Kod djece, a ponajviše kod djevojaka, nastupa blijedoća u njihovom tjelesnom razvoju, kada su crvena krvna tjelešca najviše potrebna za razvoj zdravog organizma. — Čim se pojavi blijedoća, slabokrvnost, iznurenost treba tijelu pribavljati veće količine željeza u prikladnom obliku.

Pokazalo se je, da je željezo u kombinaciji sa biljnim ekstraktima, osobito kininove kore, vrlo uspješno, jer male količine kinina pobuđuju apetit i probavu, jačaju rad srca, živana sistem i organe za disanje. Željezo, kinin i ekstrakte u takovom obliku, da ga organizam lako prisvaja predstavlja **Chinoferrrol-Rave**, poznato okretno sredstvo u originalnim bocama od 350 g., a dobiva se u svakoj apoteci za Din 22.—

On zna

Sluga: U čekaonici sedni jedan čovek i neprestano stenje i uzdiše.

Mladi doktor: Recite mu, da mu ja ne mogu pomoći.

Sluga: Ali gospodine doktore, ta vi znate šta mu fali.

Mladi doktor: Znam, novaca mu fali to je moj krojač.

Nikako ne odgovara

— Ovaj stan mi se ne sviđa... Zidovi su vrlo tanki, pa se svaka riječ čuje u susjednu sobu.

— Onda si neka milostiva tapetiraju sobu.

— A kako ću ja onda čuti što se kod susjede govori?

POŠTENJE

Kohn i poslovni drug Lewy prepiru se zbog nekog posla. Kohn odvratil Leviu, da nije pošten.

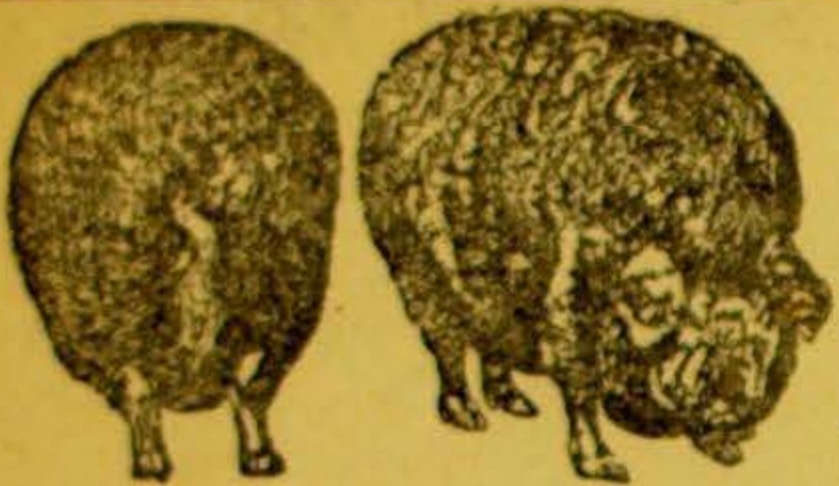
— Što, — odvratil uvredljivo Levi — i ti se to meni usudjuješ reći? A šta je bilo onda, kada su mi u banci na ček isplatili 300 franaka previše, pa sam ti od toga dao polovicu?

Adamov grijeh

Vjeroučitelji: Zašto je Adam zagrizao jabuku?

Učenik: Jer nije imao — noža.

„Krepke, zdrave, krasne,
Spreda, straga masne“

postati će i Vaše svinje, ako upotrebljavate

„Pravi Bački prašak za svinje“

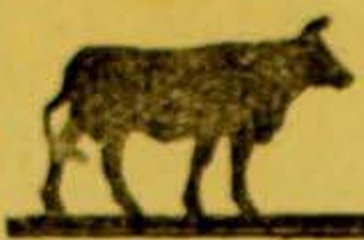
jer taj

Pogoduje povoljnijem prigoju te br-
žem i boljem razvoju ko-
stiju kod podmlatka, razvija obilnu
volju za hranu, kod tovne stoke te
uopće povisuje prijem hrane i tovne
sposobnosti, čime se postizava povi-
šena konačna tova težina, a po tome
i skraćenje vremena za tov kao i
ranozrelost.

Predusreće i liječi toliko opasne
bolesti kostiju
(omekšavanje kostiju, ukočenost nogu,
hramljenja, uzetost, grčeve), zatim
zakrhljanje svinja (zaostajanje u rastu
i ishrani), razne upale kože, kašalj,
gliste pohlepu za mineralnim solima
te manjkav sastav krvi (okanje gnoj-
nice, lizanje i glodanje zidova, žde-
ranje prašćića kod krmača) itd.

Odstranjuje sigurno: trajno pomanj-
kanje teka te gubitka
na težini kod tovljenih svinja kao i
razne vrste smetnje u želucu i cri-
jevima (spori rad želuca i crijeva, za-
čepljenost, neprirodna vrijenja, pre-
ljev itd.) manjkavo iskorišćivanje
krme, osjetljivost za zarazne bolesti
te uslijed osebnih kemoterapeutičkih
sastavnih dijelova opasnost pošasti za
vrijeme tople godišnje dobi.

Cijene jedne originalne kutije (oko 1/2 kg) Din. 10

*
Sreća
u staji

pomoću naših sredstava za gajenje

„**Bački prašak za parenje**“ pospješuje i
pojačava u
najkraće vrijeme nakon parenja kod konja,
krava i svinja obih spolova. Neophodno potre-
bno za ženske životinje koje pate na pre slabim
pojavama parenja i spolnoj nevoljkosti, pa
uslijed toga neće da se pare. Nadalje za muške
životinje, koje su pretrome za parenje i koje
pokazuju preranu spolnu slabost ili su opet
odviše izrabljene pa teško oplodjuju.

Čisti organski proizvod, zato
nema nikakvih otrovnih na-
dražujućih sredstava!

Cijena Din 20.-

„**Bački prašak za bredjost**“ zvan također

i prašak protiv jalovo-
sti, neka se upotrebi kod onih kobila, krava i
svinja za rasplod, koje unatoč parenja opeto-
vano ne ostaju stonice i prečesto se tjeraju.
Prenoseći učinak životinjskih spolnih žlijezda
ovo sredstvo osigurava željenu stonost.

Cijena Din 25.-

Ne toвите gliste!

„**Bački prašak protiv glista**“ kod svinja
nadalje „**Bački prašak protiv glista kod
konja**“ odstranjuje gliste brzo, sigurno i bez
smetnje.

Cijena 1 kutije, koja dostaje za više
životinja, Din 20.-

Nema više mrtvih pilića. ako se upotrebi
„**Bački prašak za piliće**“ Cijena D 10.-

„**Vitagallin**“

dje'uje brzo, sigurno a uvijek
šiti te liječi svakovrsne pošasti
kod peradi! „**Vitagallin**“ je po-
put krvi crveni prašak, koji se
rastopi u 1 litri vode i dodaje
na žlice pitkoj vodi.

Cijena 1 paketića Din 10.-,
a dostaje za nekoliko mje-
secl.

Sve narudžbe adresiraju se ovako:

APOTEKA GEBAUER, BAČ (Dunavska banovina)

Poštanski trošak (Din 6.-) ide na teret naručioaca. Kod narudžbe počam od Dinara 100.- snasamo
sami trošak poštarine. - Patisk zabranjen.

Kako da se prska vinova loza!

Zlatna pravila za mljekarstvo

Ako plamenjača uništi vinovu lozu u godini koja je povoljna za razvitak plamenjače, onda je do nepravilnog ili nedovoljnog prskanja ili pak loše pripremanje bordovske čorbe.

U godini 1937 nepravila je plamenjača velike štete, koje su se mogle sprečiti. Zato je od koristi da se nauči, kako bi se u budućnosti sprečile ovakve štete.

Pre svega treba da se sa prskanjem počme rano i da se ne čeka dok se na vinovoj lozi pojavi plamenjača, jer je tada kasno. Bordovska čorba nije lek protiv plamenjače. Bordovskom čorbom sprečava se samo razvitak plamenjače.

Nadalje je najvažnije, da se prskanja strana lista (naličje). Prskanje naličja lista mnogo je važnije od prskanja gornje strane. Plamenjača naime može samo na naličju lista da prođe u samo tkivo, ako ono nije zaštićeno odnosno dezinfikovano bordovskom čorbom. Već je i zato važno, da se prvenstveno prska naličje, jer je ono zaštićenije od kiše.

Važan je nadalje i način pripremanja bordovske čorbe, odnosno odgovarajuće mešanje krečnog mleka i rastvora plavog kamena. Bordovsku čorbu moramo pre upotrebe za prskanje bezuvetno kontrolisati umakanjem parčeta fenolftaleinske hartije, koja mora pocrveniti. Ako se to ne desi znači, da bordovska čorba ne valja. Pri tome se treba ravnati po uputstvu fabrike.

Pošto su vinogradi usled vremenskih prilika godine 1937 većinom zaraženi moramo ih u godini 1938 naročito brižljivo negovati da bi sprečile daljnje širenje plamenjače, koju stručnjaci predviđaju.

Prskanjem treba početi rano. Mlado lišće ne sme se prskati prejakom čorbom. Preporuča se za početak upotreba ½%-ne jačine. Treba osim toga dezinficirati zimi ili rano u proleće kočeve. Dezinfekcija se vrši sa 5—10%-nim rastvorom plavog kamena u vodi. Rastvor se priprema u velikoj bačvi pa se u tom rastvoru drže kočevi 24 časa. Uputno je, da se rastvor za vreme dezinfekcije kočeve pokadkad promeša. Ovako će se sprečiti da klice peronosporne, koje prezimljuju u kočevima, u rano proleće predju na vinovu lozu.

1. Brini se, da u staji bude uvijek svježeg zraka.
2. U staji mora biti najveća čistoća.
3. Hrana za drave neka je uvijek potpuno zdrava.
4. Nastroja neka bude dovoljno i od dobre slame. Hranu za krave ne drži u staji niti na vlažnome mjestu.
6. Dnevno timari i čisti krave.
7. Bolesne krave muzi naposljetku i ne predaj mljekarskoj zadrzi.
8. Onaj, tko muze krave, valja da je potpuno zdrav i čisto odjeven.
9. Operi dobro ruke prije muzenja.
10. Izmuzi dobro kravu! Ta taj čas način povećati mliječnost krave. Ne zaboravi, da je posljednje mlijeko najmasnije.
11. Muzlicu ne treba nikad u samoj štali ispražnjivati u kante, već to čini na nekom promajnom mjestu.
12. Mlijeko procijedi odmah i dok ga ne preneseš u zadružnu mljekarnu, ostavi ga u promajnim i hladnim prostorijama, ne u mračnim podrumima sobama.
13. Ne miješaj nikad jutarnje i večernje muzenje, prije no što je mlijeko rashladjeno svako za sebe.
14. Sve do prenosa vedrice treba da su pokrivenne samo čistim ubrusom, ali ne treba da budu izložene ni mrazu, ni vrućini.
15. Vedrice treba uvijek dobro očistiti i izribati.
17. Čim se muzlice i vedrice upotrijebe, treba ih i izvana i iznutra izribati vrelom vodom, u kojoj ima krečnog mlijeka, i onda ih dotle isplakati vrućom vodom, dok ta voda ne postane potpuno čista i kad se više ne osieća pod prstima meka i glatko. Sve do upotrebe treba ostaviti sudove otvorene.
17. Upotrebi mljekarske sudove samo za mlijeko, nikako za donošenje vode ili bilo što drugog.

Nešto o njezi kose

Ispravnoj njezi kose posvećuje se općenito malo pažnje i brige, te mnoge elegantne i kozmetički vrlo njegovane žene misle da su za zdravlje i ljepotu svoje kose učinile dosta, ako ju jednom tjednom operu sapunom ili kakvim šamponom na bazi sapuna i sode, te ako si same ili kod svog frizera onduliraju kosu. Međutim kad je u pitanju njega lica i kože onda se kozmetičkim preparatima posvećuje najveća pažnja i izabire se ono najbolje, kako bi se koži sačuvao svjež mladenački izgled. Takav je postupak sasvim pogrešan, jer lijepa, zdrava i njegovana kosa u mnogom doprinosi općoj ljepoti tijela i dopadljivom mladenačkom izgledu svake osobe. Kosa je isto tako živ organ kao i koža, dapače je svom sastavu vrlo srodna koži, te zahtijeva za zdravo očuvanje istu brižljivu njegu kao i koža.

Kako zaista stoji sa pranjem kose? Većina ljudi još i danas upotrebljava običan sapun ili šampone, koji su također ništa drugo nego sprášeni sapuni sa sodom i t. d., za pranje kose i ne vodi brigu o tome, koliko štetu takovim postupkom nanosi samoj kosi. Svaka je voda manje ili više tvrda, t. j. sadržaje vapna. To u vodi otopljeno vapno stvara sa sapunom mazivi vapneni sapun, koji se taloži u kosi i nemože se iz nje isprati. Kad se kosa osuši ona je impregnirana sivim talogom, postaje tvrda i krhka i teško se češlja. Osim toga sapun izlučuje u dodiru sa vodom jetku lužinu (alkali), koji jako nagriza kosu. Kosa postaje meka, spužvasta, mutna i slabo drži frizuru. Tražilo se dakle za sredstvima, koja nebi iskazivala ove dvije velike mane sapuna, naime stvaranje vapnenog sapuna i jetkost alkalijsa. Zasluga je svjetski poznatog instituta za njegu kose H. Schwarzkopf u Berlinu da je pronašao i uveo za njegu kose novi preparat **Onalkali**, koji posleđuje daleko bolju čisteću sposobnost od sapuna, a pri tome i veliku prednost, da spriječava stvaranje vapnenog sapuna i da nije ni najmanje alkaličan. — Pranje kose sa Onalkalijem vrši se na ovaj način: Kosa se dobro navlaži vodom. Uzme se za prethodno pranje jedna žlica onalkalijsa te nalije na nekoliko mjesta u kosu i prstima dobro rastrija,

nakon čega se isplakne vodom. Pri tome nije potrebno da se stvara pjena. Sada dolazi glavno pranje se istom količinom (jedna žlica) onalkalijsa, koja se na isti način energično utrlja i masira u kosu, pri čemu se razvija vrlo obilata kao vrhnje gusta pjena, a to je znak da je kosa sasvim čista. Onda se kosa ispere vodom i suši. Uspjeh iznenadjuje: kosa dobiva divan izgled sa prirodnim sjajem svile, pri tome je čvrsta i elastična, te izvrsno drži frizuru. — Ako se pravi vodena ondulacija treba svakako tražiti da frizer upotrebí pranje sa Onalkalijem, jer će frizura ispasti mnogo bolje, a kosa će imati svoj prirodan sjaj. — Za ispravnu njegu kose i da se sva ljepota njegovane kose dodje do potpunog izražaja treba stalno rabiti moderno nealkalično sredstvo za pranje kose Onalkali.

**ČITAVU GODINU
MOŽETE IMATI
SLATKI MOŠT**

ako ga konzervirate
NIPAKOMBIN A/II
NIPAKOMBIN A/II
je jednostavno, pouzdano, i neš
kodljivo sredstvo.

Upute daje Vam

„RADIOSAN“ ZAGREB
Dukljaninova ulica 1   Telefon: 83-71

Važnost uredne stolice

Kod prigodnog začepjenja rijetko će se tko obratiti liječniku i obično si svak pomaže kakvim kućnim sredstvom ili si nabavi u apoteci sredstvo za čišćenje, gorku so ili ricinusovo ulje. U mnogim slučajevima uspjeva na taj način dovesti stolicu opet u red, ali vrlo esto postiže se samo privremeno olakšanje i ispražnjenje crijeva, da bi se za kratko vrijeme opet pojavile iste tegobe od začepjenosti. Ove se tegobe ponavljaju sve češće, te dovode do stanja, koje je za opće osjećanje i zdravlje vrlo neugodno. Začepjenje ne smije se dakle olako zanemariti i biće uvijek korisno potražiti liječnički savjet, da se ustanove uzroci tegoba, te da se prema tome udesi liječenje i način života. — Posljedice kroničkog začepjenja mogu biti vrlo ozbiljne, te dovesti do unutrašnjih otrovanja, koja se očituju u slabom osjećanju, mučnini, glavobolji i t. d. Osim toga začepjenost je česti uzrok stvaranju hemoroida. — Najčešći je uzrok začepjenosti lijenost crijeva, koja je opet uvjetovana mlohavošću crijevnih mišića i mrtvilom crijevnih živaca. Ispražnjenje crijeva dosta je kompliciran proces, koji je teško pratiti i posmatrati. Razlikujemo najprvo njihajuću kretanju crijeva kojoj je svrha da sadržaj crijeva dobro izmiješa sa raznim fermentima probave, onda gmizanje crijeva poput crva (peristaltika), koje pomiče crijevni sadržaj dalje i kretanju unatrag u donjem dijelu debelog crijeva (antiperistaltika). Sve ove kretanje izazivlje u normalnim prilikama, ako inače reflektorni živčani centri crijeva funkcionišu dobro, sam sadržaj crijeva, koji nadražuje sluznicu i taj se nadražaj prenosi na crijevne živce.

Najčešće upotrebljena sredstva za čišćenje djeluju vrlo različito. Sili kao na pr. gorka so, izvlače iz crijevne stijenke velike količine tekućine tako da se sadržaj crijeva razrijedi i postane vođen. Takozvana drastična sredstva kao n. pr. ricinusovo ulje, nadražuju crijevnu sluznicu na pojačano izlučivanje tekućine, te je i ovde učinak vođena stolica. Ova sredstva djeluju na crijevo u cijeloj njegovoj duljini, te sprječavaju primanje (resorpciju) hrane kroz crijevo, jer je njihov prolaz kroz crijevo vrlo brz. Ova sredstva mogu dakle biti

od koristi, ako se radi o tome da se crijeva brzo i jednokratno pročiste. Postoje međjutim sredstva koja djeluju samo na donji dio debelog crijeva, a na gornje djelove ne izvode nikakav učinak, te prema tome ne sprječavaju niti resorpciju probavljene hrane. Ova sredstva nadražuju u glavnom živce debelog crijeva, te izvode oponašanje prirodne kretanje debelog crijeva kod ispražnjenja. Među ova sredstva spada poznati preparat **Gastol** u obliku ukusnih čokoladnih pločica, koje se dobivaju u svakoj apoteci. Pločice su djeljive na $\frac{1}{2}$ i $\frac{1}{4}$. Preporučuje se uzeti iz početka $\frac{1}{2}$ pločice Gastola, jer je za postignuće željenog učinka u mnogim slučajevima ta količina dovoljna. Kod djece dovoljno je često $\frac{1}{4}$ pločice.

Obrana

Optuženi: Gospon sudac, to nije moguće, kako svedok veli, da sam ga ja prevario jer sami vidite, da on puno pametnije gleda nek ja.

Mediu liječnicima

A.: Dragi prijatelju, mi liječnici imademo na ovom svijetu mnogo neprijatelja.

B. (uzdahne): Ali na drugom još više.

Univerzalni lijek

Neki radnik na novogradnji pade sa povisokih skela. Strčali se ljudi, a našao se tu odmah i netko sa čašom hladne vode.

— Pijte čovječe, doći ćete odmah k sebi.

Radnik, kojemu se na sreću nije ništa dogodilo, polako ustane i odbrusi:

— K vragu vi i vaša voda! Ja ne znam, iz kojega sprata bi morao čovjek da padne, da mu vi ponudite čašu vina.

G. Dr. Milan Stojadinović prešesnik vlade u razgovoru sa novinarima

Božić je pred vratima

Dr. Stepinac u bistričkoj procesiji

Tjelovska procesija

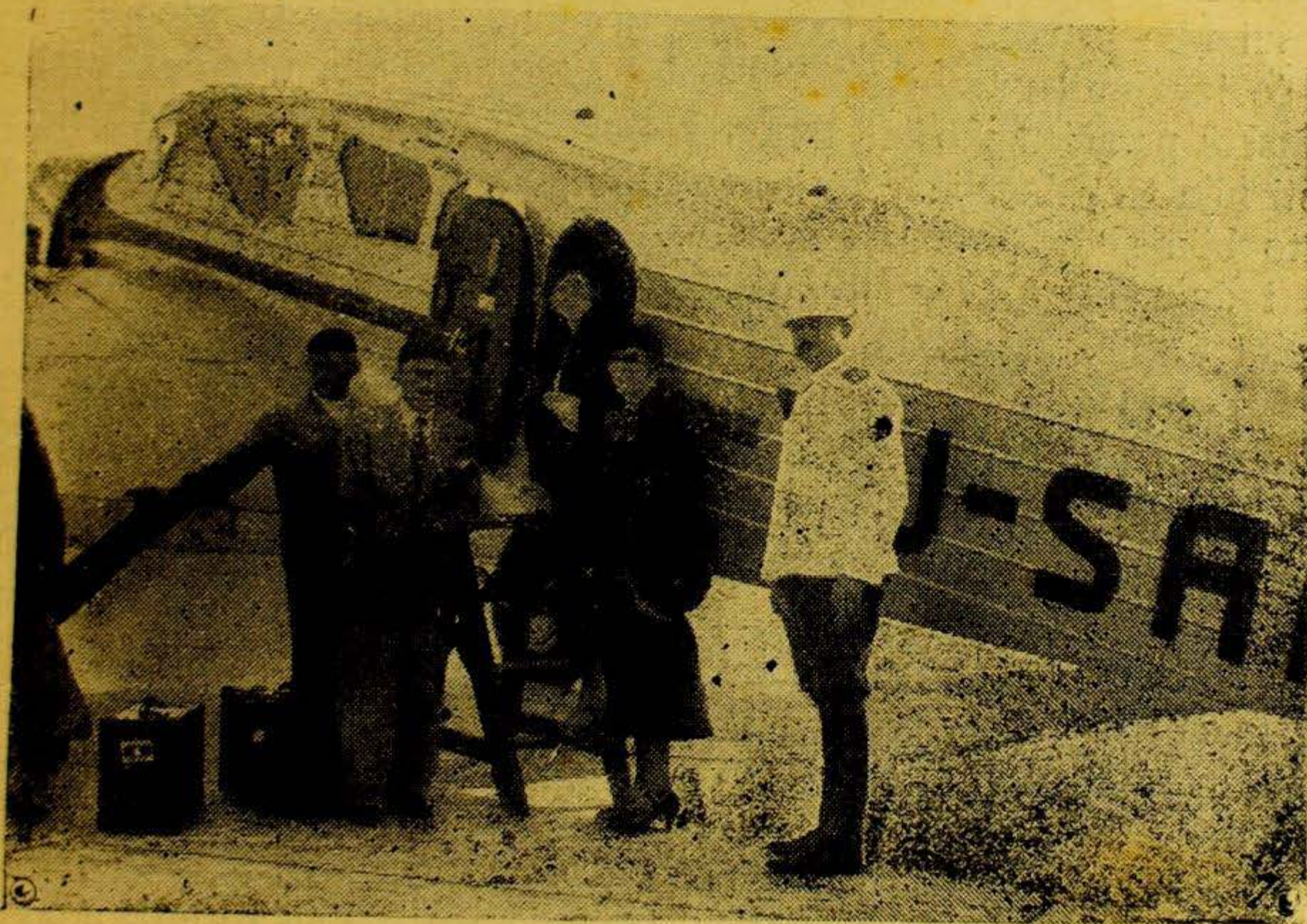

Kaucija

Suhonjava, mala švelja sa šiljatim ledjima i žutim obrazima, sa slamnatim vlasima i zelenim očima, sa maloruskim tupim nosićem i tankim usnama imala je samo jedan ideal.

Njezin ideal bila je kaucija, dosta velika, da dobije mjesto kasirice u kojoj ljepoj, velikoj elegantnoj kavani.

Ah, takova kasirica, kako li je to sretan stvor! Uvijek može mirno da sjedi i ništa ne rači, nego tu i tamo tek da što upiše u veliku knjigu.

Avionski saobraćaj Beograd—Zagreb

Lijepo nakićena sedi, ljudi joj se dive, gospoda joj udvaraju i oko nje se na bufet naslanjaju i bulje u blaženom snatrenju u nju kao u svetinju u staklo. E da, to je posve nešto drugojačije. Po vas dan za kukavnu platu po kućama se vucariti na „švelo“. Sat za satom, od rana jutra do kasne noći sjediti pognuto nad ruhom. Bijelo rublje ili čak stare čarape krpiti: „Šij, šij, dok ti ruka ne klonе, šij, šij, oči ne panu . . .“ Je li čudo, da je uz taki život ostala inalenom, da je uvenula, da je ostarjela prije dobe? O i ona bi se bila posve drugčije razvila i ona bi se kao ruža razcvatala, u sunčanom svijetlu boljega života. Ali napokon mora da se i to promi-

jeni. Uztrajnom se smiješi sreća bar jednom. Bilo u sunčanom sjaju prve mladosti bilo na podnevju života ili tek na zapadu, da ga još grimiz orosi, pa da onda mine. — Kod jadne švelje bilo već kasno podne; ona već malo ne u četrdesetoj godini, morala se požuriti, da zahvati suton prije no zapadne sunce i prije no dodje noć bez zvijezda . . . Hrabro! Samo hrabro! Godine je već štedila, da svoj ideal oživi. Pa kako je štedila!

Ni bjednu komoricu nije si priuštila. Kod ljudi tako siromašnih, tako mučenih, kao što je i sama bila, uzela je krevet za noć i mjesto za svoj kovčežić, u kojem je imala ono malo stvari. Ta ona nije trebala stana, nje nije bilo nikad kod kuće.

Bilo je to u podrumu, u kojem su još tri osobe uz nju spavale: ali bilo je utočište i to jeftino. Kad tek postane kasiricom, onda će iznajmiti pristojnu sobicu, i već ju je vidila u duhu nalik vilinskoj palači, kako si ju mašta djeteca fantazija, kad čita priče. Jest i nije trebala ništa, jer su je „hranili“ u „kućama“. Dašto da je to bila slaba hrana, jer, budući da su je samo zvali na krpanje i da stare haljine premodernizira, nije bila hranjena kao redovita švelja, koja ima četiri obroka na dan.

Kad se je onda često i čitav sat u buri i snijegu u svoje ledeno, bijedno gnijezdo vraćala, trpila je glad. — I odijelom je štedila. Svagdje je prospačila komadičke, stare, bačene oprave, izgazene cipele, izkvarene jake. Da si te priugotovi, morala je često odkinuti od sna. Kad je sjevak prvoga svijetla dana dopro njezin niski podrumski prozor, izgnjurila se ona iz ovoga tvrdoga ležaja i stala šiti te grdosije, dok im je podala bar nekaki oblik. Pa kad je došla zima, podmetala je u odijelo stare krpe i pamuk, da bude toplije.

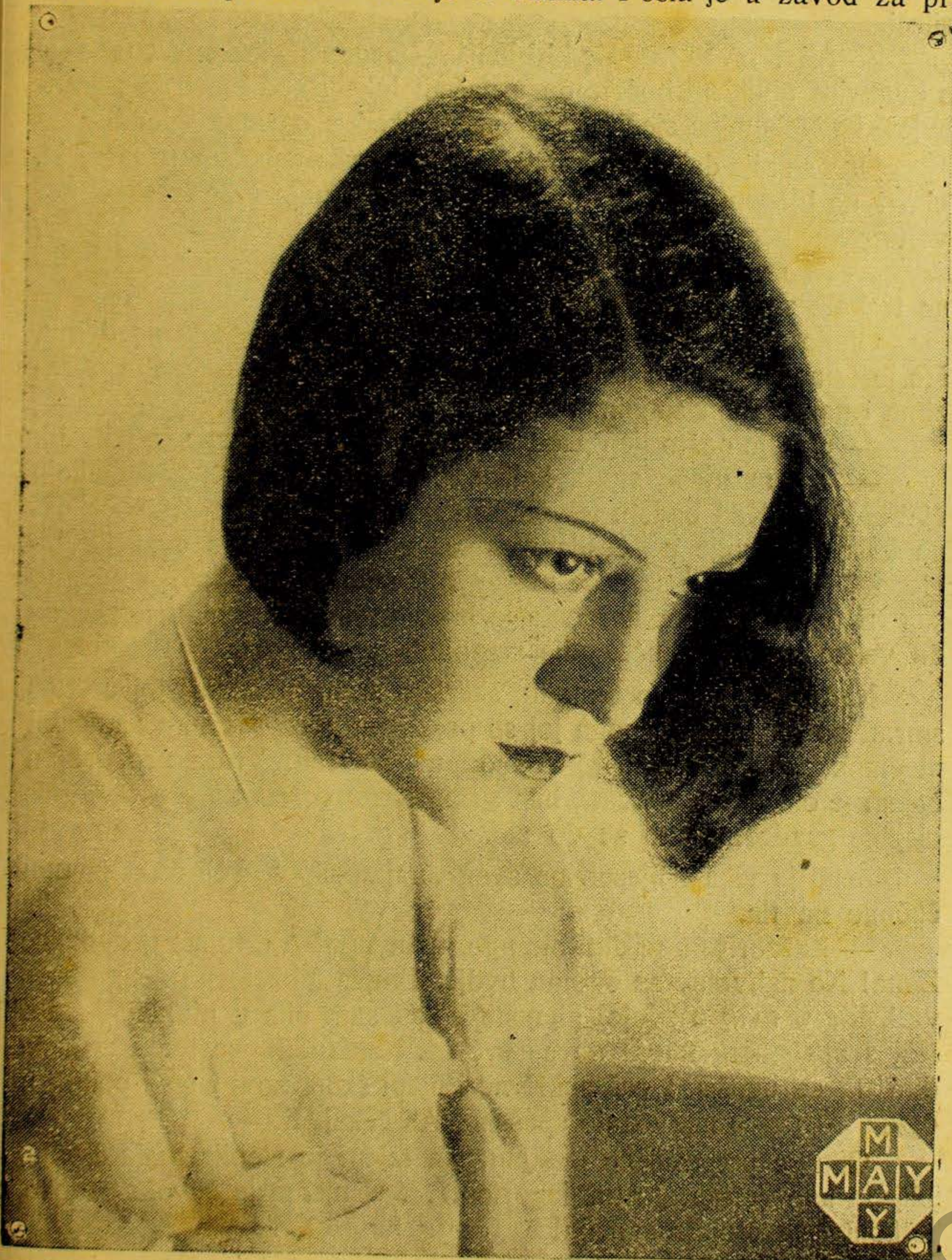
Tako si je prištedila gotovo sve, što je zaslužila. Pa ako i jest bila na dan tek neznatna svotica, iza mjeseca bili su forinti, a poslije i veće banke. A i jao! U razmjeru, kojom je svota rasla, ona je postala manjom, blijedijom, jadna i mala švelja! Njezine slamnate vlasi postale sijede, a pore oko ustiju dublje.

Ali — kako dugo će još ostati siromašna švelja? U posjedu tolikog blaga mogla je postati kasiricom u prvoj kavani velegrada. A onda — ! ta fiksa ideja ostade joj sve godine! Ona bi mogla dobiti mjesto kao prodavačica, kao trafikantica, ali to ne htjede. Nejasno, kao u magli ovijala se romantična misao u njezinom odnesna i mehaničkog posla bez krvi mozgu: ohola predočba onoga prijestola, vis-á-vis elegantnim staklenim vratima kavane, kroz koja ulazi i izlazi bujica mladje i starije gospode mimo kasirice, koja stidljivo prima poklone. — Ova opojna vizija tako je živo za-

vladala njenom maštom, da se je upravo srasla njezinim životom. Što je vojniku maršalski štap, što je pjesniku lovor, to je bilo maloj Irini Kleberici stolac kasirice u elegantnoj kavani sa zaljubljenim gospodskim gostovima . . .

A sada je morao sjajni san postati istinom! Ona je trebala tek da ruku pruži i — ona je to učinila. Pošla je u zavod za pri-

Filmska glumica Kaethe Nagy

bavu službi, gdje joj je pisar, sa upravo satanskim posmjehom dao adresu velike kavane, za koju se je tražila kasirica.

Kad se je prikazala kavanaru i izrekla svoju želju i ponudu, ponosno spominjući svoju kauciju, gledao je časak kavanar bez riječi.

— Ali . . . vi morate biti ludi! — grunu napokon surovo; — s ovakvim obličjem hoćete da u našem lokalu kod električne razsvjete kod blagajne sjedite? Zar niste nikad u ogledalo gledali?

Ona se nije dala prestrašiti. Kao sve grde žene smatrala se je, ako i ne lijepom, ali prijatnom i nije ništa drugo čula iz riječi kavanarovih, nego da je baš njemu antipatična.

— Ako vam se moj obraz ne svidja, moj gospodine, žalim — ne trebate zato da se žestite.

Oholo stupi iz kavane. Idući mimo buffeta, pogleda na damu, što je tamo stolovala: bujna, mladjana djevojka s ružičnim obrazima i nasmijanim sjajnim očima.

— Ona je dašto ljepša od mene i mladja — prizna sama sebi.

— Ali ta može znati, koliko je tu i toileta kriva? Odijelo čini čovjeka. Kad budem tek tako nakićena kao ova, tako počesljana kako su drolje u češljaonicama, onda ću posve drugčije izgledati. A onda mi se neće uzmanjkati mjesta uz takovu kauciju!

S ovim mislima koracala je hitro na svojim malim nožicama do velike najamne kuće, gdje stanovala u podrumu.

Kad je silazila po tamnim, skliskim stubama, udari joj u nos smrad po paljevini, a noga joj se poskliznu po vlažnim kamenim pločama predvorja, što je vodilo u pivnicu. Vrata prozora, u kojem je običavala spavati, bila su daleko otvorena, a kreštavi glas njezine gazdarice čuo se do nje.

Žena je vikala bjesno na svog „najamnika“ koji se o glupun čučnuo na tla.

— Zatvorit ću te dati bitango, mangupo! Ah, tu ste gospodjice Zima! No zahvalite se ovomu ovdje. Danas možete na zemlji spavati. Ide ti ovaj u svojoj pijanštini, kad sam bila u pivnici, i eto leži s upaljenom lulom u vaš krevet. Najednom, udri u svu kuću dim da se ugušiš. I vaš pokrivač i lijepi skupi novi jastuk plamti u ognju. Ni perce nije ostalo spašeno. Ali čekaj, ti. —

Ona se prestrašeno prekinu. Na stjeni je slonila mala švelja, blijeda kao lješina. Jastuk izgorio . . . U njemu je čuvala banke, iz kojih je sastojala kaucija!

Kovčegu nije vjerovala. Njega bi mogli razbiti. I tako je godine prištedjeni novac sakrila u jastuk. Tamo ga neće nitko tražiti.

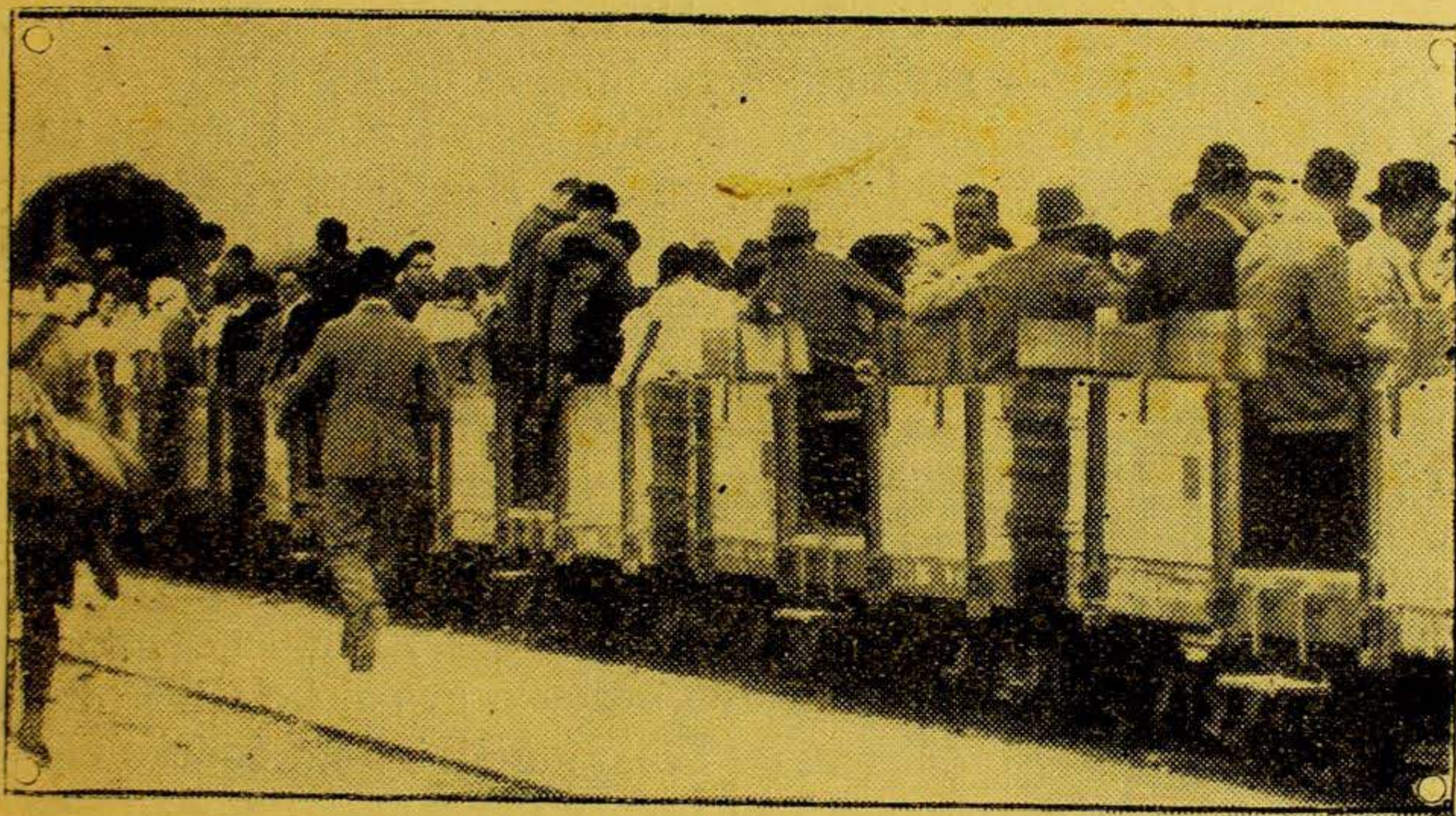
— No . . . no . . . nemojte se uzrujavati tako! — tješila ju

gospa, zaboravivši na svoju srčbu, dobroćudno. Sutra ćete opet imati svoj krevet!

Ni glasak ne izadje iz njezina grla. Ona se okrene i podje polagano po stubama gore. I polagano, mehanički, a da nije ni okrenula izadje iz kuće na cestu.

Cestu za cestom vukla se, kao figura od voska, koju kreću nevidivi kotači . . . sve dalje i dalje . . . u tminu, do Savskog kanala . . .

Samoborska železnica

Na visini medju bolesnicima

Na jednom uzvisitom proplanku zagrebačke gore koči se lijepa bijela kuća, u zatišju, zaštićena velikim bukovim stablima i strmim brijegom sa jedne strane, a s druge strane otvara prekrasan vidik na Zagreb i posavsku ravnicu. Kao kakvi vilinski dvori stoji ona ovdje u šumskoj pustoši, i začudjeni putnik pita se, otkud i čemu ova zgrada ovdje. I doznaje, da je to liječište za tuberkulozne bolesnike, koji poput duhova promiču svojim oronulim pojavama ovuda izmedju stogodišnjih stabala.

Boraviti u ovom lječilištu, nazvanom Brestovac, nekoliko tjedana znači proživjeti čitav zaseban život. Sušičavci su posebna vrsta ljudi. I jednako su interesantni oni, koji nikako neće da su bolesni, već samo malo „prehladjeni“, kao i oni, koji vas uvjeravaju, da im je preostala još samo četvrtina pluća — „pirim na zadnju školju.“

Bolestan čovjek nepotpun je čovjek. I nesretan. To se najbolje vidi kod tuberkuloznih. Sve su to ljudi vanredno osjetljivi i razdražljivi. Prividni mir i flegmatičnost pojedinaca nije drugo, nego posljedica samodiscipline — „doktor je rekao, da se ne smjem uzrujavati; to mi škodi.“ I on se zbilja ne uzrujava, već se grize u sebi, „gifta se“, kako se to po domaće, zagrebački, veli. Smeta mu svaka sitnica; smeta mu kamenčić na putu; smeta stablo koje mu priječi izgled — sve mu smeta. Ljuti se na služinčad, koja mu ne poklanja dovoljno pažnje, na jelo, jer nije dosta slano; na netačnost, ako smjesta ne dobije što poželi. Nepovjerljiv je prema svima i svakome: mrzi sve, čime se manifestuje snaga i zdravlje. Mrzi ljude, jer im zavidja; mrzi život, jer strepi i čezne za njim.

Jedna je jedina ličnost, koja kod tuberkuloznih — a vjerovatno i kod svih bolesnika uopće — uživa autoritet i neograničeno povjerenje. To je liječnik. Što god on uradi i kaže, sve je dobro. Ljudi — bolesnici — koji sve i sva raščinjaju, koji zlo vide i tamo gdje nikakova zla nema, primaju sve riječi i odredbe liječnikove bez ikakovog kritičkog rasuđivanja, bez i najmanjeg otpora. Pohlepno primaju svaku njegovu izjavu o svojoj bolesti i tumače ovakove izjave beziznimno u svoju korist. To im doduše nije teško, jer takove izjave obično su prema tome udešene. Ako se koji bolesnik izrazuje loše o svojoj bolesti, čini to samo pred liječnikom i s jedinom namjerom, da dozna mnijenje njegovo, da dobije utjehu ili potvrdu svoga zla naslućivanja. Tuberkulozni bolesnici su ljudi, kod kojih su čovječje slabosti potencirane; koji su nesretni, jer su izgubili nadu u život i jer ne mogu živjeti punim životom.

Položaj lječilišta i način života u njemu, djeluje blagotvorno na ove nemirne i razdražljive duhove, na njihovo bolesno snatrenje i tjelesnu klonulost. Svakom pojedincu omogućeno je, da se preda potpuno samome sebi, ili da traži dodira sa sebi srodnima, ako mu osamljenost ne prija. Pošto je najveći dio bolesnika iz Zagreba, omogućeno im je dnevnim dolaskom kola i telefonskom vezom, da su u stalnom dođiru sa svjim porodicama, roditeljima i znancima. Okolica lječilišta pruža im mogućnost razonodjenja ugodnim šetnjama i prekrasnim vidicima. Ko može zaboraviti one divne izgledе sa visova sljemenskih na Zagorje i Posavinu — tamo čak do štajerskih Alpa na jednoj strani ili bosanskih gora na drugoj. Ili ko da zaboravi na kišne dane, kad se nad Sljemenom vuku crni, raskomadani oblaci, poput kakovih ogromnih plahta, tako polako i tako blizu, da bi ih skoro rukom dohvatio!

A tek večeri sljemenske! Na podanku brijega, dolje nad Zag-

rebom diže se pred veće polako plašt plavkaste maglice, koja sve malo po malo sakriva našim očima panoramu Zagreba. A onda, najedanput, kroz maglu i sumrak, zasvjetluca tisuće lampa — osvjetljeni Zagreb sa svojim manje ili više blatnim, manje ili više prašnim ulicama, sa svojim ukusnim zgradama . . . .

Drhtavo svjetlo žarulja probija se kroz maglu, osvjetljuje ju

Rim. Česma na Piazza Barberini

i bojadiše ružičasto, te se na mañove pričinja, kao da dolje gori kakav veliki oganj ili kao da je to krvava rana na grudima majčice zemlje . . .

A gore na Sljemenu leže u naslonjačima poredjanim u jednom redu pred ležanom bolesnici, leže svoje odredjeno vrijeme, do devet sati, i zure u taj Zagreb, ili u zvijezde, ili žmure, ili su obratili svoju pažnju čemu drugome.

Do njih dopire šum lakog povjetarca, koji se igra lišćem mnogobrojnih stabala, što čini ugodnu prekrasnu glazbu, u kojoj bolesna mašta tuberkuloznih uživa, stvara si mile predočbe, sluša ono što želi i za čim čezne. Dogadja se ali, da gdje u blizini zakriješti sova i svojim krikom prene bolesnike iz njihovog snatrenja, dovede ih zbilji i žalosnoj spoznaji njihovog stanja. Čuti sovu nije dobro, to znači nsereću.

„Neko bu vumrl“, veli neka djevojčica na jednoj strani ležao-ne, nakon što je sova zakriještala.

A kao za odgovor joj čuje se sa više mjesta duboko muklo kašljanje — onakovo, nad kojim seoske bake, kada ga čuju, važno zaklimaju glavom.

A jutrom tek kako je na Sljemenu: kada izlazeće sunce osvjetli najprije njegove visove, kada se ptičice dignu sa svojih ležaja i upriliče koncerat, koji je tako lijep i tako skladan, kao da njime ravna kakov čuveni glazbenik, kakov Puccini ili Verdi! Kada se rosne krošnje stabala kupaju u blagom sunčanom sjaju!

Pa i bolesnici su jutrom nekako drukčiji: veseliji su i razgovorljiviji. Čine primjedbe o vremenu, pričaju svoje snove, pričaju koješta; konstatuju, da im je bolje i računaju za koliko bi vremena mogao koji ozdraviti, da se ovako sistematski liječi. Očekuju nestrpljivo kola iz Zagreba, koja donose na razglednici njemu pozdrav od nje i njoj od njega, ili ocu vijest o porodici, ili prijatelju vijest od prijatelja. Pa i oni, koji ništa ovakog ili sličnog ne očekuju, isto izgledaju željno poštu: njima donosi novine, kojima će se par časaka zabaviti i doznati, šta se tamo dolje pod njihovim nogama, u svijetu dogadja.

Život u lječilištu nije ni inače pust. Bolesnici se brzo međusobno upoznaju, brzo prilagode propisanom načinu života, te su doskora, kao jedna porodica: uzajamno doznaju jedan drugome za tajne, te se uzajamno dogovaraju, kako je to već obično kod besposlenih ljudi. Ali to nikad ne ide tako daleko, da bi jedan drugome škodio. Sklad se nipošto ne smije narušiti, čak ni onda, kad je ljubav po srijedi. Da, ljubav. Naime, kad se dvojica u jednu zaljube. Jer kao sva živa stvorenja i tuberkulozni se zaljubljuju — dapače više nego drugi. Zaljubljuju se i u samom lječilištu.

Ni bolesna pluća, ni doktorove injekcije, ni strogi kućni red ne može to spriječiti. Ovakova tuberkulozna sljemenska ljubav znađe se poslije u Zagrebu pretvoriti u pravu ljubav sa svim njenim dobrim i lošim stranama; a i u takovu, koja završava brakom. A to naposljetku, nije nikakvo zlo — šta je briga svijet, ako se dvoje sušičavih ljubi!

Tako se živi na Sljemenu. A kad počne lišće žutiti i opadati, kad nastupe jesenji hladni dani, odlaze bolesnici sve jedan za drugim. Rastaju se potišteni sa zlim slutnjama, kašljucajući. Rastaju se različitim brigama i različitim nadama, a svi sa jednom željom: da nastupajuća zima što skorije mine. Rastajući se obično vele: „Ko zna da li ćemo se opet kada vidjeti“ . . .

Saonice na ulicama

Na putovanju

Priča nezaposlenog radnika

Jednog tmurnog ožujskog dana išao sam cestom, koji vodi iz Ljubljane u Trst. Snijeg se topio i tim njegovim topljenjem bila je cesta pretvorena u jednu dugačku neravnu kaljužu blata. Mjestimice u tom blatu bile su lokve i nikad nijesam mogao sa sigurnošću znati kako su duboke. Ponegdje su bile tek do zglavaka, a ponegdje znao sam zaglibiti i dublje. To mi je bilo veoma neugodno već zbog toga, što sam imao poderane cipele, kroz koje je ulazila ne samo voda, već i po koje zrnice pijeska; ali najviše zbog hladnog vjetra, koji mi je u lice duvao takovom snagom, kao da mi želi put spriječiti, i koji sam na mokrim mjestima na nogama veoma neugodno osjećao.

Išao sam, pazeći da stanem gdje je manje blata i preskačući one lokve, u koliko je to moguće, te sam tako sasvim zaboravio, da je podne davno prošlo i da sam trebao što jesti. Nijesam obraćao pažnju ni na okolicu: na brežuljke, pokrivene ogoljenim drvećem, ni na seoca, kroz koja sam prolazio. Samo sam išao naprijed.

Kuda?

To nijesam ni ja znao. U mjestu, gdje sam do tada radio, nije bilo više posla za mene — morao sam ga dakle drugdje potražiti. Ma gdje — to je svejedno. Jer bez posla, bez zarade, ne može onaj, koji ništa ne posjeduje, živjeti. Radnik dok radi prima redovito svoju plaću; njom plaća stan, kupuje hranu i otplaćuje dug za odijelo i obuću, što mora redovito na vjeresiju kupiti, jer za gotovo nema i ne može. Ostane li bez posla, ne može plaćati stan, nema izgleda da će se moći odužiti, i hoćeš nećeš, mora na put. nema izgleda da će se moći odužiti, i hoćeš nećeš, mora na put. Traži mjesto, gdje bi mu dozvolili raditi, da uzmogne živjeti. Na putu može često kod kojeg imućnijeg seljaka prespavati u štali i dobiti komadić hljeba, a da za to ne treba drugo, već se zahvaliti. To je što mu ne da, da skapa od gladi i omogućuje, da luta drumovima, od varoši do varoši, od radionice do radionice, od fabrike do fabrike. Naravno, da to mogu samo neženjeni radnici. Ženjeni, sa porodicom, moraju tražiti drugi izlaz: moraju ne rijetko kroz neko vrijeme gladovati zajedno s porodicom.

Vjetar je nemilosrdno duvao. Činilo se, kao da ga je razbjesnilo što se usudjujem prkositi mu, te je svom snagom upro u mene i priječio mi hod. Tanko, lako odijelo, lijepilo mi se o tijelo kao hladni mokri oblozi. Boreći se tako sa vjetrom i glibeći po blatu počeo sam malaksavati.

Imao sam još od svoje zadnje plaće par dinara, te sam bez bojazni očekivao noć. Znao sam, da za deset po dvadeset novčića mogu prenoćiti u krčmi. Inače oni, koji ničim ne raspoložu, sa strahom očekuju veče; jer nije izvjesno, da će naći konačište. Neki put se nabaše na seljaka, koji dopusti da ovakav putnik prenoći u štali ili na štali; ali neki put nema ni tog — onda valja provesti noć pod vedrim nebom. Ljeti se to još kojekako može, a zimi, u ožujku — ne, zaista, to je teško, pa još uz to do kože moćar!

Putnika, koji je u sličnom položaju, obuzima u ovakvim časovima neki neodredjeni osjećaj, raspoloženje slično očajanju. Čini se, kao da suton, spuštajući i šireći se, polako steže njegovo srce, kao da mu nastupajući mrak nosi propast. U tom času osjeća se on više no ikada osamljenim i napuštenim od svijui i svakoga.

Prispio sam, jedva u neko seoce. Na ovom putu sva su sela lijepo urodjena. Manje ili veće kućice redjaju se jedna do druge kraj ceste ili su rasijane po brežuljcima. Na kamenitom tlu, obras-

Čuvena filmska zvezda Greta Garbo

lom niskim šipragom, izgledaju one kao male hrpice kamenja. Ne-ki vele, da je ovo jedan od najljepših krajeva na zemlji. I to radi svoje okolice. Dabome ne u ožujku — već ljeti. Kućice su lijepo gradjene i svaka je druga označena kao hotel. No ima zbilja lije-

po gradjenih gostionica, pravih hotela, samo su preko zime mnoge zatvorene.

Seoce, u koje sam prispio, imalo je osim triju velikih, samo jednu omanju gostionicu, u koju sam se usudio ući. Od gostioničara, koji je izgledao kao svi gostioničari: debeo, okrugao, crven, doznao sam, da za trideset dinara mogu u krevetu prespavati. On mi je preporučio i nekoja jela za večeru i na moju bojažljivu primjedbu da je sve poskupilo, rekao je, da su tome kriva zla vremena, razuzdanost mladeži i nepoštivanje onoga, što su stari za sveto držali. To nije rekao ravno meni, sigurno me nije toliko vrijednim cijenio, već je rezonovao ravno preda se, okrenuvši mi dosta učitivo ledja i idući prema nekom gospodinu, koji je smještao na nos naočale i pred kojim je stajao polic sa rakijom. Sudeći po opaljenom licu i izlizanom odijelu toga gospodina, morao je i on biti „putnik“, jedan od takozvanih „boljih“, koji još nijesu sasvim propali (valja razumjeti: što se tiče odijela) kako su znali živjeti na račun drugih. No bilo mu drago, njegova je vanjština bila bolja od moje i krčmar mu je ukazivao veće poštovanje.

— Vi ste putnik? upitao me on, kad se krčmar udaljio, i kad sam potvrdio, prišao mi je odmah i kao kakvom starom znancu pružio ruku. Upitao me otkuda dolazim i kuda namjeravam. Kad sam udovoljio njegovoj radoznalosti, sjeo je do mene, rekao je da je i sam na putu, potužio se na loše vrijeme, na život uopće, te mi odmah stao tumačiti svrhu života.

U ovakvim lokalima često se može naići na takove ljude. Uzaludno je reći, da ne želiš čuti što on o životu misli. Pogotovo, ako je prije, nego što počne svoje nazore tumačiti, popio čašicu alkohola. Neko bolesno raspoloženje svojstveno je tim ljudima: oni osjećaju potrebu da se porazgovore, da svoje misli kažu, da svoj gnjev iskale nad svima i svakim. I za čudo, ti oprezni ljudi, koji često stavljaju i život na kocku, znadu biti veoma iskreni, šta više, često svoje podvige i uveličavaju. Svom ogorčenošću iz društva i života isključenih, jetkom zlobom i mržnjom rugaju se oni svemu i svačemu, potcenjuju sve i promatraju sve sa stanovišta gladne i grabežljive životinje.

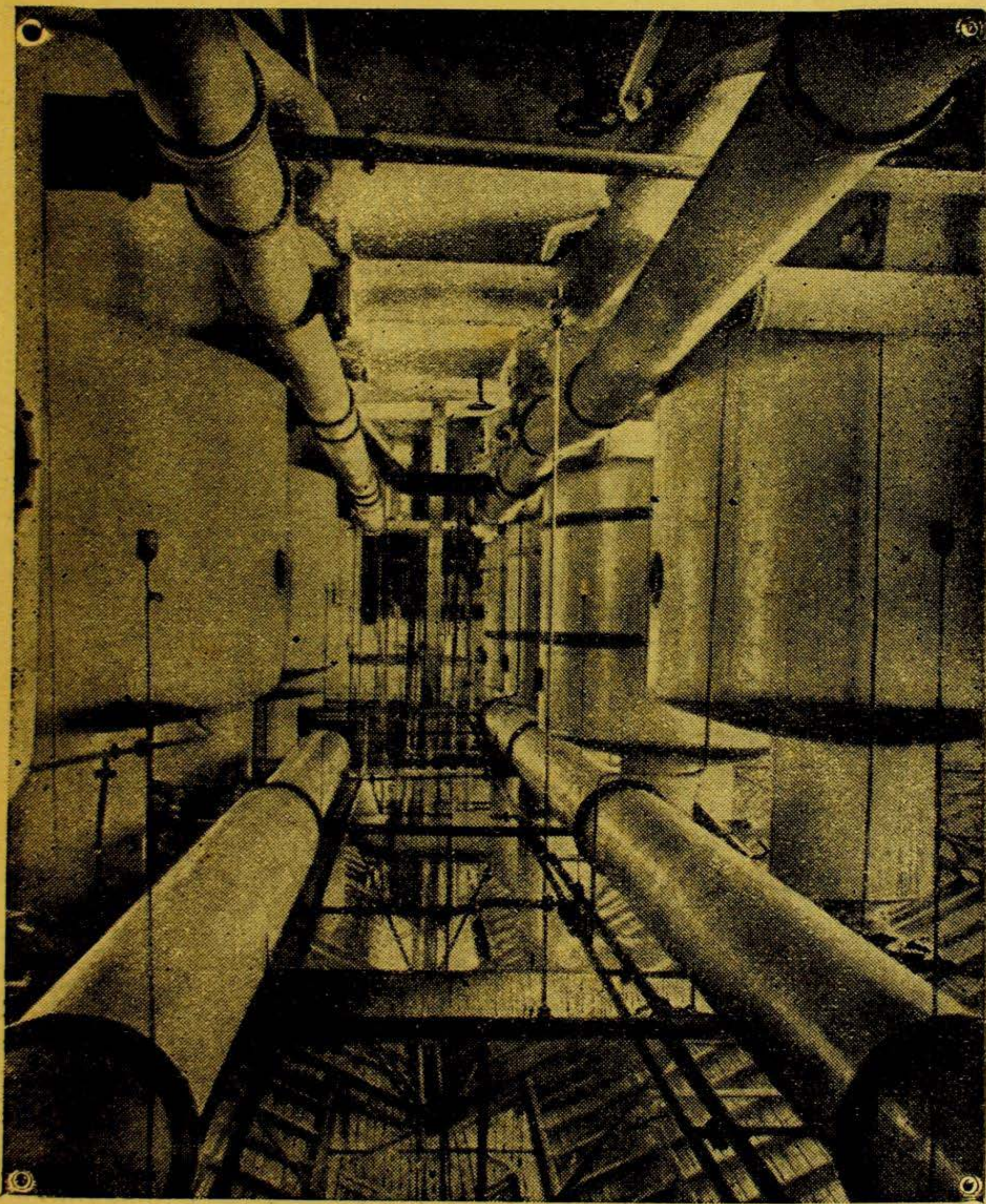
— Kada se ohladiš, — govorio je taj moj novi poznanik, — onda će te pograbiti dvojica ljudi, koji su zato plaćeni, baciti te u kola i poslije kojekakvih ceremonija bićeš odvežen pred iskopanu jamu i tu će te zatrpati zemljom. To je tako sigurno, kao što je dva puta dva četiri, — govorio je on ubjedljivo, podnoseći mi ruku pod nos.

— I onda, molim te, kad to znaš, šta ti valja činiti? Je li ti

jasno? živjeti što je moguće lakše. Time ti je zagonетка života riješena.

Govoreći prskao je i zaudarao nekim veoma neugodnim zadahom. Neprestano je namještao naočale: vidjelo se, da ih ne nosi

Unutarnjost jedne nove turske tvornice šećera

redovito, a ni od potrebe, već valjda više radi ukrasa. Male crne brčice zašiljio je; a rijetku kosu povrh niskog čela brižno je na lijevoj strani razdijelio. Iznošeno, izlizano, ali čitavo odijelo lijepo mu je tijelu pristajalo. Mogao je imati oko trideset godina.

Na dugačko i na široko raspredao je svoje nazore o životu; pričao o svojim putovanjima, o izigravanju policije itd. Znao je tačno udaljenost od jednoga mjesta do drugog, gostoljubivost jednoga župnika u ovom, i negostoljubivost drugoga u onom mjestu. Gadnim cinizmom rugao se svemu i svačemu.

U sobici, gdje nas je krčmar smjestio, bila su tri kreveta. Jedan je ostao prazan. Moj novi poznanik pričao je još dugo, ležeći u krevetu, tako, da i ne znam kada je prestao.

Kad sam se sutradan probudio, bilo je već davno svanulo. Krevet mog jučerašnjeg poznanika bio je prazan. A i novčarke, koju sam po svom običaju, sigurnosti radi, metnuo pod jastuk, nije više bilo . . .

Ustavši ozlovoljen i očajan, pogledao sam kroz maleni prozorčić sobice u kojoj sam spavao. Vrijeme je bilo još tmurnije, nego dan prije. Vjetar je duvao tako snažno, da su se okna tresla i drvo škripalo. To me nije ni malo obradovalo; jer zbilja neugodno je, kad čovjek cijeli dan mora ići, a vjetar ga bije. Kad duva s leđa daje se još kojekako podnositi, ali u lice — zaista je dosadno. Drugo, što me je ozlovoljilo, bilo je, što su me noge boljale. Navlačeći još mokre cipele, ja sam škripao zubima od boli i po svojoj lošoj navici pominjao ružno kojekakva umišljena imena, koja ljudi čine odgovornima za svoje neprilike, slabosti i neznanje.

Teškom mukom izašao sam na cestu. Kod prve lokve razbio sam tanki led, koji se u hladnoj noći uhvatio na površini vode, namočio cipele, da bi ublažio bolove i lakše koracao, te krenuo naprijed.

Išao sam . . . Vjetar je i dalje duvao, kao da mi želi put spriječiti. Tanko, još uvijek vlažno odijelo, lijepilo mi se uz drhćuće tijelo i ja sam, da bi se ugrijao, koracao sve jače i jače . . .

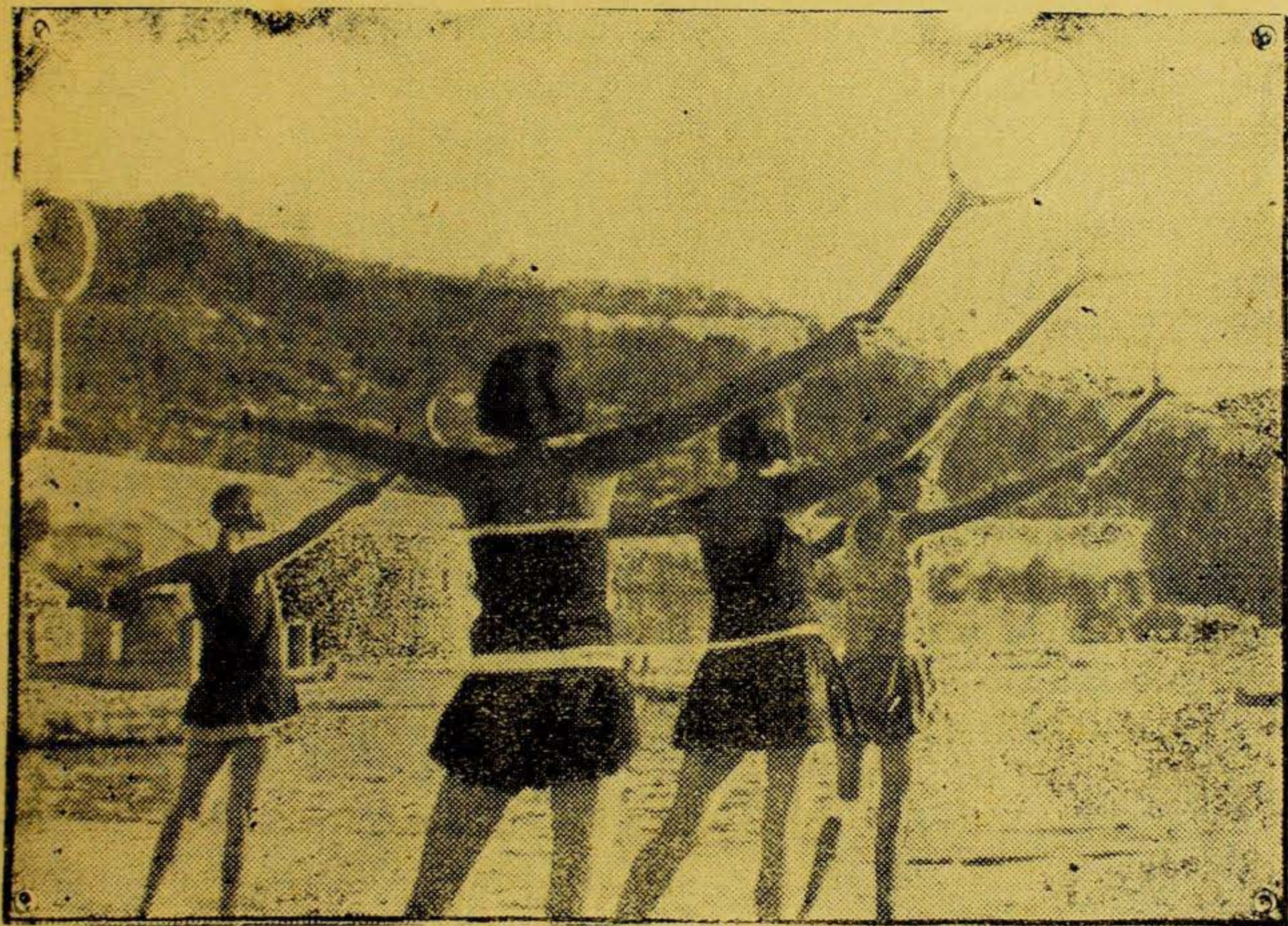
*

Četvrtog dana pred podne prispio sam u Trst.

Našao sam se u zaglušnoj buci trgovačkog grada. Ulicama neprestano promiču ljudi, jure kočije i tramvaj. Dolazeći iz daljine cestom, gdje se na daleko i na široko ne čuje drugo, već zujanje vjetra i ne osjeća drugo, već studen i glad, u varoš sa ovako bučnim životom i prometom, čovjek ostaje zapanjen i duže vremena ne može da se snadje. I ja sam lutao neodređeno ulicama, zastajkivao pred izlozima robe, jestvina i orudja, te ih posmatrao. Gledajući mnoge raznolike predmete, čovjek za čas zaboravlja na sebe i svoju bijedu; ne opaža ni svoju okolinu. A ugodno je, kad se može za čašak riješiti onih sitnih, malih, a ipak za opstanak pojedinaca tako važnih briga, briga za potrebe želudca.

Najviše sam posmatrao luku sa njenim brodovima i njenom grozničavom žurbom. Poput živih stvorenja letili su mali brodovi, vješto se ugibajući, jedan drugomu, dolazili ili odlazili veliki brodovi dostojanstveno, navještajući svoj odlazak ili dolazak dugačkim piskom, koji je lamajući buku nad bukom, odjekivao o okolne bregove. Od mnogih tih brodova postala je i voda u luci nekako masna i crna, te je neugodno zaudarala. U daljini, na pučini, kružili su galebi, vrebajući na ribe, svoju hranu, i spazivši koju spuštali se nanj u glasnim krikom.

Ljetovalište u Martinčići

A na obali vrvilo je, kao u mravinjaku, od naroda. Tu je bilo stotine i stotine ljudi, koji su se mučili ovim ili onim radom, ukrcavanjem ili iskrcavanjem robe iz brodova, vukući razne predmete i stenjući pod njihovim teretom. Oni su odlazili i dolazili, vikali i psovali svaki svojim jezikom, radeći i savijajući i znojeći se pod težinom predmeta, koje su dizali, nosili, vukli i tovarili. Osim ovih bilo je i takovih, koji su u većim ili manjim grupama stajali, glasno razgovarajući, a kad bi koji brod prispio, poredali se pred izlaz, te grabili od putnika koferu, sanduke i prtljagu, što bi za jeftine novce nosili kuda putnik zahteva, ili bi pojurili na brod, da ponude kapetanu svoje mišice, svoje ruke, da mu iz parobroda is-

krcaju robu ili ako treba da ukrcaju — sve za par dinara.

Ko su ti ljudi, kako oni žive?

To su radnici, obično bez stalnog zanimanja. Rade kad im se prilika dade. Kad imaju, jedu i opijaju se; kad nemaju, gladuju. Svi su oni ljudi kao i drugi; svi imaju želja snage i sposobnosti. Ali mala, sitna briga: kako da dodju do hrane, neda im da plemenita svojstva, da spavajuće sile u sebi razvijaju, neda im da postanu ljudi. Pod tom brigom stenju oni jednako, kao pod teškim teretom predmeta, koje ukrcajavaju ili iskrcajavaju iz brodova. Stenju i posreću. Taj teret neda im da misle. Oni teško osjećaju to breme i kad mogu — opijaju se, da ga se za čas riješe, da zaborave zbilju.

Najjači i najспособniji medju njima prolaze najgore. Obično dolaze u sukob sa društvom i njegovim poretkom. U borbi za koru kruha moraju napeti svu svoju snagu, a da za to ipak nemaju ni kruha dovoljno. To ih zavodi često na korake, koji se s natraju kažnjivim i koji ih vode konačnoj propasti. Pa kad ovakav jedan posrne — on i pane. Iz ovog kruga nema pojedincu lako izlaza. Ko pokuša da leti — pada slomljenih krila.

Jeka njihovih glasova, psovanja, njihova stenjanja, lupa parobroda sa mašinama i škripa predmeta, sve se to slijevalo u neko melodično ali strašno brujanje, i slušalo se čas kao lomljava bregova, čas kao šum, čas kao tutnjava u oblacima.

I to tako traje od jutra do mraka, a nastavlja se, samo u mnogo manjoj mjeri, i noći.

I kad je u luci, na brodovima i po ulicama tršćanskim zaplamsalo hiljade i hiljade fenjere, uputio sam se iznemogao na prenoćište za putujuće radnike, t. zv. Asilo Notturmo.

Asilo Notturmo (talijanski) ili Herberge (njemački) zovu se prenoćista za putujuće radnike. To su velike dvorane, po negdje čitave palate, u kojima su poredani kreveti, jedan od drugog, gdje se za malo novaca može prenoćiti. U svim većim industrijskim gradovima sagradjeni su ovakovi zavodi. Sagradile su ih pojedine dobrotvorne ili špekulativne udruge ili sama općina, jer već nijesu bili dovoljni zatvori, da se u njih strpaju svi oni, koji su noći lutali, neimajući gdje položiti glavu, da se odmore.

U tim prenoćistima sastaje se sve, što nema mjesta u današnjem društvu; sve, što je suvišno i nepotrebno. Mnogo je vrijednih ruku tu, koje bi htjele raditi, ali za koje nema rada; ali mnogo je i takovih, koji su sa društvom i njegovim uredbama u neprekidnom ratu, koji su napustili misao da rade i postali suvišni paraziti na tijelu trulog društvenog urodjenja, kao što se na crkavajućoj mrcini pojavi jato kojekakve gamadi.

Kad sam u prostranoj čekaonici toga prenoćišta sjedio, čekajući da se otvori blagajna da kupim doznačnicu za krevet, približio mi se jedan od mnogih čekaoca. Bio je to onaj, što me je prije četiri dana u gostionici okrao.

— Izvoli, rekao je pružajući mi banku od sto dinara. — Toliko ti nijesam uzeo, ali sada mogu i kamate vratiti.

I na začudjeni moj pogled nastavio je:

Uzmi samo. Došao sam do novaca. Jedan francuski brod potonuo je nedaleko. Nekolicina spašenih prispjela je ovdje i ja

Jelačićev trg u Zagrebu prije podne

sam se na nekoliko mjesta predstavio kao jedan od tih. Ljudi me pomogloše. Valja znati! — završio je nekako slavodobitno i za čas nestao.

Moj susjed, jedan lučki od uglja pocrnjeni radnik, koji je ovo čuo, upita me:

— Je li ti to dug vraća?

— Ne, okrao me, odgovorih mu.

— Nije loš čovjek, reče zijevnuvši. — Sigurno nije imao ništa, kad te je okrao. Sad ima, pa vraća. Nije loš čovjek.

I nakon oveće stanke reče više kao za sebe:

— Svako je dobar, kome to može biti.

Pokraj mora

Vicko Dujević, slagar, penjao se strmim, neravnim putem na Marjan, spotičući se o kamenje. Za njim je pristajao njegov drug, Mate Jurić, dug, suhonjav mladić, svaki čas kašljucajući i pljucajući.

Vicko je poskakivao na svojim malim nogama, govoreći neprestano i mjestimice objašnjavajući pokretima ruke:

— Tako ti je to! I kod nas u Spljetu dade se živjeti. Vino jeftino. Cura — da te Bog sačuva! A nedjeljom i svecem možeš gdje te je volja: u Solin, u Vranjice, na Brač, ili se popneš na ovaj brijeg, pa uživaš.

Njegov drug, poguren, koracao je slušajući ga i od časa do časa ružno pominjući državu i općinu koja ovakove putove ima.

Zastade, nasloni se na naslaganu ogradu od kamenja kraj puta, pa reče:

— Tako ti neba i zemlje, polako! Juriš, kao da nikad nećemo stići. A meni čitav koncerat u prsima.

I žestoko pljunu, a na bijelom kamenu ukaza se crvena mrlja.

— Vidiš li? Krv! Osam mjeseci već kašljem, pa još nijesam sve iskašljao. A baš se marljivo trudim.

— Trebalo bi da ostaneš malo u postelji. Morao bi da se čuvaš . . .

— Ne sačuva se! reče nemarno odmahnuvši rukom i ponovo teško zakašlja.

Pred njima, u podnožju, prostirala se uvala spljetska, zaštićena s istoka paninom Mosor, a sa zapada morem. Laki je vjetroć raznosio ugodni miris čempresa i borja.

Sunce je zalazilo. Njegove sjajne zrake osjajivale se u stotine pruga na mirnoj površini morskoj.

Vicko i Mate prispješe na zaravnicu brijega, gdje se nalazila omala gostionica. Pred njom bješe poredano nekoliko stolova, za kojima su sjedili gosti, pijući vino i gledajući divnu panoramu Kaštelskoga zaliva, Spljeta i okolnih ostrva.

— Eno ondje Marina. Upoznaću te i s onim, što sjedi s njim. Kod njih ćemo — govoraše Vicko i uputi se k jednom stolu.

— Moj prijatelj i drug, Mate Jurić, reče Vicko pozdravljajući.

— Mijo Katić, reče Marinov prijatelj, pružajući Mati ruku.

— Drago mi je!

— Mi se poznajemo, je li? okrene se Mate Marinu. Marin Denić, šta?

— Posjednik.

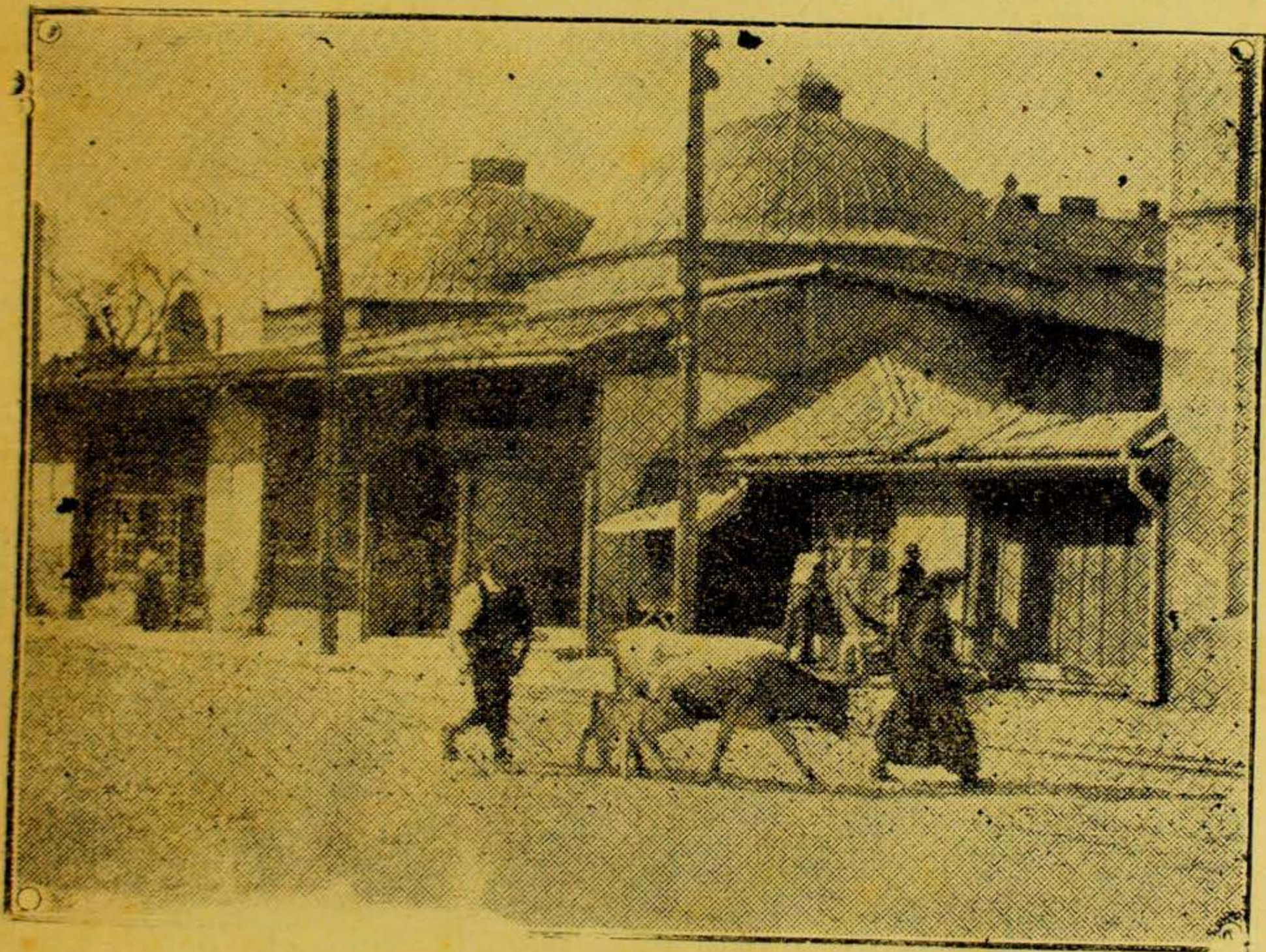
— A, da! To je nasljedno zanimanje, kako li? A čime se bavite? Okrene se Mate novom poznaniku.

— Ja pravim bogove, reče ovaj važno. Od kamena, razumije se, nadodade motreći ga.

— Kipar, dakle.

— Vina! — viknu Marin.

— Mislio sam, okrenu se Mati, da te je vrag već odnio; kad te ovdje ne nadjoh. No, kako vidim; dobro izgledaš.

SARAJEVO

— Ne može biti bolje, odvrati Mate zlobno. Crven sam je li? Do mala ću pomodriti, a onda pozeleniti. Ja, znaš, mijenjam boju, od vremena do vremena. A i to znači nešto; to ne može svaki.

Onaj, što pravi bogove od kamena, upita.

— Zbilja, šta vam je?

— Malenkost. Kašljem sukrvicu.

— Ja mu govorim, umiješa se Vicko, da ostane kod kuće neko vrijeme. To bi najbolje bilo. Da se liječi . . .

— Da, da! potvdjivaše Marin.

Mate ih bijesno pogleda. Pomače se na stolici; pa glasom,

koji je davao uzrujanost, reče:

— Ostavimo to, molim vas! Mene ti razgovori čine nervoznim. Ja sam se liječio i liječim se. Ovdje sam sad, da se provedem malo. A sigurno i vi?

— Razumije se. Da pijemo. Zdravi!

Sjajna sunčana kruglja tonula je u more. Posljednje njene zrake pozlaćivale su površinu morskou i ožarivale lica prisutnih. Nekoje su strane dame klicale diveći se.

Kipar je zamišljeno gledao na zapad. Zalazeće sunce osvjetljivalo je svojim sjajem njegovo puno, sanjarsko lice, na kome se održavala snaga i život.

— Sunce zalazi. Kako je to veličanstveno! govoraše on. Koliko puta sam to gledao! A sad me vazda spopada tuga. Sjećam se svoje Marice. Mi bi ovako gledali zagrljeni u večer . . . .

— Ima još Marica! reče šaljivo Vice.

Sušičavi dugonja prezrivo pljunu.

Njegovi bolešću razoreni živci razdražili bi se, kad bi čuo njemu nepoćudne riječi. U takovim prigodama on bi kojim vanjskim pokretom ili kletvom dao oduška svom raspoloženju.

Kako su sebićni ti stvorovi, ljudi! mislio je. Evo ovoga soma! On se divi prirodi, jer ga to podsjeća na njegovu Maricu. A ovi drugi . . . zašto su se popeli ovdje? Da naliju burak ili da se dive, ne radi prirode same, nego zato što znadu da je to zdravo; da će im od toga spasti salo i krv se obnoviti. Mješine! Ipak će ih djavo odnijeti.

— Kud vam je Marica? upita.

— Umrta.

— Umrta. Bah! Vidite sunce i poslije nje isto onako zalazi i sija.

Pa kao s nekom pakošću doda:

— A i poslije vas će isto sjati.

Kipar ga pogleda ne rekavši ništa. On osjeti mržnju prema tom ćovjeku. Njegovo lice, limunove boje, s upalim očima, oko kojih se razaznavao taman kotur, bješe mu odvratno.

— Ćemu ti razgovori? reče Vicko mršteći se.

Marin se Denić pomaće nervozno na stolici. Bješe to ćovjek srednjega rasta; njegovo uzdignuto ćelo, ispod koga se protezao kukast nos, odavaše ćovjeka energićna. Marin je poznavao bolesno raspoloženje svoga prijatelja, te je nastojao vazda da ga stiša.

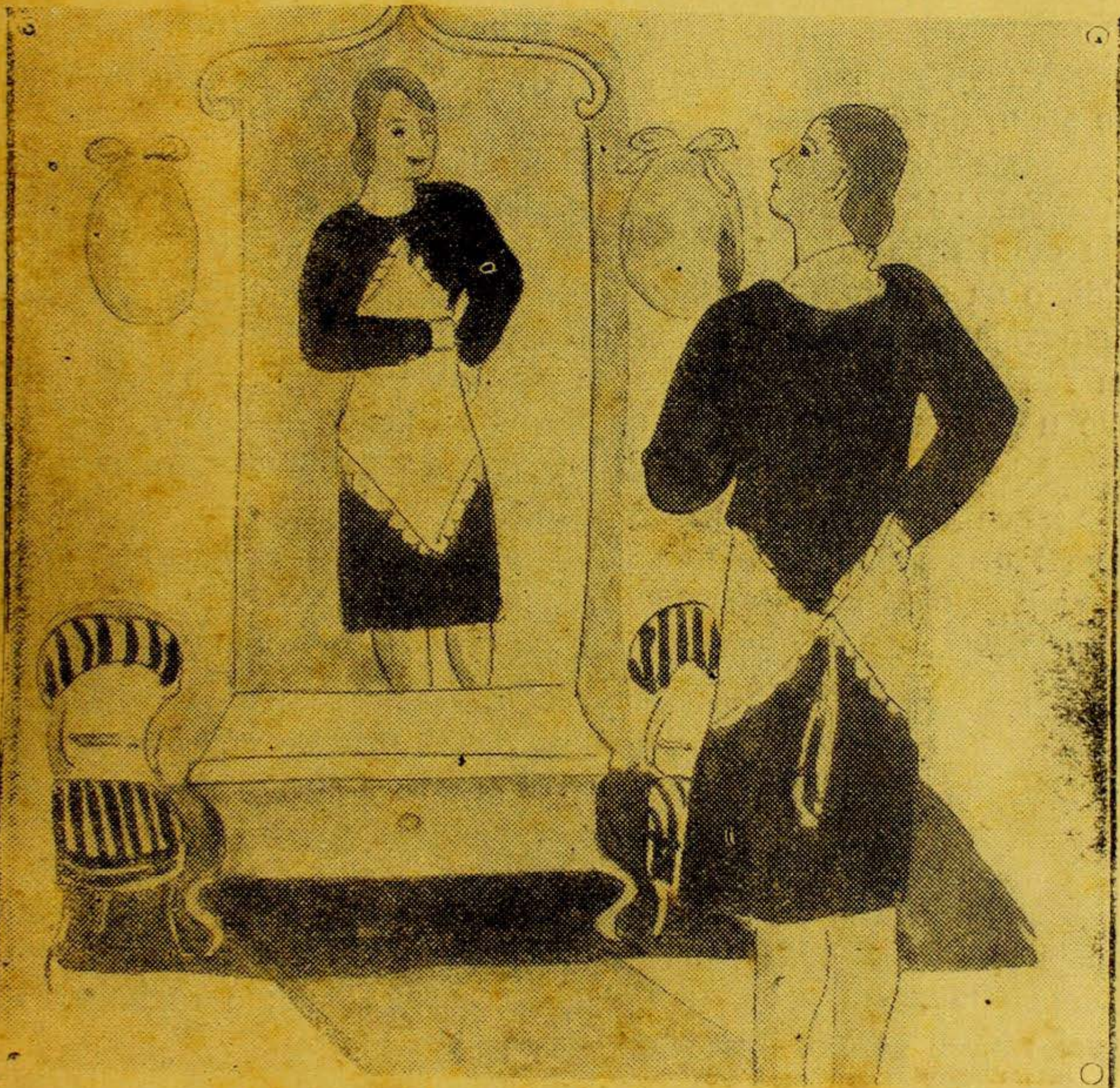
— Ćitao sam, reče on, u neku talijansku knjigu. Govori se ondje o tomu, da ćovjek po više puta dolazi na svijet — vazda

u drugom obliku. Reinkarnacija se zove ta nauka. Da mi je znati, u kakvom li ću ja obliku još morati doći.

— Ako bi u tom bilo istine, ja ću, vjerovatno u obliku konja ili vola, reče Meta.

Kipar htjede reći, da bi to bilo posve umjesno, no uzdrža se. Veseli Vice poče pjevati, što obrati pažnju kod ostalih gos-

Idealna služavka

tiju. Marin i kipar prihvatit će. I Mate je gundjao, ali on do malo presta. Na licu mu se pojavi sumorna sjeta.

Jaki se muški glasovi razlijevali, nepravilno gubeći se u sumrak. Na podnožju su brijega, u Spljetu i dalje po Kaštelima, iskrsavaju jedna za drugim male svijetle tačke. Pa i na površini morskoj pojavila bi se ovdje ondje po koja takova tačka: to marljiv ribar osvjetljuje svoju jedrenjaču.

Mate Jurić nije slušao, nije ni čuo pjevanja. On je razmišljao.

Njegov um, njegovi živci neprestano su radili. Grozničavom brzinom dolazile su mu i iščezavale slike pred umnim očima. On je sredljivao u mozgu riječi, koje će za koju priliku reći; pratio prizore, koji se nigdje ne dogodiše, vodio dijaloge; osvećivao se; trpio. Ta silna napetost činila je, da je njegovo tijelo naglo slabilo, sagorjevalo pod žarom i snagom umnoga rada.

Vinom ugrijano društvo pjevalo je. Kipar je udarao prstima po stolu, dajući takt.

Mate zakašlja teško, muklo. Dohvati čašu, punu vina, pa iskapi.

Tako! Bar ću prije svršiti, mislio je. A i bolje je. Šta ću među ovim nakazama, ljudima? Što je njima cilj, za čim teže? Što vidimo na svijetu? Neprekidni rad, pod čijim teretom malo ne svi skapavaju. A, rezultat su toga rada predmeti, koji nam služe opet za rad ili za ubijanje, rijetko za zabavu, i proizvodi za hranu. I sve u svemu opet se svodi na borbu za kruh, za trbuh.

Mjesec se lagano uzdizao. Mjestimice pojavljivale se zvijezde, sve jedna po jedna, dok cijelo obzorje ne osuše. Podno, okolo brijega i u daljini, svjetlucala su svjetla na ulicama, iz kuća, na brodovima, što je sve stvaralo čaroban prizor.

U luci se čuo otegnut pisak parobroda, odjekujući od brda i lagano gubeći se u noć.

— Polako reče Vice, lupnuvši rukom o sto, i kao kakvo bruhanje čula se je pjesma:

. . . Glava klone, lice potamnijelo,
A kleca mi slabačko koljeno . . .

Mate se umiješa. Njegov je razbijeni glas kvario pjevanje. No on je pjevao s oduševljenjem, gestikulirajući rukama i glavom. Svojom blijedom pojavom pobudjivaše sažaljenje; a razbajući se ovako bješe gotovo odvratano.

— Bravo! Živjeli! — čulo se sa svih strana, kad prestadoše s pjevanjem.

— Šta se oni miješaju? Valjda ne pjevamo, da njih zadovoljimo? — reče Mato glasno.

— Ostavi se toga, pusti! govoraše Marin.

A kipar ga presiječe očima:

— Šta bi vi htjeli? Da ljudi začepe uši, — šta li?

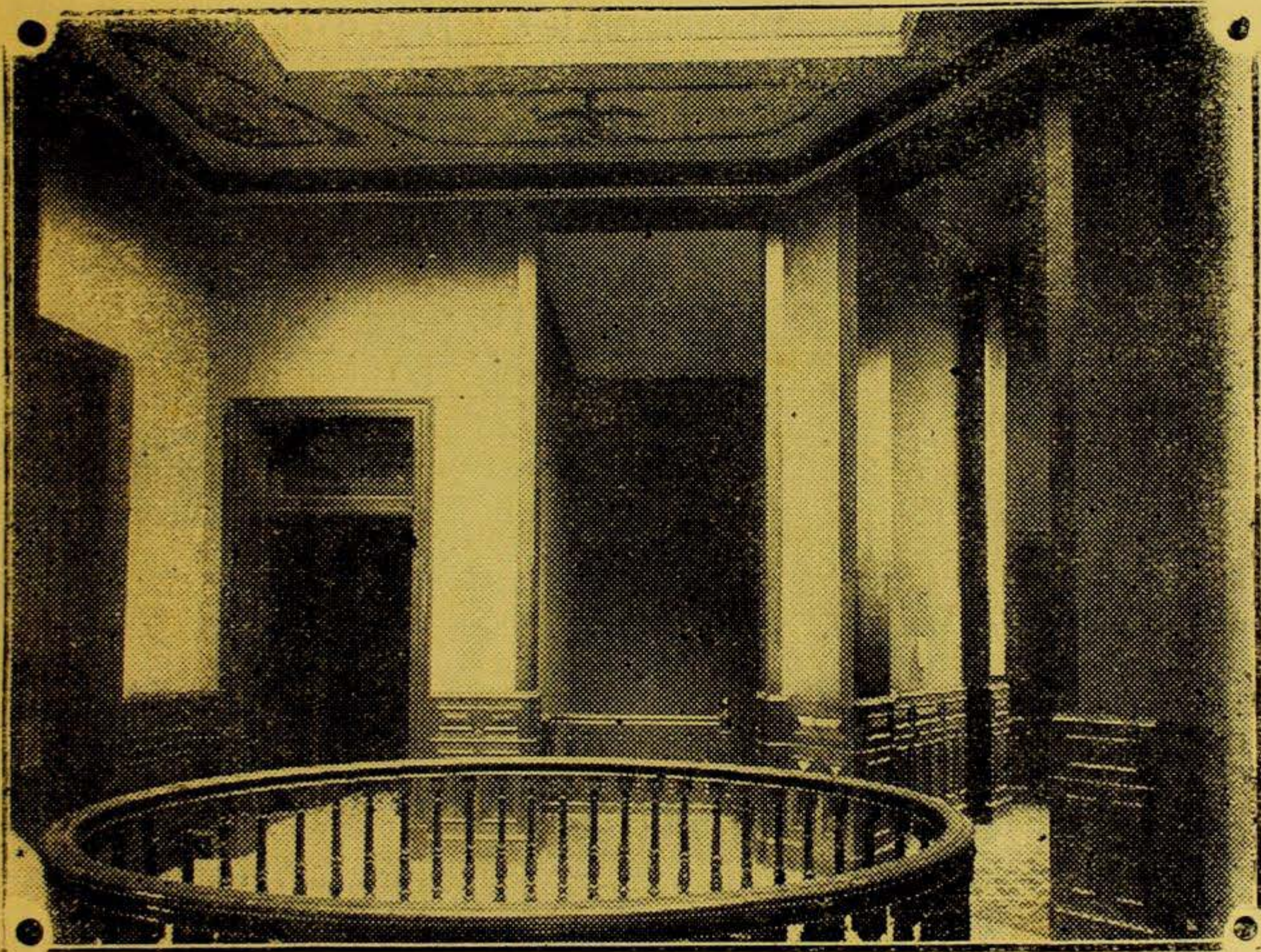
— Htio bih, da ih vrag nosi, s vama zajedno, reče on izazovno.

Mijo skoči, no ga Vice i Marin zadržaše. Pomiriše ih. Prinudiše ih, da se kucnu čašama i da nastave pjevanje.

Laki je vjetrić s mora rashladjivao vazduh. Gosti su se po malo razilazili.

Mate nije pjevao. Bolilo ga, da je uzrok neraspoloženju društva. Oni su zdravi, željni zabave, a ja . . . a ja bolestan. Šta ću ja njima? pitao se. I pjevao sam! Ražalio se čovjek, što mora umrijeti. Fuj! i ja mislim, da sam bolji od drugih! Gromovi! Mješina sam, kao i ostali. Mješina — masa mesa, koja se kreće besvjesno, instinktivno, bez cilja, lijeno. I sad, kad je ta masa počela trnuti od ustajalosti, budjavosti, krivo joj je sve. Zadovoljila bi se možda, kad bi i drugi . . . gadna sebičnost!

Naše poslanstvo u Buenos Airesu

Cijelo biće, svaki atom diše mi sebičnošću, a ja se tješim, da niji sam kao drugi, da sam pojmio život! I još smetam ljudima u uživanju, dosadjujem im! Šta je moje znanje? Zbirka predrasuda ili nejasnih predstava o životu i o svijetu. A ja — ja šta sam? Ne-potreban, suvišan komad pokućstva. Na teret sam sebi i drugima. Smrt je nešto najumjersnije i najpotrebnije na svijetu. A život . . . Šta je meni život vrijedio, a šta drugima vrijedi moj život? . . .

— Zdravo Mate! Pij! Kud si se zablenuo? reče Marin, kucajući o njegovu čašu.

— Nije kod kuće! dobaci kipar zlobno.

— Misli čovjek o poslu! reče Vice.

— Pogodio si! Da nemam stomaka, vjerovatno, ne bih nikad radio.

— Ta ti ne valja! uozbilji se Marin. Rad je svrha života. Raditi — to je poziv čovjekov.

— Ne kažem, da nije. Ali koja korist meni, da je tako? A šta sam ja zapravo do sad uradio?

— Mnogo! javi se Vice vačno. — Naš je rad od velike potrebe i koristi za svakoga, za cijelo čovječanstvo. Mi našim radom pomažemo širenje prosvjete.

— Jest, jest! Tako se kaže. Ali u stvari je ovako: Ja dnevno prevrćem, sastavljam i rastavljam olovna slova i uzgred rečeno, kraj toga skapavam. Rezultat toga rada su knjige i novine, koje mute pojmove pojedincu i šire razdor među građane. I pošto su tako svoju svrhu ispunile, upotrebljavaju se za — zamatanje raznih stvari.

— Ima razloga! reče kipar porugljivo.

— Razlog, razumije se, odvrati Mate, gledajući ga izazovno.

Kipar planu:

— Oprostite, što ću vam reći onako prijateljski. Vi ste jedna budala. Kad bih ja bio kao vi, skočio bih, gdje je najdublje more. Htio bih znati, šta bi vi htjeli? Da vam se drveće počme klanjati, sigurno ni tada ne biste bili zadovoljni.

— Madona mia! Koji vam je bijes danas? reče Marin.

A Vice je kao za sebe govorio:

— Nikad ne volim, da se u društvu raspravlja. Ali kad se ovaki drveni filozofi nadju, onda, dabome, ne može biti bez toga.

— Ja vidim, vi hoćete kavge, govoraše Mate svojim hrapavim glasom, gledajući ga zlobno. — No ja za to nijesam raspoložen. O budalama mogli bi se još razgovarati. Ne zavolim vam, što ste sa životom zadovoljni. Pa kao s nekim zadovoljstvom dodade: — I krmče je u blatu zadovoljno.

Diže se čitava galama. Umiješaše se i drugi. Nastade za take prilike obično objašnjavanje. Riješiše, da krenu kućama.

I kad su već po neravnom kamenom pločniku spljetskom stupali, još su uvjerali jedan drugoga, da nijesu mislili vrijeđjati.

— I sutra da se nadjemo! govoraše Vice opraštajući se. — Svetac je, pa da se malo zabavimo i proveselimo.

— Hoćemo, hoćemo!

I razidjoše se u raznim pravcima.

Kad se Mate Jurić uvjerio, da su njegovi drugovi već dosta odmakli, krenu poguren prema luci.

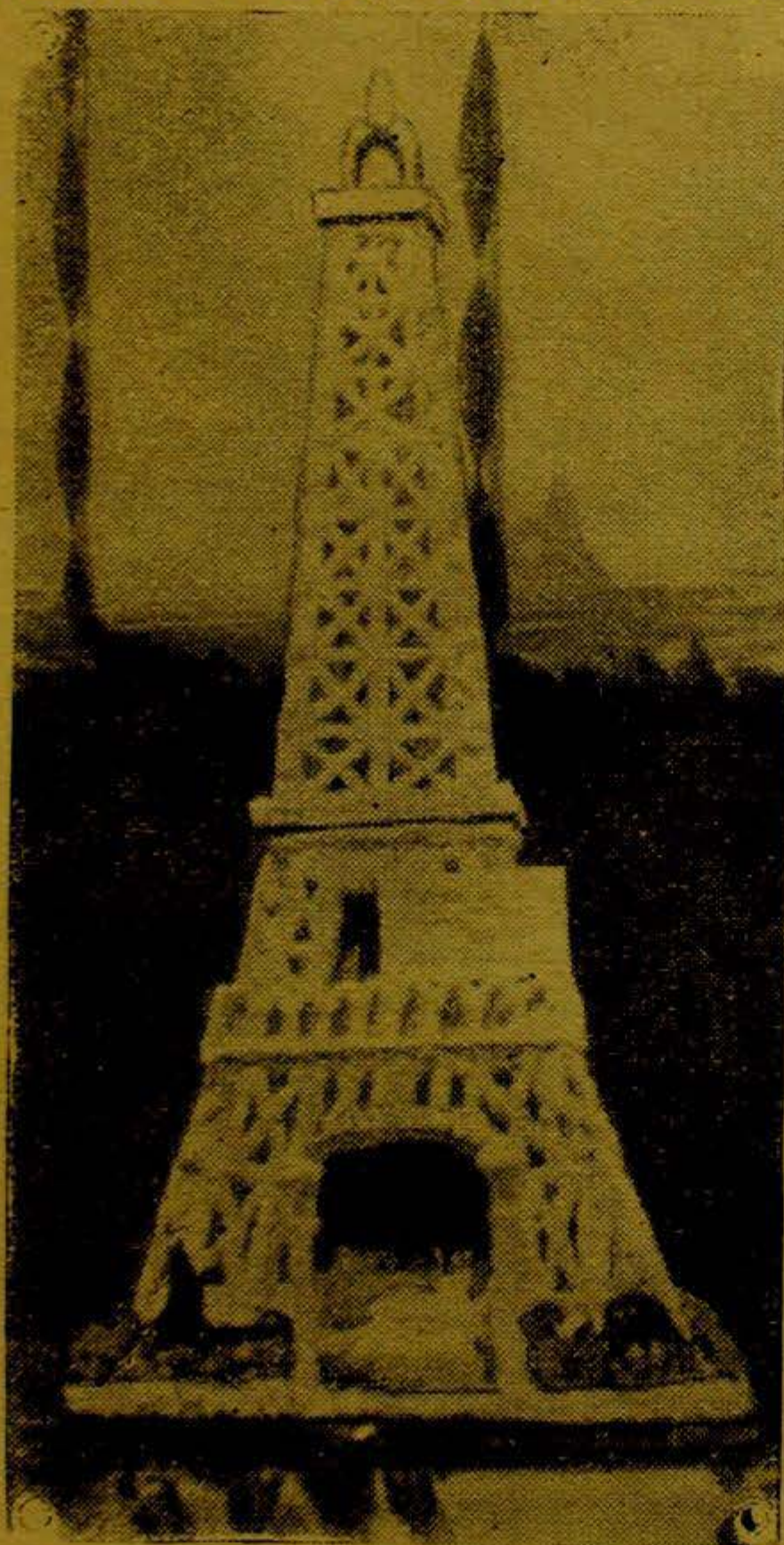
S mora je duvao laki vjetroć. Mnogobrojne jedrenjače bjehu

gusto poredjane uz obalu. Mjesec, svojim jasnim srebrnim sjajem prelijevao se na lako uzbibanoj površini morskoj, te se činilo kao da poigrava bezbrojno jato kakvih živih sjajnih tačaka.

Mate Jurić išao je tupo gledajući preda se. Imao je neodredjen osjećaj mržnje. Sljepočice su ga boljele; a u cijelom je tijelu osjećao malaksalost.

Najednom mu se omače noga po glatkom kamenu. On posrnu. Zadrhta; pa zastavši obrisa znoj, koji mu je oblio čelo.

Eiffelov toranj u Parisu

„Mogao sam u more pasti“! reče za sebe; pa se nasloni na kameni stup, o koji su bile privezane jedrenjače.

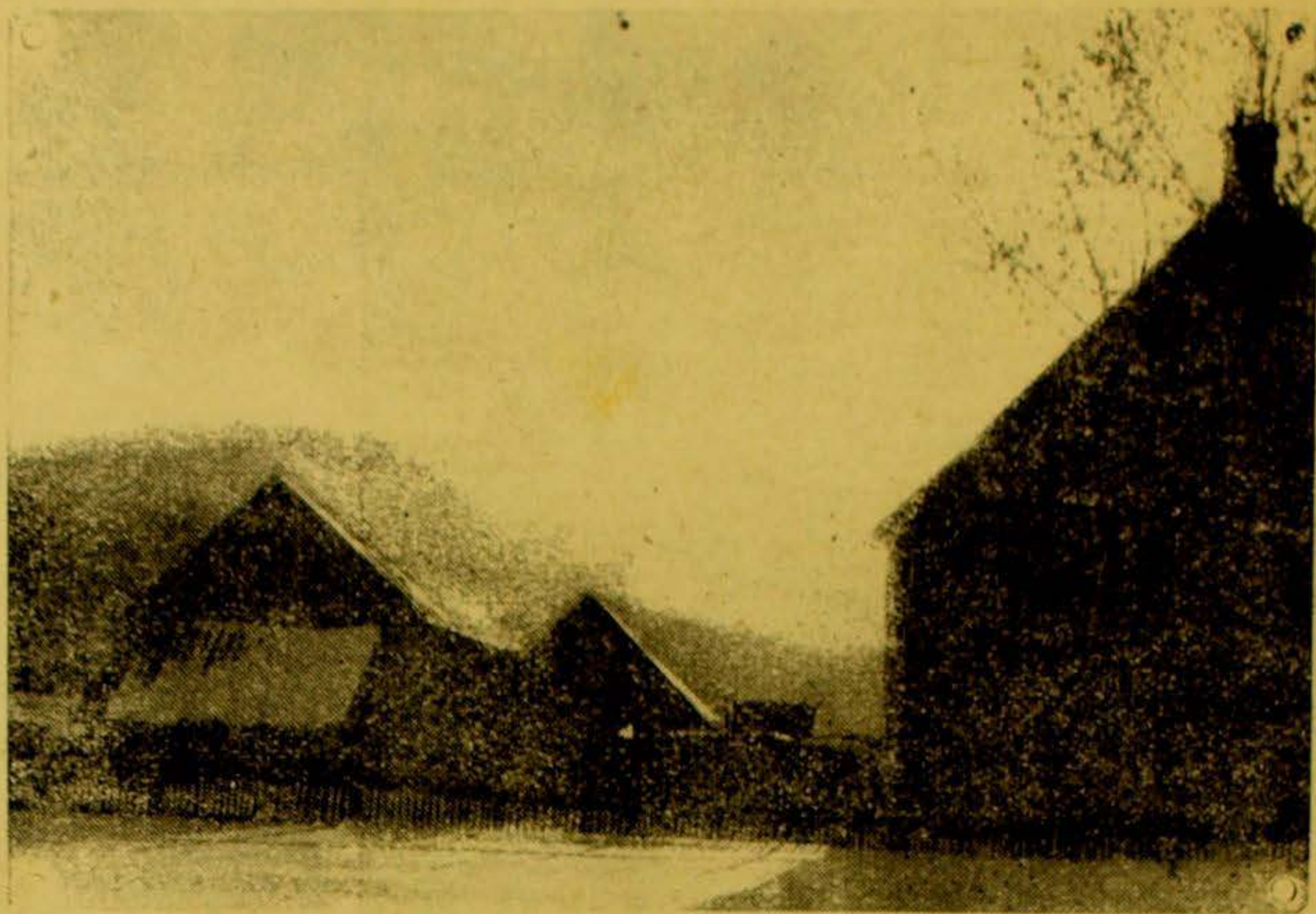
Gledao je u pučinu, teško dišući. Pošto se umirio, okrenu u grad „Ima pravo onaj kipar, govorio je u sebi, ja sam budala . . . o tom nema sumnje. Pošao čovjek, da skoči u more, da se utopi: a, ovamo, pokliznuo i odmah ga probija smrtni znoj! Fuj! Gorega skota od mene sigurno nema. Ali ne . . . ja sam pijan. Pio sam mnogo i pijan sam . . . svakako“.

— Zdravo Mate! Zar si još živ?! minu jedan poznanik mimo njega.

— Zdravo!

„Ne! Ovo je da pobjesniš. Taj se čudi, da sam još živ! Kuda ćeš veće bezobzirnosti! A da su mu sutra rekli, da sam se utopio — on bi se sigurno nasmišao i poslao me k vragu. Takovi su oni svi. Za tuđe nevolje oni nemaju smisla. Ni po jada, da je samo to;

U večernjoj tišini Gorskog Kotara

ali su i preglupi, da bi i svoje vlastite pojimali. Tako je! Ali — i ja sam taki. — Ne, ja sam gori. Oni žive i uživaju; a ja živim i patim se i gdje je potrebe i gdje nije. Ne, od sada ćemo drukčije. Živjeti i uživati — koliko to jedan slagar može!“

Mate Jurić zastade. Razgledavši naokolo, uvjeri, da je pred svojim stanom. Pogleda na sat i promrmlja: „Već dva!“, pa, pogurivši se, krenu i za čas se izgubi između tijesnih ulica.

Mjesec je jasno sjao. Svojim srebrnim sjajem osvjetljivao je tijesne ulice i krovove kuća isto onako, kao i pred hiljadu i više godina, kad su te kuće sagrađene bile i kad na njihovim uglovima nije bilo ovih škiljavih svjetiljaka.

Dvije noći

Na zemlju se spustila topla, ljetna noć. Mjesec je, lukavo izvirivši iza tamno plavih oblacića ljubio svojim čarobnim svjetlom gusti vrt sa čudnovatim stazama i zelenim klupicama, što su bile sakrivene u sjeni grmlja i drveća i igrao se je po zapuštenom jezeru rasipljući po vodi fantastični sjaj.

Melodiozni zvukovi valsa „Wein, Weib und Gesang“ — harmonično su se razlijekali u noćnoj tišini, došavši do naše klupice, pretvarahu se u neku božansku melodiju, od koje nestaje duše. Ukratko, mi t. j., ja i ona, dobra malena blondinka bili smo u Pavlovsku.

Njezina plava glavica sa uvojcima, što su se čudno vijugali i padali na čelo, sa blijedo-ružičastim licem, sa velikim plavim očima, što su zamišljeno piljile nekuda u daljinu, naslonila se na moje rame, usne se malko otvoriše i šapnuše mi pokazujuć dva reda bijelih zubića: „ljubim“ . . .

Blaženi časovi puni sreće i zanosa neprimjetno su tekli . . .

— Mila i draga moja, — govorio sam ja nježnim i radi „punoće čuvstava“ istoanim glasom: — zar ne, ti me ljubiš? . . . Zaista? Ljubiš? Mi ćemo odmah sada početi zaradjivati . . . Odmah ćemo raditi, borit ćemo se sa zlom i sa nepravdom, koja u svijetu vlada, pa iznesemo li ili pobjedu ili nas stigne propast, mi ćemo otvorena čela podijeliti jedno kao i drugo ne rastavljajuć se jedan od drugoga i uzajamno se bodreći . . .

Zar ne, draga moja? . . .

Ja sam se nagnuo plavoj glavici i htjeo sam se gorućim i zažarenim usnama dotaknuti ružičastih, na pola otvorenih ustiju.

Plava se glavica najedanput sa ramena podigne, oči se zasjaje, a na usnama — prekrasnim koraljnim usnama pojavi se tužan smiješak.

— Ludove mali, — rekla je blondinka, bacivši na mene zagonetan i lukav pogled: — to je bila šala — i dosta.

Razmisli sam, — nastavila je ona poslije malene stanke svojim melodioznim glasom baš u čas, kada sam je pogledao plačljiva i zadivljena lica. Razmisli sam: ti si do skrajnosti siromašan, ja sam kći plemenitih al bijednih roditelja, ti si mlad, ja takodjer, ti čežneš za životom, ja — još više, a dosljedno tomu: . . . Što je dosljedno tomu ti razumiješ i sam vrlo dobro, a zatim . . . do boljih vremena . . . dokle ćemo ipak čekati . . .

Ovdje osjetih na svojim usnama žarki cjelov, — ali je ona,

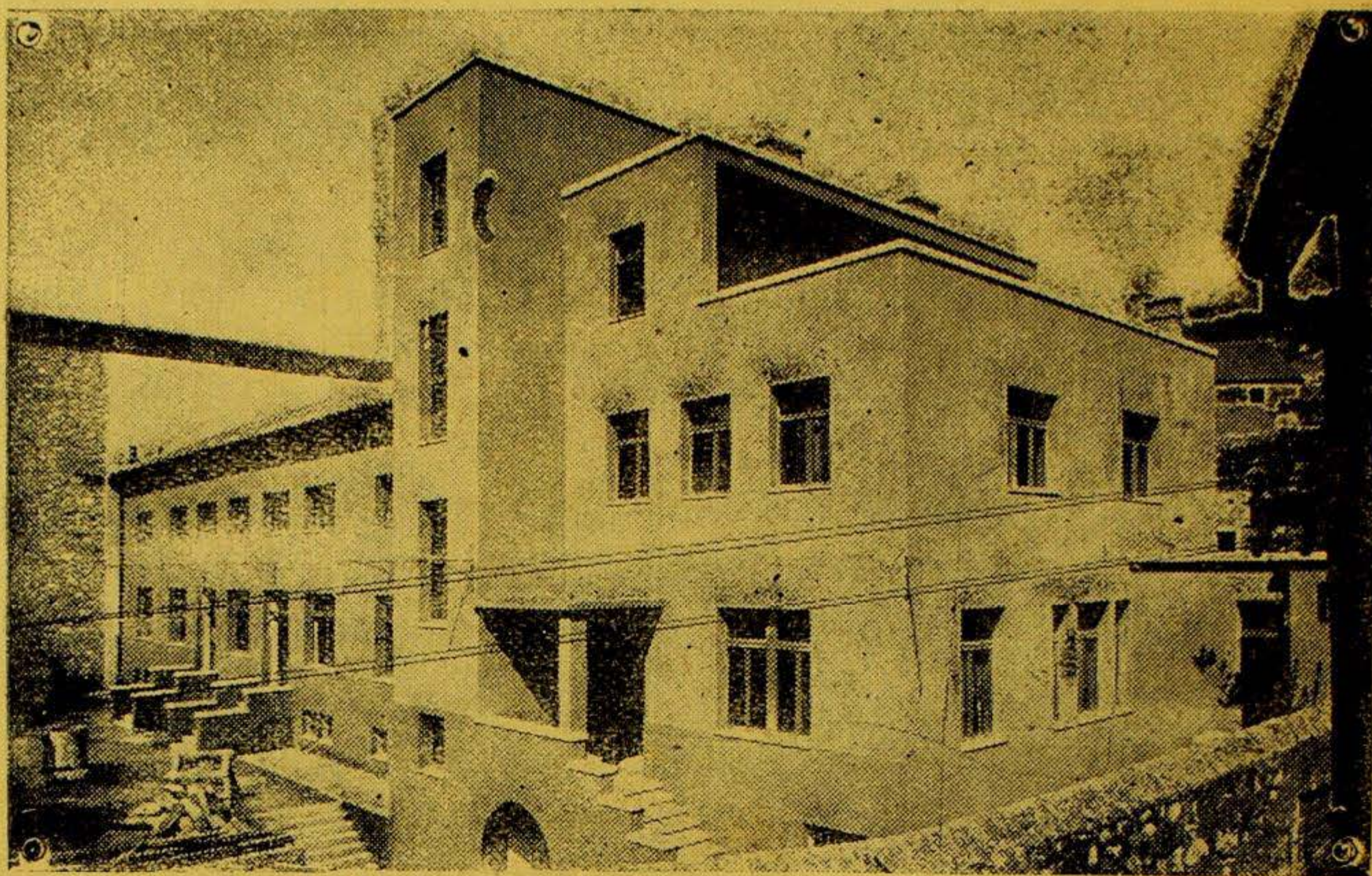
moja mala i graciozna blondinka već isčezla . . .

Noć je bila isto onako božanstveno mirna, mjesec je osvjetljavao vrt istim čarobnim svjetlom divno se ogledavajući u zapuštenom jezeru, a sa estrade, što se je svjetlucala crvenim svjetlom od lampiona, koji su bili na njoj upaljeni, razlijevala se je divna melodija, od koje nestaje duše.

Dugo sam sjedio sam na zelenoj klupici, dugo sam mislio o riječima svoje ljubljence . . .

Malo je godina proteklo od toga časa. I eto, nastala je isto

Sokol-dom u Šibeniku

onakova topla ljetna noć kao negda, kada smo mi — ja i moja mala blondinka sjedili na zelenoj klupici u Pavlovsku. U jednoj varoškoj restauraciji, koja je bila smještena na brijegu Nevice, ulazio je kroz otvoren prozor laki povjetarac u odijeljenu sobicu. Na stolu, pored divana bile su dvije boce šampanjca, jedna prazna druga do polovice puna i vaza sa voćem.

Sa one strane rijeke dopirali su iz veseloga vrta zvukovi valsa iz „Boccaci-a“ . . .

Mi, t. i. ja i ona ista blondinka stajali smo kod otvorenog prozora i punim smo grudima udisali svježi miris zelenila.

— Sjećaš li se ti, mila, one noći — govorio sam ja zamišljeno gledajući na silhuete drveća, što su se nejasno vidile u nošnoj magli:

— kada smo sjedili zajedno u Pavlovsku na zelenoj klupici, daleko od muzikalne estrade, zaklonjeni drvećem i grmljem? Sjećaš li se ti onih blaženih časova, punih ljubavi i vjere u sve što je dobro — sjećaš li ih se, draga moja?

— Sjećam se, sjećam, mili moj — prosapta plava glavica spuštajući se na moja ramena: — i zar ne — ludo moja mala? — ja sam onda imala pravo, kada sam naše žarko ushićenje prekinula prozajčnim smislom. Razmisli sam, što bi bilo, da se nijesmo onda rastali? Sada pak . . .

Što „sada pak“, ona i ne dovrši, jer se njezine rižičaste usne malko otvore i prošaptav „ljubim“ očekivahu sigurno moj vrući cjelov . . .

To uostalom ne priječi, da dovršim riječi svoje blondinke i razjasnim čitatelju, što sada slijedi.

Sada pako . . . ja sam oženjen sa zlatnom kesom u obliku slabunjave trgovačke kćeri, gotovo još u cvijetu godina, sa ambarima punim brašna, sijena i ostaloga imetka.

Ona je udana za ćelavog, poštenog i valjanoga državnog savjetnika sa ogromnim kapitalom i sa mnogobrojnim odlikovanjima na prsima.

Čitatelju, sve je to dosta prozaično, ali što da radim? U savremenom jeziku to znači pripraviti si „bezbrižan život“, pun sreće i naslade . . .

Mati

Stara mati i sestra Julija stanovale su u jednoj varošici siromašnoga predjela, do koje ne dopiraše željeznica, gdje nije pjevala diva i kamo je moda stizala tek onda, kada je ostarjela u Parizu i, Zapadnom svijetu.

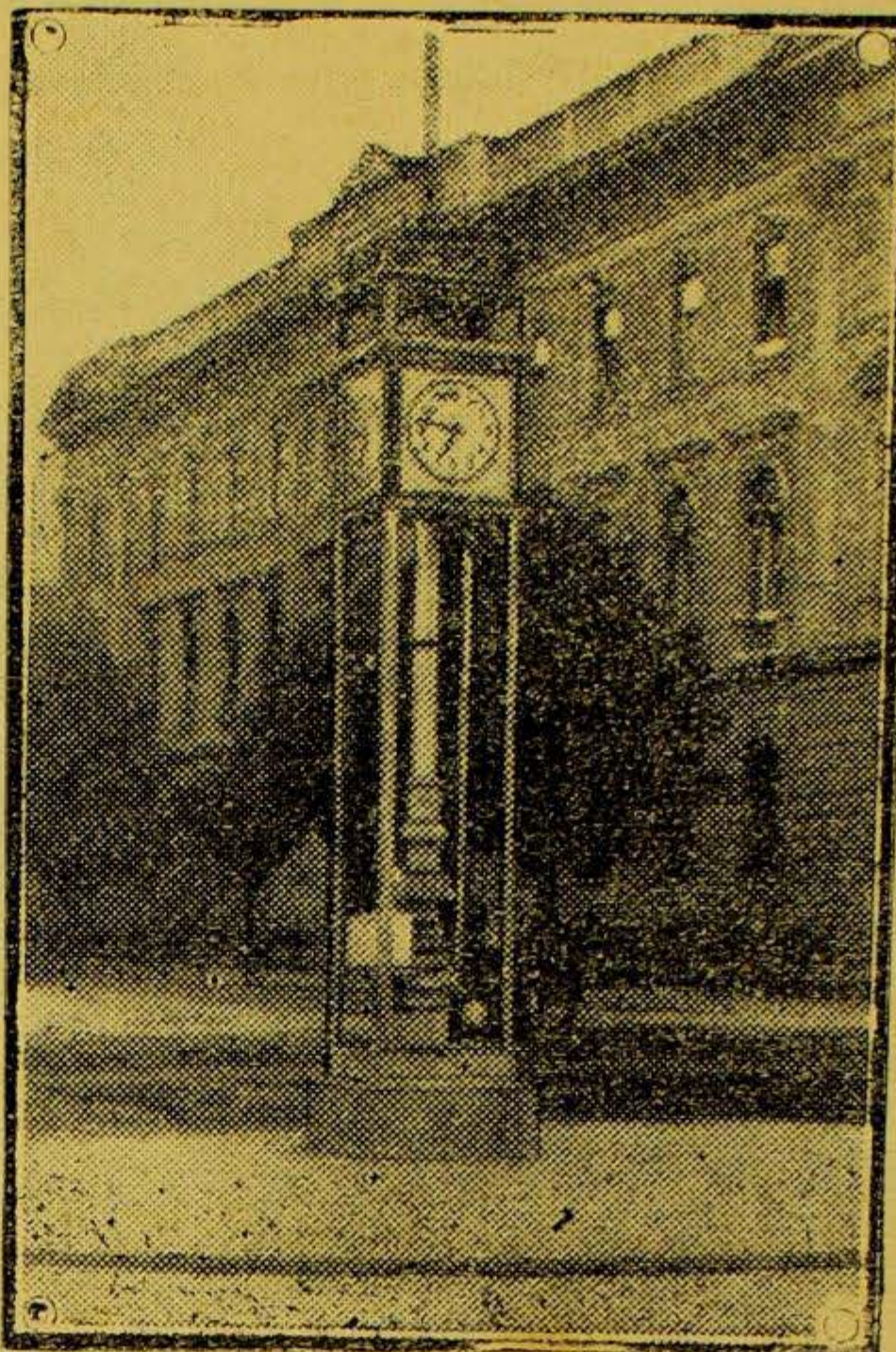
Stara mati zvala se gospodja Stark, njezina kćerka gospodjica Starkova, a stara maca „Starkov cica“.

Imale su samo dvije sobice i kuhinju, jer papa Starku, ocu porodice, nije trebalo nikakvo mjesto. Već četiri godine imao je on svoju spavaću sobu na zapadu, izvan varošice, gdje se spavači nikada ne uznemiruju u snovima i gdje sunce svakog proljeća tka nove zavjese oko javorovih stabala.

Papa Stark bijaše stolar i radio je neumorno. Osobito odkako mu je sin Emil otišao u Upsalu. Strahota je, koliko se novca potroši dok se toliko nauči, da čovjek može biti pravni referent. A papa nije

htio uzimati od onog novca, što ga je uštedio za mamu i Juliju, a Emilu opet nije smjelo ništa nedostajati. Šta je drugo mogao da čini, nego da radi za dvojicu i da se odrekne dragocjene lule poslije ručka i da dade, da mu se prevrne stari nedjeljni kaput, koji već bješe preživio dva pastora i tri bilježnika u Knapkepingu. A kad bi subotom u večer došao njegov stari prijatelj majstor Falk i svoje sinove posadio na stolice, pa ga zapitao, da li će s njime u općinsku pivaru, mogao je čuti samo: „ne!“

Javne ure u Zagrebu

Dok je stari Stark pravio stolove i stolice i još kasno noću stajao na promaji u radionici, počeo je malo po malo, i ne opazivši, tesati sam sebi lijes i naskoro je svršio. A stanovnici Knapkepinga nisu više kroz prozor radionice vidjeli izbrazdano lice i sijedu kosu staroga stolara.

Emil je došao kući i izgledao feš u novom crnom fraku, što ga je kupio posljednjom očevom zaradom. Plakao je silno, privukao mamu i Juliju u naručje i obećao im, da će marljivo izučavati prava, da bi im mogao biti potpora.

Tu su sjedjele oboje, mati i kćerka, pored malog, svijećem ukrašenog prozora, okrenutog dvorištu. Šivaća mašina stajala je između njih, i zujala tako vrijedno i pjevala tako veselo: Emil uči...

nikenikenik . . . Emil dolazi . . . nikenikenik . . . Emil će skoro pravi-
ti ispit . . . nikenikenik, niketeniketenik . . .

Uvelo cvijeće je opalo i opet pupilo, a stara mati je ostala, da
se više ne rascvjeta. I gospodjica Julija je postala blijeda i mršava,
jako su je bolila ledja od mnogogodišnjeg sjedjenja za mašinom.

Po kakad bi starica zanijemila i usred bijelog dana držala za-
paljenu svijeću na stolu. Zatim bi došla gospodjica Julija i donije-
la velike lijepe banknote iz štedionice, koje bi stara mati, milujući
i blagosiljajući, pogladila rukom i sa uzdahom metnula u kouvrt,
koji bi gospodjica Julija zatvorila sa pet pečata.

Kako je dugo i teško izučavati prava!

Pisma su izazivala pravo veselje, kada bi dospjela u Vaksal-
sku ulicu broj dvadeset i četiri, gdje je obično s Emilom bio i po
koji prisni prijatelj.

— Eh, tako sretan čovjek! Novac sred semestra! Tvoja bača
jer biser svih sjevernih majki, mora se priznati!

— Da, dobra je ona; ne može se poreći. No sad treba nešto
jesti. Večeras naći ćemo i ostale kolege u „košu“ . . .

A kad bi mati poslala veliko pismo sa lijepim hartijama, pono-
vo bi uzdahnula i dala gospodjici Juliji dvesto dinara.

— I danas ćemo, dijete moje, opet uzeti za ručak sitnu ha-
ringu! . . .

Kada je uštedjeni novac sve više i više se smanjivao — Knap-
kepindjani, koji su prolazili ulicom, mogli su kasno u noć vidjeti
glave dviju ženskih nad mašinom kraj prozora. I starija bješe sve
bijelja i smežuranija, a mladja sve uglastija i blijedja. Beskrajna
rijeka patnje valjavala se kroz svijetlu mašinu. No i mašina se, nema
sumnje, umorila, jer nikad više nije onako veselo pjevala. Sretne
nevjeste dolazile su i donosile raskošan proljetan dah svjetlosti i
radosti. Gospodjica Julija trebala je da im šije opremu i dobijala
je uz to i mali višak prebujale radosti.

A kada bi se mlada, razdragana, blažena lica oprostila i zat-
vorila za sobom vrata, onda bi gospodjici Juliji padale na pamet
mnoge misli, dok je iz gruba platna krojila stolnjake, čipkama op-
šite jastuke i ostalo.

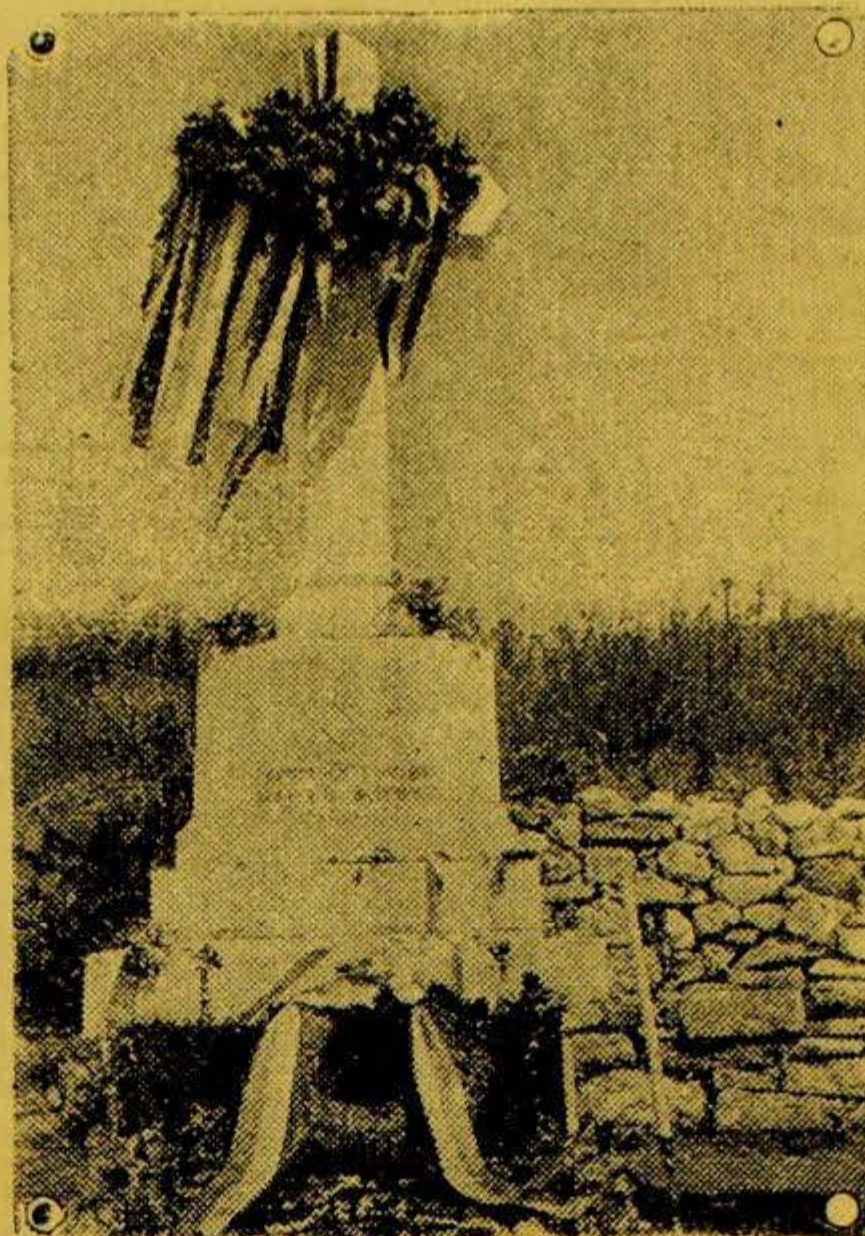
Tu je mali zastirač za čaj sa crvenim širitom, prikladan baš
za dvoje. Kako li bi bilo, kad bi se taj zastirač smio prostrti preko
stolčića u krasnoj sobi baš pred mekanim divanom, dok bi iz ugla
dva draga oka čežnjivo pratila svaki pokret ručice, koja stavlja
tanjure i kolače.

Najfinije holandesko platno, bogate čipke, šaren vez oko vrata i rukava! Ah, pod njima bi mlado, sretno, vrlo sretno žensko srce kucalo!

— — — — —
No, gospodjice, Julijo, stara ludo! Gledai bolje zažareno oko! Šav treba da je prav! Radi brzo bolna nogo! Emil treba novaca . . .

— — — — —
Nasuprot njoj, na drugoj strani stola, vijaju se još radosni, ru-

Spomenik palim herojima na Korfu

žičasti snovi pod sniježnim tjemnom. O čemu sanja starica? Kakva varka fantazije pobudjuje osmejak na uvelim usnama?

— — — — —
Da, Emil je odlično svršio nauke i sad je sudac u jednoj velikoj varoši, mnogo većoj no Knapkeping, sa čitavih četiri — pet hiljada stanovnika. Stara mati sjedi u najtoplijoj sobi velikog sučevog stana. Danas je sijelo. Ta sudac treba da drži katkad sijelo.

— Hajde sad, mamice!

— Neću, Emile, neću unutra tvojim finim gostima.

— Zašto, mamice?

— O, Emile! . . .

Ona naslanja svoju malu uvelu ruku na njegovu snažnu mišicu i on je uvodi u salu sa radosnim pogledom i podignuta čela. I fi-

na gospoda klanjaju se domaćinovoј materi, a po katkad podigne ovaj ili onaj svoju čašu i govori:

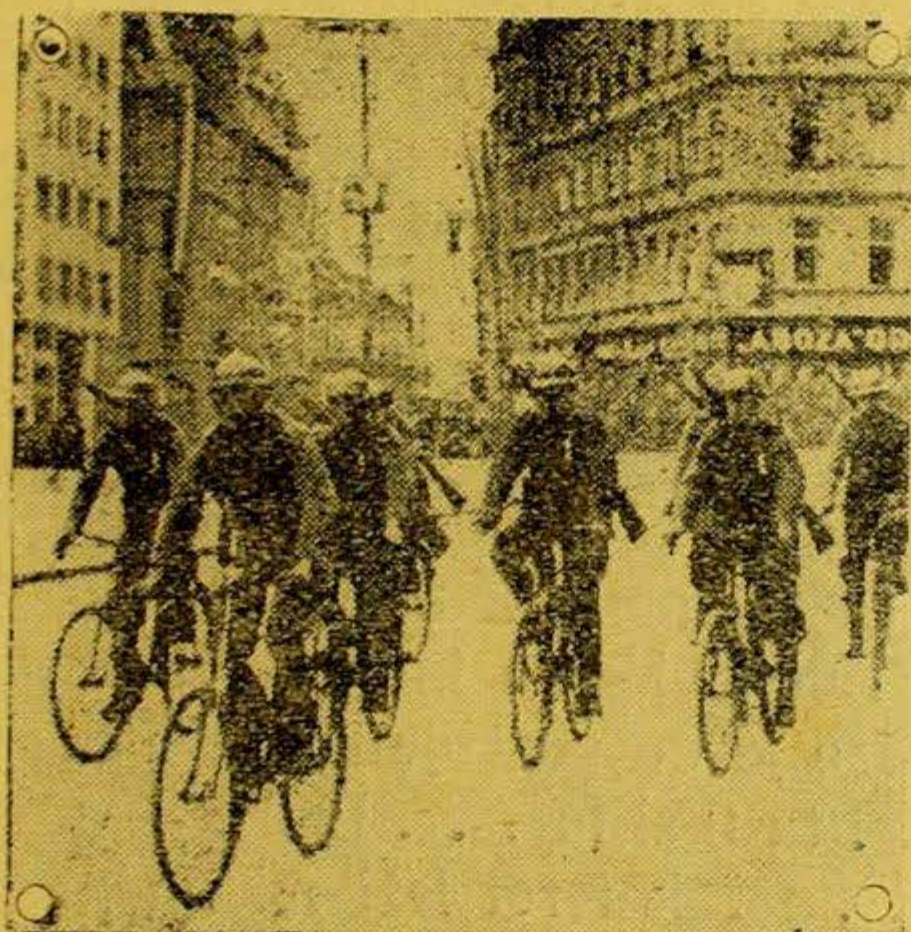
— Smijem li piti u vaše zdravlje, gospodjo Stark?

— O, Emile, Emile! . . .

— Mama, vatra nam se ugasila, a nisu mi još platiti ni posljednji naš rad.

— Ah, dijete, šta si to kazala? A! ja tako lijepo snijevala . . .

„Pri čaši, pri čaši
Rado se gleda treći“.

BICIKLISTIČKI VOJNICI

Mrmlja rapav glas u tavanskoј sobici u Vaksalskoј ulici broj dvadeset i četiri, čiji su prozori širom otvoreni, ma da je strašna zima. Umoran, zažarenih obraza i ukočenih očiju odlučio je Emil Stark da nadje šibice i svijeću. Gle! No valjda će na posljjetku ipak ići! Ali — do diavola . . . telegram. A on nije bio tu. „Ta cijelog dana je doručkovao“.

„Mama bolesna. Hoće te vidjeti. Dodji odmah!

Julija“.

Probljedio je kao mrtvac, a usne su mu zadrhtale. Iz sirotne kuće telegram! To je poslano tek u najkrajnjem slučaju. O, to bješe smrt . . . smrt, i ona je pokosila onu, koja mu bieše sve žrtvovala, prije nego što joj je on što drugo, osim brige, zadavao. A ne bješe je vidio već tri godine . . .

Ni dinara nije imao za put. Zalagao je, molio, plakao, bje-

snio, prosio. Svako je slijegao ramenima i mrmljao:

— Znamo te, prijatelju! . . .

— Ta još niste iskupili sat, gospodine kandidate!

— Ne starče, samo prekini sa takvim pričama! . . .

Naposljetku je skuckao cijelu sumu.

Kakva vožnja! Bješe sam u kupeu, povukao se, podigavši kragnu od kaputa, u ugao, stisnuo usne, da ge ne bi čuo kondukter, da jeca i gledao svaki čas na sat, da bi izračunao, koliko još treba vremena, pa da stigne. A onda dvadeset kilometara saonicama! Misli su mu odletjele naprijed: vidio je Juliju, gdje uplakana stoji na vratima i nijemo pokazuje na sobu. A tamo je tako jasno vidio svoju staru mater, kako leži hladna i ukočena. Znoj mu je probio čelo i svaki živac zadrhtao od straha.

Na posljetku eto varošice, eto žute kućice. Cvijeće je, kao i obično, stajalo na prozoru, — ali nisu bile tu one dvije glave, ni stara, ni mlada.

Kao čovjek, koji je osudjen na smrt i koji moli milost, susreo je Julijin pogled i u njemu pročitao, da duša još nije odletjela.

— Lagano, Emile! Mama fantazira! Brzo će biti kraj . . .

Posrćući došao je do postelje i sakrio lice u jastuk.

— Tako . . . ta ti si tu . . . Emile — mili sine . . . drž . . . drž . . . Emile . . . težak teret leži mi na grudima . . . a Julija ga ne može podići . . . drž . . . dragi sine . . . sada si došao i svoju staru mamu . . . sebi uzimaš . . . jer znaš li . . . da sam duže . . . morala čekati . . . mislim . . . puklo bi mi srce . . . Podigni gredu — koja mi leži na grudima . . . samo malo . . . Emile! Hvala . . . moj mili . . . dobri sine! Julijo . . . idi . . . idi gospodji Berglef . . . i reci joj: „Sad je gospodin Emil zaista . . . zaista pristav . . . A da . . . Ti si došao, da nas odvedeš . . . neću veliku sobu, Emile . . . samo mali . . . mali kut . . . gdje ću moći lijegati i moliti Boga, da nagradi ljubav moga sina . . . pa onda treba da si dobar prema Juliji, jadna devojka... Ta ona nije kriva, što — nije tako lijepa i . . . tako talentovana . . . kao ti . . . Ne, Julijo, nemoj danas haringe . . . kad je došao gospodin pristav . . . Znaju li . . . u varoši . . . da si sad . . . zaista pristav? . . . O — sad ću malo da spavam . . . Nemojte . . . hvala . . . . . dobri ljudi . . . ne treba mi više drva . . . sada idem . . . mome sinu . . . pr . . . ris . . .

★

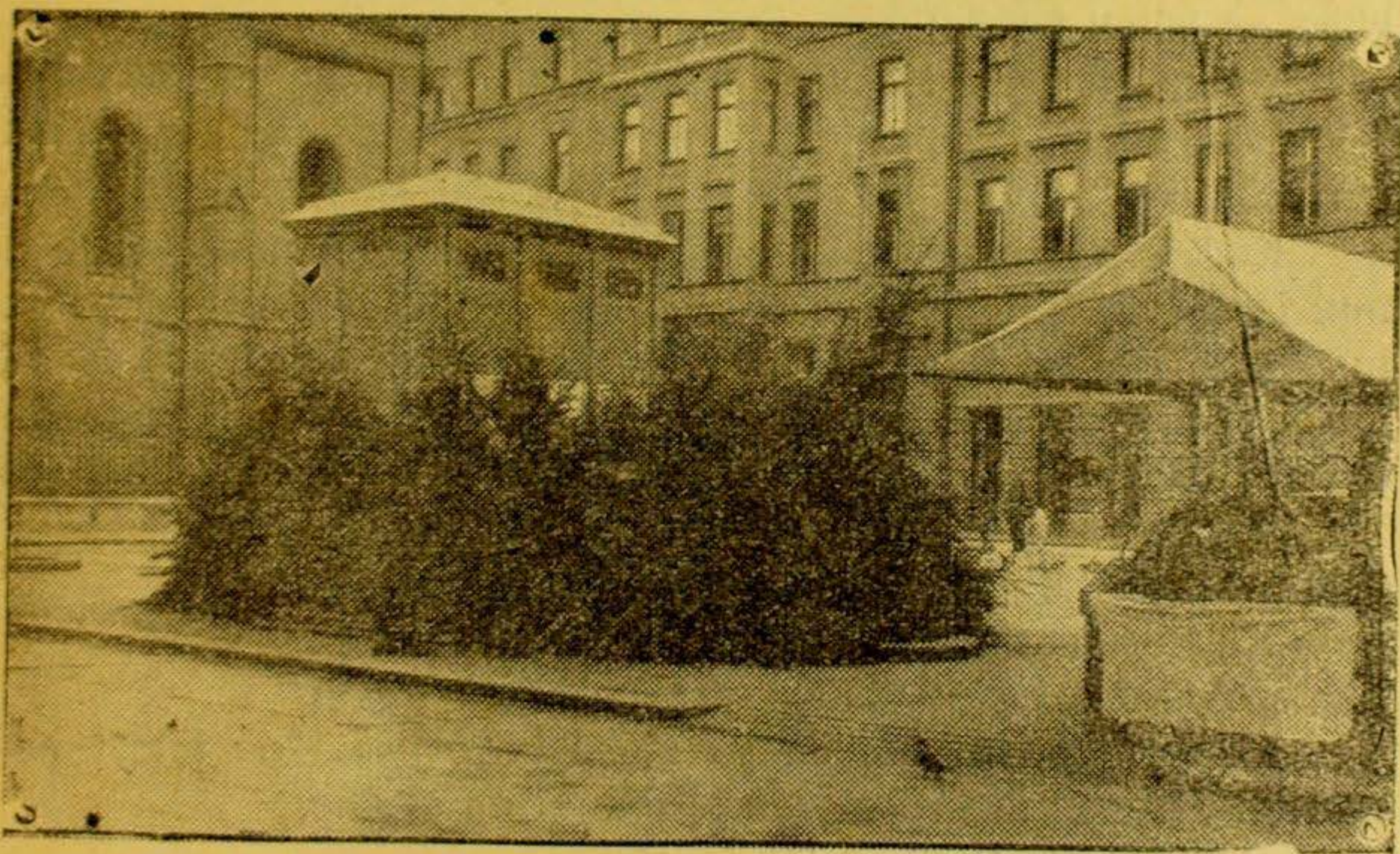
Najedanput bješe sve tiho. Emil je podigao uplakano lice. Stara mati bješe otišla onamo, gdje se nikada nada više ne obmanjuje.

Krivotvoritelj novca

Istinit događaj.

Između obronka Bilo gore, kraj potočića Rijeka nanizalo se jedno sto kuća sela Kruškovca. Nisu to zidanice, već sami pleteri i slamom pokrivene kućarice. U malenom tom siromašnom selu narod je pošten i radin. Krvavim znojem bore se za svagdanji kruh. Zemljišta imaju i na pretek, ali je sam pjesak. Da ne imaju gorice i ono malo selske šume, bilo bi zlo po njih.

Prvi vijesnici Božića

Na kraju toga sela, nešto više u dolu, leži kuća Jozе Lovranića. Sprijeda je kuća za stanovanje, sastojeći se od sobe, kuhinje i komore, nešto podalje je staja i štagalj, a na drugoj su strani koci. To je dobra kuća — kako i ne bi, kad njom ravna gazda Jozo. Lijepo je gazda Jozo sa svojom ženom Marom gospodario, ako su i decom nadareni, ta devet ih je pri jelu. Valja tu raditi, da se nasmogne toliko, da svima bude dosta. No Jozo zna kućom upravljati tako, da je još uvijek bilo i na pretek, te ga vidimo, kako sve više napreduje u gospodarstvu.

Najstarijem sinu Ivi bilo je 18 godina, te su roditelji govorili o tome, da bi trebalo da dovede snaju u kuću, koja će mamici pomoći. Sirota je do sad morala obavljati sve poslove domaćice.

Hranili su zato dva vola, koje će tjerati na dan sv. Luke na sajam u G.

Prošla tako žetva, dodje i berba. Gazda Jozo sam stajao kod lagva i otakao šiljer, što će za svate biti. Ta sv. Luka je blizu, onda će na sajam, prodati volove, a onda će za svog Ivana zaprositi Anicu Mikulićevu.

Dan na dan, pa eto i sv. Luke. Uranio gazda Jozo, probudio sina Ivana, pa hajd s volima na sajam. Volovi bili krasni, pa čim ih dotjeraše na sajam, eto kupaca. Pogadjaj se amo, pogadjaj se tamo li pogodiše se za 2500 din. Jozo preda volove mesaru, a ovaj mu na dlan izbroji novac.

Lovranić bijaše veseo, što je tako brzo pazario, sjeti se, da bi bilo dobro, sinu kupiti kakvu telicu, što će mu kao prćiju dati. Kupi dakle telicu, pomogne ju sinu istjerati sa sajma, preda sinu ključ od klijeti i reče:

„Ivane, ti tjeraj telicu do naše klijeti, odpri ju, pa me čekaj.“

Ivan otjera telicu, a japa mu ode natrag na sajam, da kupi još nešto oprave, ta bit će skorih svatova.

Kad je tako sve kupio što treba, zapali lulu, pa se uputi domu. Išao tako, premišljajući o koječem. Već je odmakao dobar komad puta i opazi kraj puta pod hrastom mladoga gospodina. Sjedio je, podbočiv se laktom o koljena, a šešir mu ležao nešto dalje u travi. Dodje dakle do tog gospodina, pozdravi ga i htjede dalje, ali ga stranac zovne:

„Japice, hodite malo simo!“

„Nemam časa, žuri mi se.“

„Al hodite samo, imam vas nešto da pitam.“

Gazda Jozo mislio, da ga zbilja hoće nešto da pita, podje natrag. Stranac mu rekne, da sjedne, a on sjedne.

„Otkuda ste vi?“ upitat će stranac.

„Iz Kruškovca.“

„Pa kakav je tamo narod, je li bogat?“

„Kako koji. Ima ih boljih, a ima ih i dosta sirotinje.“

„A ne znate li vi možda, komu bi trebalo novaca?“

„Novaca?“

„Da novaca. Ako komu treba, ja bih mu ih nabavio.“

Gazda ga je Jozo sad pozorno slušao, mislio je u sebi, tko ne bi trebao novaca, trebam ga ja, pa upita:

„A otkud vam novci?“

„Znajte, ja sam bio u državnoj radioni banknota, otkud sam pobjegao. Bio sam na Rijeci, tamo sam jednom siromahu napravio novaca, a sad ima kuću zidanicu sa tri kata. Bio sam i u Zag-

rebu i tamo sam jednog obogatio, a ako vi hoćete, i vama ću pomoći, napraviti ću vam novca.“

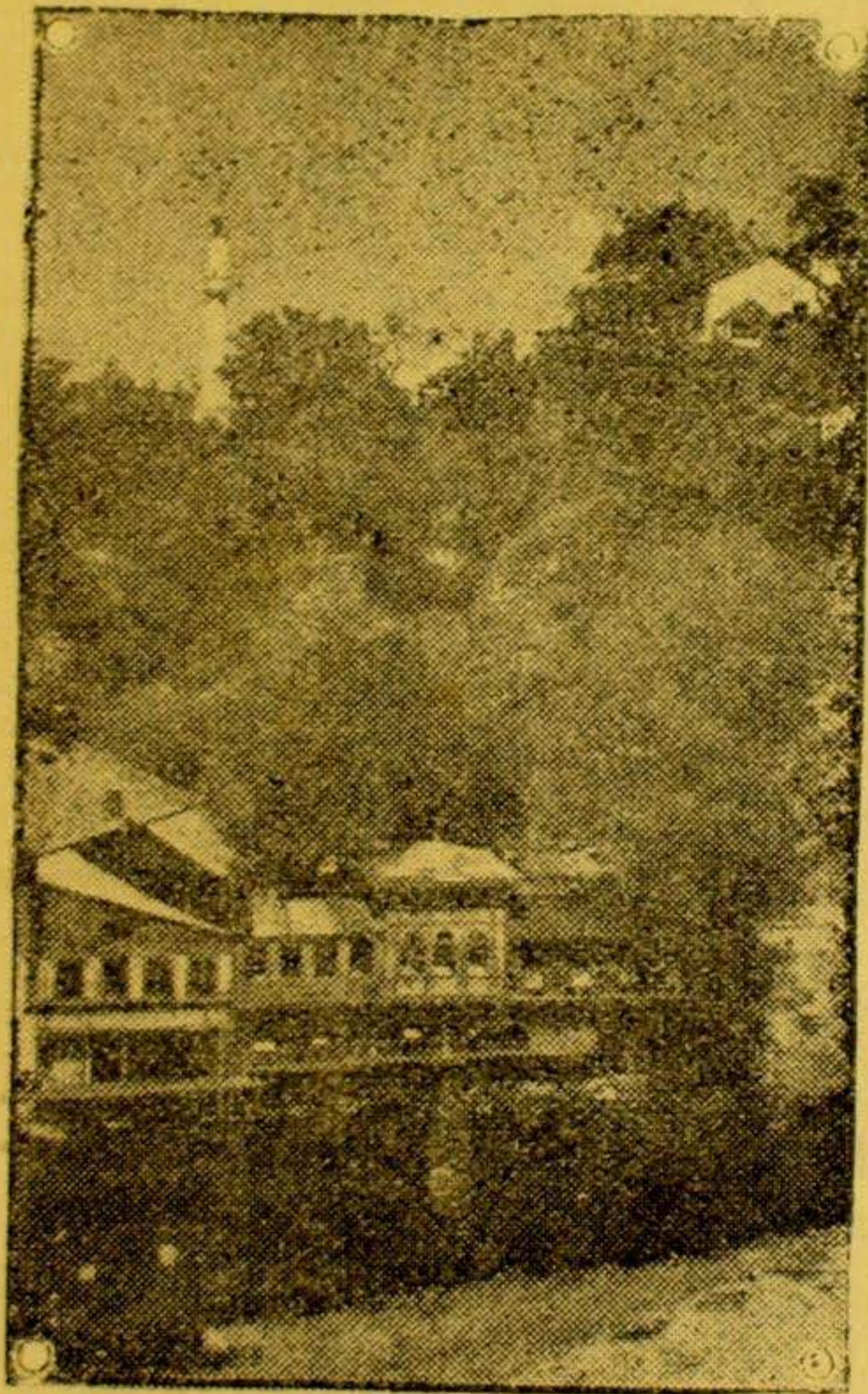
„Jest, ali to se ne smije.“

„Pa ne će to nitko znati, a ja znam novac tako napraviti, da izgledje kao i drugi novac.“

„Kako bi vi to pravili?“

„Imate li gorice?“

„Imam.“

Aksamluk (Bosna)

„Je li tamo klijet?“

„Jest.“

„Vidite to će biti najbolje mjesto. Vi ćete po vinogradu raditi, a ja ću unutra novac praviti. Jeste li zato?“

Jozo sav sretan odgovori: „Jesam“ — ta već se je vidio u budućnosti najbogatijim u čitavoj okolini. Ustadoše i podjoše razgovarajući o koječem. Pitao je stranac na putu, da li ima stotinjarku, petstotinjarku i hiljadarku, jer da mu to treba za radnju. Jozo mu odgovori, da ima, kao što je i imao, ta prodao je volove.

Dodjoše u klijet. Bilo je već pod noć. Jozo pošalje sina s telicom kući, te mu reče, neka reče mamici, da će na večeru doći i taj gospodin.

Sin s telicom ode. Jozo zakuri u klijeti vatru, izvadi iz lagva od onoga žiljera i stanu piti. Kad su se već dobrano napili, pozove Jozo stranca na večeru, pa će sutra u klijet, da novce prave. Stranac privoli i oni krenu domu.

Domaćica ih čekala dobrom večerom. Večerali, a poslije večeri legnu djeca na počinak, a domaćica pripremila ležaj za stranca pa i ona legne. Svi su zaspali i slatko spavali — ne sluteci, kako će im japa prevaren biti. Vidiv stranac, da sve spava, reći će Jozi:

„Idite, donesite mi kakovu dašćicu.“

Jozo izadje i donese dašćicu. Stranac uzme dašćicu i metne ju na stol. Na dašćicu metne papir kojeg je dosta u džepu imao i zaište stotinjarku. Jozo mu ju daje. Stranac ju metne na ovaj papir. Sad ište hiljadarku, metne i nju na gornji papir i pokrije ju papirom, a tako uradi i sa petstotinarkom, pa će Jozi, koji je sve to napeto gledao:

„Sad idite van i donesite još jednu dašćicu i nešto teško, da to možemo prešati.“

Jozo izidje po te stvari, a stranac izvadi brže novac između papira, te ga spravi u džep.

Kad je Jozo došao natrag, metne stranac na papire dašćicu, a gore metne opeku, reče Jozi, nek to sad odnese u komoru, nek ju zaključa, a u jutro će biti novci gotovi. Gazda sve to učini. Sjedili su još malo i pljuckali ostatak vina, te podjoše na počinak. Stranac ie oprezno skidao, metnuo je svoje odjelo na stol i legne. Gazda je brzo zaspao, kako i ne bi, bio je umoran od puta, a glava teška od vina.

Stranac nije zaspao. Zamjetiv, da sve spava, polagano se digno, uzme svoje stvari, izšulja se u dvor, pa da će pobjeći — ali tu na nj navali kućni pas. Branio se i branio, dok nije do ploča došao, preskoči ga i tako bješe riješen napasti psa. Podalje sela sjedne pod vrbu, obuče cipele i obuče se, te ode sav sretan, što je tako lako do novca došao.

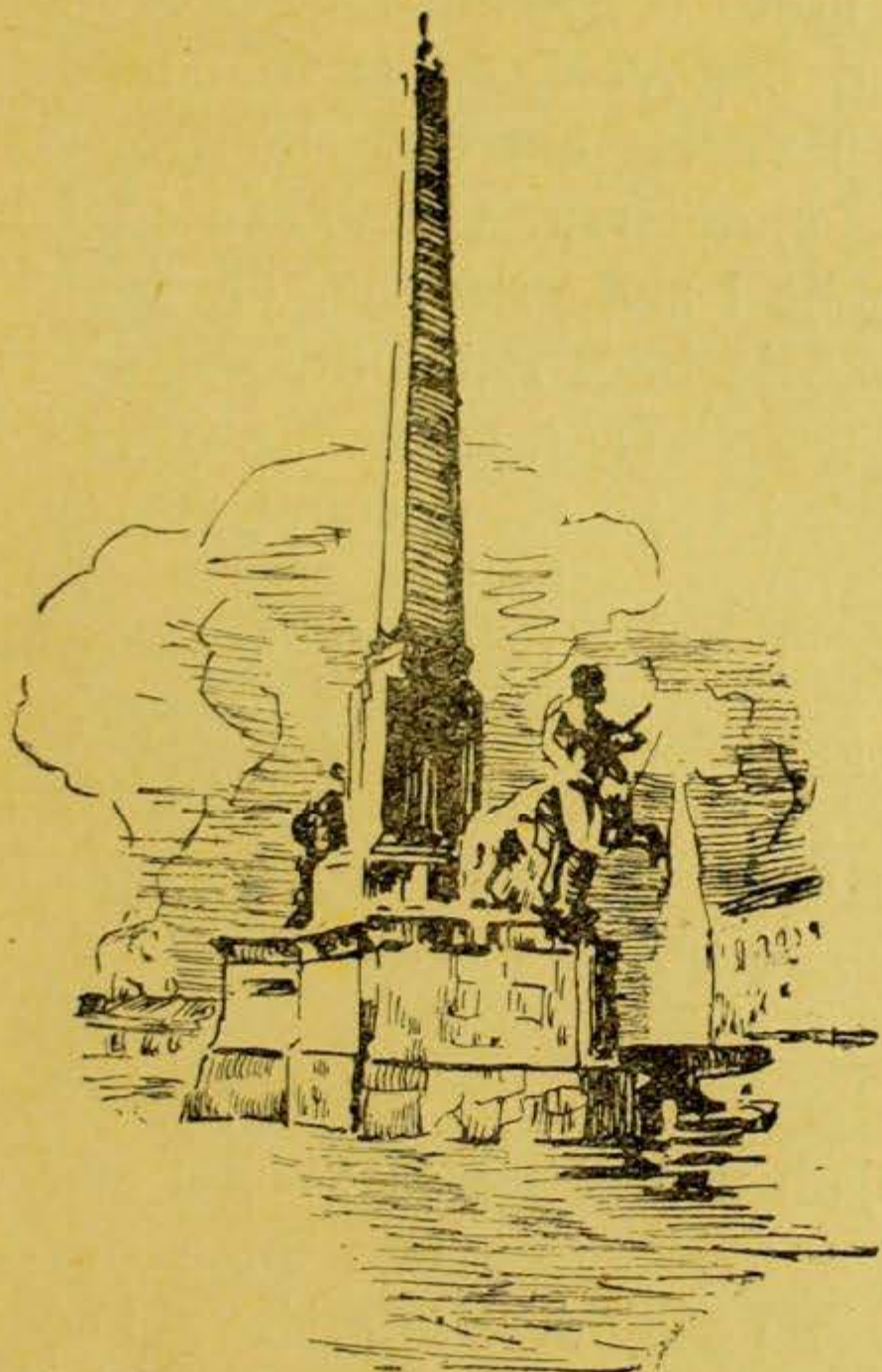
U jutro oko tri sata probudi se gazda kao obično — ustane. A joj, majko, što vidi? Nema stranca. Bješe kao gromom ošinut, sinula mu odmah misao, da ga taj možda nije okrao. Brže ode u komoru, da vidi, što je s prešom — odbaci opeku i potraži među papirom. Papir tu, al novcu ni traga. Kakvog li razočaranja, kakvog li udarca?! Uvjerio se, da ga je taj gospodičić lijepo na-

samario. Obuče se brže, ne rekav nikom ništa, podje u potjeru. Vrludao je dosta po šumama, ta išao je svaki kutić, al nigdje ni traga. Ne preosta mu drugo, već ići u G., da tu stvar prijavi oružničtvu.

Oružnici su išli na jednu stranu, a Jozo na drugu, ne bi li gdje toga ptica našli — al nigdje ništa, ni traga, ni glasa. Oružnici su ostali, a Jozo se odputi domu.

Odmakav žalostan lijep komadić od K—ce — opazi, kako mu jedan čovjek u susret ide. Došav bliže, vidi, da je to baš

Česma kod Kvirinala

onaj, kog on traži. Skoči do njega, uhvati ga za prsa i upita, gdje su novci. Ovaj probledjiv kao krpa, reče:

„Jeste li poludili? Kakvi novci? Ta ja vas ne poznajem.“

„No ja vas poznajem i to dobro. Gdje su novci?“

Tako su se dugo riječkali. Jozo ga htjede, držeći ga za prsa, odvesti u N. G., da preda u občini, nu ovaj to ne htjede, već reče, nek ide s njime K—cu. Jozo pristane i na to, ta tamo su i onako njegovi oružnici. Držeć ga dakle jednom rukom za prsa, a drugom za jednu ruku, odputiše se tako u K—cu.

Išav tako, sretne ih selski pandur iz N. G. na kolima. Jozo ga zaustavi, pripovijeda mu, da je to onaj, kog on i oružnici tra-

že. Prem je stranac tvrdio, da ne pozna tog čovjeka i zahtjevao, da ga puste na miru, zapovijedi mu redar, izvadi sablju, neka sjedne na kola.

Kada su došli u N. G., budu dovedeni pred načelnika i bilježnika. Nu lje stranac dugo nijekao, da tog čovjeka ne pozna i da ne zna za nikakve novce. Bude pretražen i ne nadjoše ništa. Sad bilježnik opazi, da nešto u zubima ima i reče, nek to izvadi, što u ustima ima. Ovaj odgovori, da je to otpadak od cigare. Na zahtjev bilježnikov izvadiše mu ono silom iz usta, i gle čuda, to bijaše dobro sfrkana stotinarka. Odmotaše ju i bila je još dobra. Metnuše ga u gvoždje i sad priznade, da pozna tog čovjeka, te pripovijedi sve, kako je bilo. Petstotinarku da je izgubio. Petstotinarka je nadjena u kolima, a drugi novac lje potrošio.

Vidivši načelnik i bilježnik o čemu se radi, predadoše stvar državnom odvjetništvu. Sastaviše zapisnik Joze Lovranića i Luke Križića. Luka ostade u pritvoru, a Jozo bude pušten domu.

Šest tjedana poslije dobije Jozo poziv sudbenom stolu. Tu oba priznadoše sve, ali petstoninarke ne ima. Luka Križić bude osudjen na godinu dana zatvora, a Jozo dobije pet dana zatvora, da drugi put znade novce čuvati.

Od tog događaja prošla je već skoro šest godina. Opet je Jozo išao na sajam u društvu sa svojim susjedom Škavurinom. Ovaj mu uz put pripovjeda, da nije imao novca, zato je išao Kotlariću, da mu ih pozajmi. Kotlarićeva kuća lje najbogatija u selu, a bio je to svak Lovranića. Sin toga Kotlarića Miško, kojemu je bilo 16 godina, dade hiljadarku nek ju ide mijenjati. On ju promijeni, a on mu uzajmi 300 dinara. Pripovijedi mu nadalje, da bi to mogla biti ona hiljadarka, što je njemu, Jozi nestala, jer otkud bi Miško toliki novac imao.

Došav Jozo kući, ode odmah svaku si Kotlariću. Ovaj dozove preda se Miška, da ga pita, odkud su mu novci, ali se u razgovor umješala snaja govoreći:

„Otkud su mu novci? Moj Andrija je prodao volove prije, nego lje išto na muštru, pak je Mišku hiljadarku dao.“

I razgovor bje svršen. Jozo ode doma neobavljena nosla.

Jedne nedelje, uprav kad su ljudi pri sastanku bili, dojuriše kola, na kojima se vozio Kotlarićev Andrija, koji se vraćao s muštre. Vidiv ga gazda Jozo, dotrča do kola, zaustavi ih i sjedne k Andriji. Došav u kuću, zapita ga Jozo, da li lje on Mišku dao hiljadarku. Ovaj se na te riječi začudi, dozove Miška, da ga pita, odkud sumu novci, al ovaj šuti. Andrija reče Jozi:

„Idite, tetče, samo doma, ja ću to već sve u red dovesti.“

Jozo ode. Još iste večeri dodje Miško. Pripovijedao je, kako je taj i taj dan rano pošao na pašu, sleo pod vrbu i našao hiljadarku. On je to doma pripovijedao mamici, koja mu reče, neka šuti i neka sakrije novac. Škavurinu je uzajmio 300 din. Za 600 din. su kupili telicu, koja je parnula, a 100 din. mu vrati. Molio je za oprostjenje,

Dubrovnik

obećao, da će ostalo namiriti. Jozo, da ne bude toliko kvaran, ode Škavurinu, koji mu preda svinjče, što ga je za onih 300 din. kupio.

Narode dragi, daj pazi na novac, da se i tebi ne bi dogodilo, kao Jozi. Ne budite nigda toliko pohlepni za novce, jer vjerujte, da je novac, nepošteno zaslužen, nesretan. Ta vidimo, koliko su sreće imali Luka Križić i Miško Kotlarić. Jozo Lovranić još je na životu, al čuva novac i ne bi ga nitko više prevario.

DUGME

Kad se vlak krenuo, Kaća je skinula šešir, zagrnula šal i na jedanput uzviknula:

— Eh, da se čovjek ne jedi! Pogledaj! Kupila sam tako divne rukavice za put, i tek što sam ih navukla, a jednog dugmeta već nema.

Trubnjikov, Kaćin muž, klimnu glavom žalosno i zato što je oženjen s Kaćom tek treći mjesec, on joj za to nije odgovorio:

— Sama si kriva, draga moja! Treba pričvrstiti nova dugmeta.

Ili:

— Tebi se, mama, uvijek nešto desi. Uvijek nešto naročito.

Ili:

— Treba mama, gledati preda se, a ne zvjerati unaokolo, — pa ćeš opaziti, kad ti dugme otpadne.

Ili nešto drugo, duboko i pametno, što govore zamišljeni ljudi, kad se njihovim ženama desi kakva neprijatnost.

Trubnjikov ju je samo poljubio u ruku baš ondje, gdje je na rukavici nedostajalo dugme, i rekao veselo:

— Evo sam ga prišio!

Ali njegova veselost Kaći se nešto nije svidjela.

— Vrlo glupo. Dabogme, vama je sasvim svejedno, ako vaša žena bude obučena kao kuharica!

— Dragaa moja, što ti govoriš! Šta će tu rukavica? Ded okreni ruku. Pogledaj, — čak se nikako i ne opaža, da je dugme otkinuto.

— Vi ne opažate, ali će drugi opaziti. Upravo po sitnicama se i razlikuju elegantne žene od običnih.

— E pa kad je to tako važno, onda navuci druge, koje rukavice.

— Hvala na savjetu, — ironično je žmirnula Kaća. — Kupila sam ove rukavice specijalno za ovaj put, pa da podjem u „drugim kojim“. Vrlo ste dosjetljivi.

Trubnjikov začuta i snuždi se.

— Nije trebalo da se oženim s pametnom ženom, — mislio je on. — S običnim stvorenjem čovjek se može brzo dogovoriti i uvjeriti ga, a Katarina ima tako jasno mišljenje i tako gvozdenu logiku, da ću uvijek biti zgnječen njome.

Kaća je izvadila knjigu, ali se vidjelo, da je ne čita nego da samo gleda u redove.

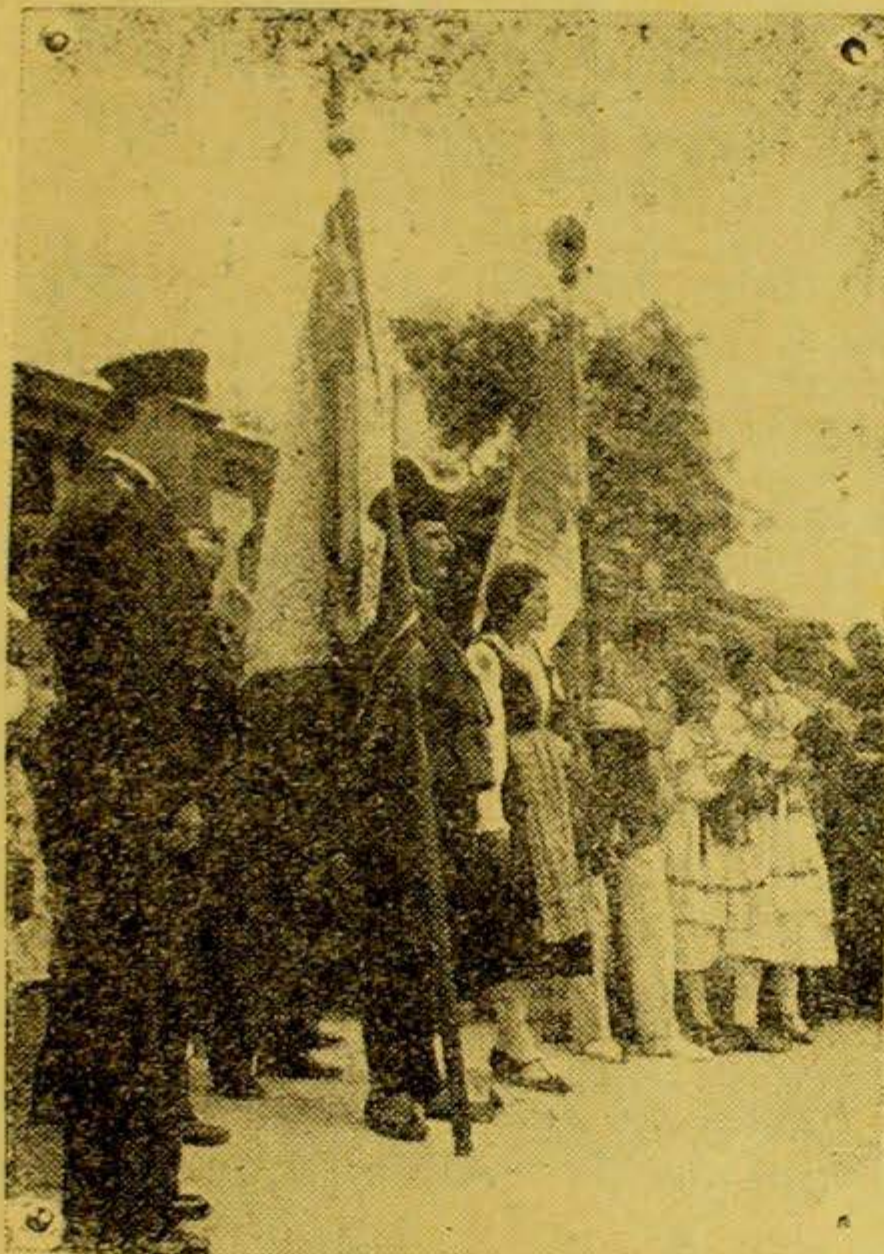

— I o čemu ona misli? — mučio se Trubnjikov. — Zacijelo se dosjetila, da sam ja — budala, i žali za svojim promašenim životom.

— Šteta, — najedanput reče Kaća.

— A šta je šteta, draga moja? — sav uzdrhta Trubnjikov.

— Šteta, što nećemo svrnuti u Beč. U Beču bi prije mogla kupiti ovakvo dume, jer mi je prodavačica rekla, da su rukavice bečke. I doista ja ne razmijem, zašto bismo mi morali pošto pošto putovati preko Berlina, a ne preko Beča? Ta Olga Popova je

BITOLJ

putovala preko Beča, a mi pošto poto idemo preko Berlina. To je sve tvoje jogunstvo.

— Draga moja . . . Ali Olga Popova je, koliko ja znam, išla u Italiju, a mi idemo u Minhen.

— Nikako ne u Italiju. Ona je isprva mislila, da će otići u Italiju, a zatim je krenula iz Beča baki u Kijev. Ne prepiri se, kad ne znaš činjenice. Ali dosta o tom. Morat ću potražiti dugme u Berlinu. Drugi put se svakako neću pouzdati ni u kog stranog da mi sastavlja putnu objavu.

— Ta da sam znao . . . — poče Trubnjikov, ali ga izdade glas. On je prosto htio da rekne: „Ja nisam znao, da si izgubila dugme“, ali se nije usudio. A Kaća ga je hladno pogledala i rekla, savijajući usne:

zkuh.org.rs

— Ta u tome i jeste stvar, da vi upravo ništa neznate ni za što.

— Dabogme! — oskliznulo se nešto u duši Trubnjikova. — Dosjetila se! Dosjetila se, da sam ja — budala. Gospode Bože, šta — će biti, šta će biti!

Trubnjikov je imao ograničeno vrijeme za put. Gospodar, koji je mladog Trubnjikova slao u Minhen svojim poslom, proračunao je tačno i brižljivo i naredio mu da se vrati na vrijeme i nekoliko puta mu ponovio svoju zapovijest, dosjećajući se, da će mladi muž povesti i Kaću.

Trubnjikov, premda je shvatio svu važnost povjerenog mu naloga, nikako se nije mogao krenuti na put bez Kaće, koja još nijedanput nije bila u inostranstvu i tako se obradovala, da može tamo poći zajedno s njime.

Dve večeri su sastavljali nacрте, kojim putem će ići i šta će razgledati.

U Berlinu je, prije svega, Akvarium, gdje puzi živ osmonožac, zatim zoološki vrt, zatim restoran Kempinsov, zatim će u Verthajmu — kupiti Kaći žaket, zatim rajhstag, zatim egipatski muzej i najzad čak i univerzitet. Ovog posljednjeg sjetio se sam Trubnjikov, da pokaže Kaći, da ona ima interesa i za nauku, i tako da je spriječi da se ne dosjeća, da je on glup.

Stigli su u Berlin kasno uveče umorni i ljuti. Kaća čak nije htjela ni da se prošetala po ulici prije spavanja. Zašto! Dućani su zatvoreni, dugme svejedno ne može kupiti, a da razgleda Berlin, koji je uvijek instinktivno mrzila, nikako joj nije bilo prijatno. Drugo bi bilo da je to Beč, divni, veseli Beč, grad valcera, u kome se tako raskošne trgovine i tvornice, koje proizvode razne stvari za čitav svijet, na primjer, rukavice.

Trubnjikov je, da ugoditi ženi, grdio Berlin sa svim žarom zaljubljenog muža, i ujutru ju dugo uvjeravao, da mu je odvratno izići na ulicu. Ali se moralo izići, jer je radi umirenja savjesti bilo riješeno, da u Berlinu potraže dugme.

Pogledali su u dva, tri dućana, ali onakvo nisu našli. Čas je malo pa će se otkopčati, čas je veliko pa se neće zakopčati, čas nije istog oblika pa ne će pristajati uz ostale. U dvama dućanima Kaća se gorko osmijehnula i rekla mužu:

— Ta ja sam rekla!

U trećem dućanu Trubnjikov je pošao prvi i sam se gorko osmijehnuo i rekao: — Ta ja sam rekao!

Zatim su pošli na doručak, i Kaća je jela s takvim izrazom kao da je govorila:

— Premda me je sudba nagnala da nosim krst, ipak imam prava da jedem, jer sam gladna.

A Trubnikov je žvakao poliko i kratko, kao da joj je odgovarao:

— E pa lijepo, neka sam — idiot, ali dok me nisi ubila, jest ću malo, ako mi ne zabraniš!

Lilian Harvey, filmska glumica

Taj ćutljivi razgovor tako je zanimao oboje, da su ga prekinuli tek kad su izišli na ulicu.

— Kud ćemo sada? — zapita on plašljivo. — Možda u Akvarium, — tamo je živi osmonožac.

— Ne ću, Bože saćuvaj! I bez toga mi je muka.

— Onda možda Verthajmu po žaket? Ta tebi je tako potreban jedan lijep žaket! Prijeko ti je potreban. Ta ti si tako elegantna! — laskao joj je Trubnjikov.

Kaća je i sama htjela poći po žaket, ali pošto je to predložio njen muž, s kojim je od malo prije u zanimljivim odnošajima otegnute svadje, u kojoj je njoj bila dodijeljena uloga, koje bi se zbog nekakve ludorije bilo upravo glupo odreći, to je ona lako lupnula nogom i plačljivo otegnula:

— Ja ne mogu misliti o vašim ludačkim žaketima, kad mi je u glavi dugme!

Pošli su u Lajpcišku ulicu, o kojoj je u Bedekeru pisalo, da je — najživlja trgovačka ulica. Počeše tražiti dugme. Svračali su redom u sve dućane, ali su se na uglu zbunili i ušli po drugi put u jedan isti dućan, pri čemu je trgovački pomoćnik, objašnjavajući im, da su se zbunili, dopustio sebi da se osmijehne. Trubnjikov je raširio nozdrve i htio da trgovačkog pomoćnika brzo pozove na dvoboj, ali dok se je spremao da to učini, ovaj se popeo nekud u gornje odjeljenje, a da čeka, dok on otud sidje, bila ga je sramota.

Na ulici Kaća je počela dokazivati, da je sam kriv, što sebe dovodi u izazivajući položaj i pita za dugme uvijek izazivajućim tonom.

Zatim su otišli da ručaju, a poslije ručka „da se malo odmore od tog užasnog Berlina.“ Kaća je legla da spava. Odmorili su se tako lijepo, da su jedva stigli na večernji vlak.

U vagonu bijaše tijesno i zagušljivo i Trubnjikov je cijele noći govorio ženi u Beču i dugmetu, naročito naglašujući posljednje iz podlosti; ali kad je opazio, da to ne izaziva kod Kaće ni zadovoljstva ni nježnosti prema njemu, on je počeo govoriti dostojanstveno zamišljeno prosto „dugme“.

U Minhenu je Kaća konačno klonula duhom te je, dok je Trubnjikov išao poslom, preplakala sama u sobi, zaključavši i zamaandalivši vrata, da posluga ne bi provirivala.

Trubnjikov, svršivši nekako nalog svoga gospodara, jer mu je u glavi bilo samo dugme, vraćajući se kući triput je silazio sa fijakera, da svrne u dućan, — kad bi ovdje našao, ala bi se Kaća obradovala! Ali od umora i zbunjenosti u jednom dućanu je zaboravio, kako se njemački kaže dugme, u drugom — rukavice, a u trećem — i jedno i drugo.

Kod kuće, vidjevši ožalošćenu ženu, sam je jeknuo, i najedanput mu je sinula misao:

— Kaća, mila moja! Pljujem ja na gospodara, mi ćemo ići kući preko Beča.

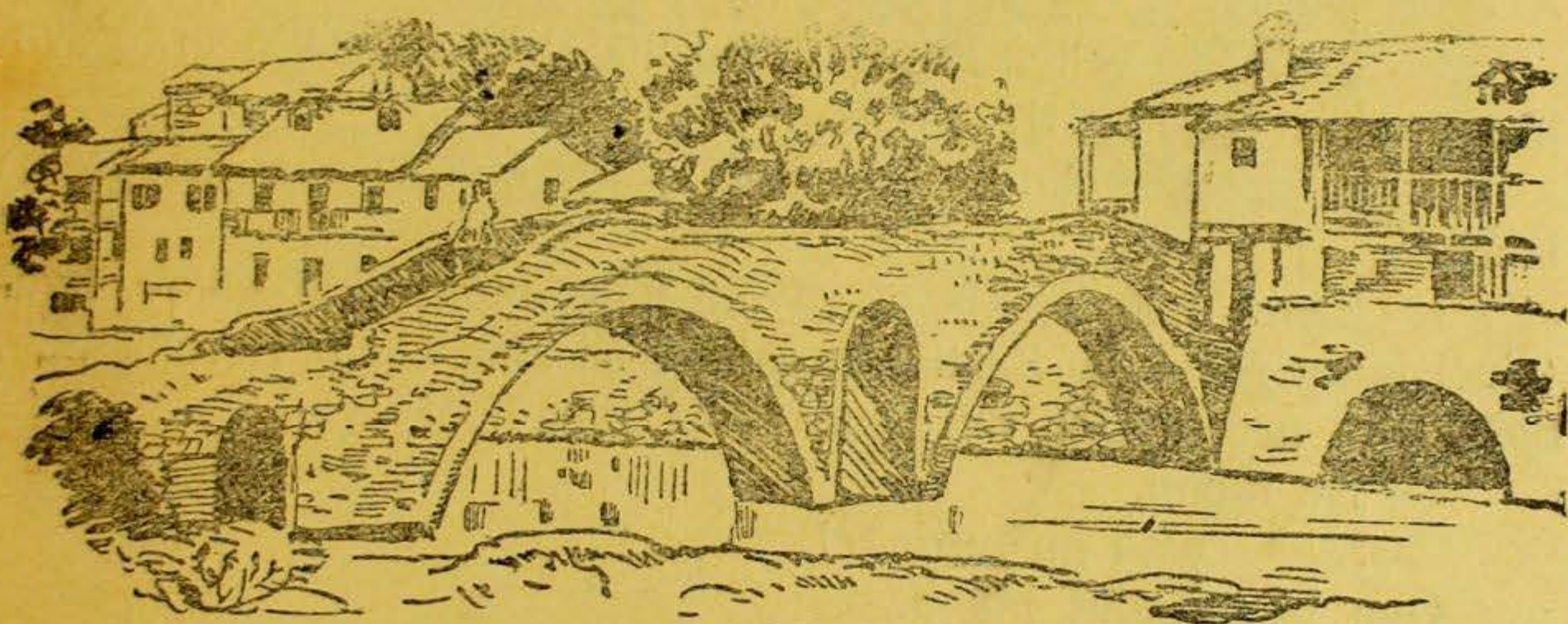

Ona se osmijehnula nadutim usnama:

— Ako vi želite . . . meni je svejedno, ali bih većma voljela da se vratimo kući.

— Ne, to ja ne dopuštam! — uzviknu, sav drhšćući Trubnjikov. — Oboje tako volimo Beč! Bilo bi glupo ne razgledati ga, kad smo nekoliko sati vožnje daleko od njega. Kad će nam se drugi put ukazati prilika.

On je osjećao u sebi neobičan priliv energije. Čujno je poljubio Kaćinu ruku i otrčao na stanicu po karte.

Turski most na Rijeci Crnojevića

Ona je nešto plašljivo vikala za njim, ali on je nije slušao, i sutradan ujutru oni su već stajali pred bečkim nosačem, i Trubnjakov ga je pitao poslovnim tonom:

— Koja je ovdje, dragi moj, najživlja trgovačka ulica?

I nosač, odgovarajući, pogleda Trubnjikova sa dubokim uvažanjem.

— Možda ćemo najprije razgledati grad? — najedanput preporuča Kaća.

— Ne, draga moja. Prvo treba svršiti posao pa se poslije zabavljati, — odgovorio je Trubnjikov i mislio, slatko obamirući:

— Ta čini mi se, da ja nipošto nisam budala! Upravo da nisam budala! Ha!

Živo je ulazio u dućane i vikao:

— Imate li dugmad za rukavice, okrugla, pljosnata, velika, sa dvije rupice?

Zatim su doručkivali, poslije ručali. Vremena do polaska vlaka bilo je još mnogo, tako da su, kupivši dugme, još stigli da razgledaju makar Prater ili most na Dunavu.

Kaća je, vidjelo se, bila smrvljena energijom svoga muža te je, povjerivši mu sudbinu svoju i svoga dugmeta, ćutala i samo uzdisala.

Vremena je bilo sve manje, i već se počelo približavati doba, kada su trebali ući na stanicu, kad najedanput u jednom malom dućanu, u koji je Trubnjikov ušao samo da umiri svoju savjest, ravnodušni trgovački pomoćnik izvuče neku kutiju i ravnodušno je otvori.

—Kaća! — viknu Trubnjikov. — Kaća, pogledaj! Čini mi se, da su ovo ista onakva dugmad! Mila moja!

Sav je drhtao i šta više poigravao na mjestu.

Ali Kaća ravnodušno podiže obrve.

— Ne, odveć su mala.

— Šta? Šta veliš? Nipošto nisu mala! Ded ovamo brzo svoje rukavice. Gdje su ti?

— A ja tebi velim, da su mala! — I ona se okrenu prema izlazu.

— Zašto me ubijaš? — zavika najedanput Trubnjikov, hvatajući je za ruku. — Zaklinjem te! Obišli smo cijelu Evropu . . . našli, a ti nećeš! Ded mi samo svoje rukavice!

— Ne mogu.

— Šta? Zašto ne možeš?!

Ona najedanput planu.

Zato što sam ih . . . još u Berlinu izgubila.

★

Na žuru kod Rilovih bio je umjetnik Kopćilko, poigravao se pred damama manžetama dugine boje i pitao Kaću Trubnjikovu:

— Svidja li vam se u Minhenu Glas Palas?

— Šta?

— Glas Palas.

— Moja žena uopće ne voli Minhen! — viknu Trubnjikov preko tanjira sa pomorandžama.

— A volite li Berlin? vrtio je manžetama umjetnik Kopćilko.

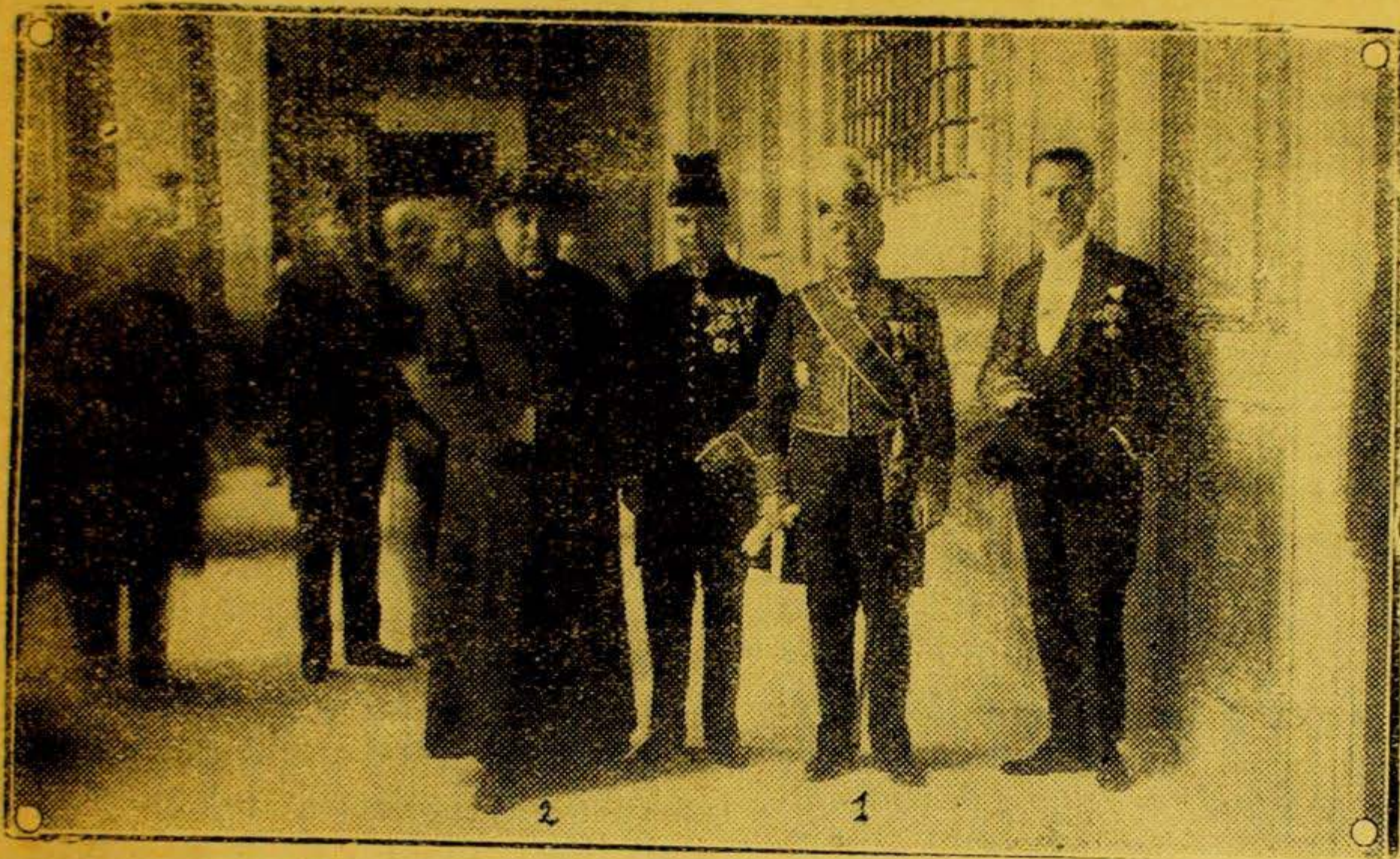
— N-da, samo je on tako čudan . . . Tamo, na primjer, nikako nema dugmadi srednje veličine, već su ili prevelika ili vrlo mala. A u Beču — ima mnogo dugmadi, ali su sva jako ispupčena.

— Sretna je Katarina Nikolajevna! — izviknu domaćica. — Najedanput je ostavila naš magloviti grad na istoku i poljetjela u sjajnu Evropu. Putovanje tako osvježava.

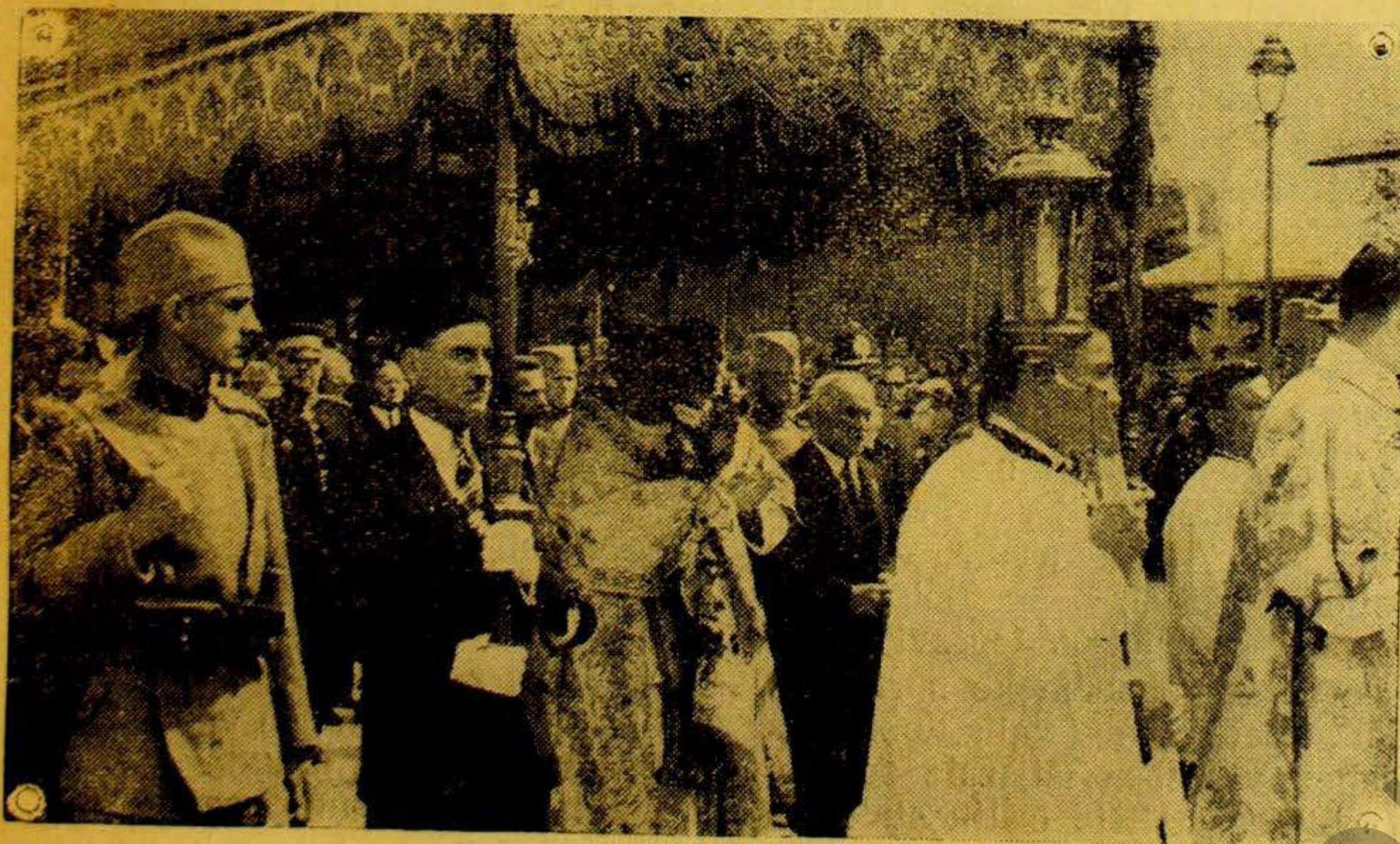
— Osvježava i proširuje vidokrug, — pouzdano tvrdi Trubnjikov.

On se već više nije bojavao, da će se Kaća nešto domišljati.

Vatikan

Tjelovska procesija

zkvh.org.rs

Gospodarske radnje

U mjesecu siječnju

Na domu, dvorištu i oko stoke. Pazi svagdje na red i čistoću. Čitaj korisne knjige i listove, a naročito o gospodarstvu i o čuvanju zdravlja. Pregrči žito i kukuruz. Tamani mišeye. Pregledavaj sprave i alate, te popravi gdje je što prebito. Sve što je ostalo od prošlog mjeseca nesavršeno svišavaj čim prije. — Na lijepom danu pustiti stoku neka se sunča i proigra, a za to vrijeme prozrači staju. Čisti i timari stoku što bolje, jer kad već zakržljavi ne ćeš je moći popraviti. Steri što obilnije da ti stoka uvijek u suhom leži. Ne napadaj stoku studenom vodom. Svinjac drži toplo, jer se ovoga mjeseca krmače prase. Skupljaj đubre marljivo. Kokošinjak dobro očisti i okreči; sve drvene dijelove u njemu premaži karbolnom kiselinom. Pazi da je kokošima uvijek dosta toplo i da imaju u blizini uvijek dovoljno pijeska. Hrani perad dobro.

U mjesecu veljači

Na domu, dvorištu i oko stoke. Uvijek valja paziti na čistoću i zračenje stanova. Prevrće se žito i čisti se sjeme za proljetnu sjetvu. — Bira se krumpir za sjetvu. Opravljaju se i naručuju gospodarske sprave i alati. Bredju stoku valia dobro hraniti lijepog vremena istjeruje se stoniti i njegovati te čistiti staje. Za ka na zrak i kretanje. Sprežinu stoku valja prije rada hraniti jačom hranom. Perad valja držati u toplom prostoru da koke bolje nose.

U mjesecu ožujku

Na domu, dvorištu i oko stoke. Puštaj u svoj stan što više svježega zraka osobito kada sunce sija. Čuvaj djecu od prehlade, jer je ožujak vrlo nezdrav mesec. Što vrijedi za ljudske stanove, vrijedi i za staje. Zrači ih, kreči i čisti.

Polijepome vremenu puštaj stoku što više na polje, u agradu ili obor. Čuvaj je od prehlade, jer se stoka ovoga mjeseca počinje linjati (baca dlaku), pa je u to vrijeme ona najosjetljivija. Za vrijeme mijenjanja dlake hrani stoku izdašnije, jer i za stvaranje dlake treba isto tako više hrane kao i stvaranje mesa i masti.

Pazi na red u hambaru (žitnici), pregledaj kukuruz u kukuruzani (čardaku), prema potrebi pregrči svu hranu. Sjeme za sjetvu treba da je do početka ovoga mjeseca sve uređeno. Od svakoga sjemena metni po stotinu zrna na toplo mjesto u rastilo i samo od onoga sjemena sij na njiivi, koje je i u rastilu dobro klihalo.

U mjesecu travnju

Na domu, dvorištu i oko stoke. Opravi zgrade i podiži nove koje trebaš. Svoj stan čisti i zrači, čistoća je pol zdravlja. Ako još nisi okrečio staju učini to čim prije. U hambaru pregrči hranu.

Stoku dobro hrani i pazi na joj prelaz na suhe na zelenu krmu ne naškodi; ispočetka miješaj zelenu krmu sa slamom ili sijenom. Mladu stoku ispuštaj u tor. Čuvaj stoku, a naročito ovce od mokre pa-

še. Muška grla, koja nijesu za rasplod uškobi. Hrani pčele ako nemaju hrane, dok ne bude paše za njih.

U mjesecu svibnju

Na domu, dvorištu i oko stoke. Ovo je najlepší i najzdraviji mjesec u godini, zbog toga treba da se svatko čim više zadržava na svježem zraku. Po lijepome vremenu neka su kuće, staje i sve prostorije, u kojima se stanuje ili u kojima stoka živi, otvorene, da se što bolje prozrače. Kreči kuću i staju. Početkom ovoga mjeseca puštaj stoku na pašu ili počinji hranjenjem zelenom krmom u staji. Pazi da stoku naročito na početku ne prehraniš djetelinom, jer će se lako naduti. Ako se koji komad i pored sve opreznosti nadme načini kao ruka debelo uže od slame, namaži ga kolomašću ili uljem, pa zauzdaš njime marvinče. Osim toga zagasi malo kreča, pušti da se staloži, pa od one bistre krečne vode uspi naduvenom marvinčetu oko dvije litre u usta. Ovo će u većini slučajeva pomoći. Čim si sa poljskim radnjama gotov, očisti i namaži sve sprave i alate i ostavi ih na suhome mjestu. Pazi, ako je štogod na njima pokidano, da za vreme opraviš.

U mjesecu lipnju

Na domu, dvorištu i oko stoke. Spremaj se za žetvu i vršidbu. Uredjuju sve u kući i oko kuće. Ispravljaj i nasipaj puteve; čisti jendeke i kopaj nove, gdje su potrebni. Jednom riječi: radi sve što se može i što ti je potrebno. Hrani se dobro i izdašno; pazi, da se djeca ne najedu zelenog voća, jer će dobiti groznicu. Kreči i čisti stanove, staje i hambar.

Ako u žitnjaku imaš žiška, izne-

si iz njega sve žito na polje, pa ga dobro izrešetaj i žižak potamani. Isčisti sve pukotine, pa ih onda dobro malterom olijepi.

U mjesecu srpnju

Na domu, dvorištu i oko stoke. Uredi odmah guvno, hambareve i žitnjake. Spremi sve, što je potrebno za žetvu. Hrani se dobro, jer te čeka naporan rad. Kupaj se često i peri tijelo čist čovjek je lakši i lakše snosi napre.

Stoku drži čisto, pa i nju kupaj, ako imaš za to zgodno mjesto. — Štedi stoku i ne goni je po prepojakoj žep; pazi da uvijek ima svježe vode.

U mjesecu kolovozu

Na domu, dvorištu i oko stoke. Dovrši vršidbu, spremi hranu na suho mjesto, pregrči je često, rešetaj i radi, pazi da ti se hrana ne upljesnivi. Ako su cijene povoljne, i ako ti je potreban novac, prodaj jedan dio hrane.

Stoku hrani uredno, jer sa početkom ugarenja počinje opet težak posao za nju, a samo snažnom stokom moći ćeš posao dobro svršiti.

U mjesecu rujnu

Na domu, dvorištu i oko stoke. Pregledaj sve po kući i popravi, što treba da se prije zime popravi. Ne čekaj sa ovim poslom kasnu jesen, jer ćeš ono, što kasno popravljáš, morati na proljeće opet popravljati. Opravi i očisti ovoga mjeseca čardakove za berbu kukuruza. Kuća, staja i sve zgrade treba da su ovoga mjeseca spremjene za zimovanje. Spremi sjeme za jesenju sjetvu, pšenicu i raž operi prije sjetve u 1% rastopini modre galice, da uništiš snijet.

U mjesecu listopadu

Na domu, dvorištu i oko stoke. Provjetravaj stanove i hambare, a ne zaboravi na kukuruz u čardaku. Privozi drvo za zimu. Sadi živu ogradu. Uredjui puteve i čisti jarke. Vozi đubre iz staje, da u njoj bude čisti zrak i umjerena toplina.

Ako nijesi još jesenju sjetvu svršio, morao si barem sieme spremiti i urediti.

Ne napajaj stoku suviše hladnom vodom. Prodaj onu stoku, koju ne ćeš moći prehraniti, jer znaš, da svakim danom, što je u jesen hraniš, gubiš dan hrane na proljeće, kad je pića (krma) najskuplja.

U mjesecu studeni

Na domu, dvorištu i oko stoke. Sve, što ti na kući, staji i na kojoj drugoj zgradi ne valja, okrpi i popravi, da ne dočekaš sa neopravljenom zgradom zimu. Sve zgrade okreči i za zimovanje udesi.

Pregledaj hranu u hambaru. Ako za jesenju sjetvu nijesi još sve sjeme uredio, učini to čim prije, jer je već skranje vrijeme. Goni stoku još na pašu, na kukuruzištu i njivi naći će ona dosta hrane. Sprežnu stoku hrani obilno, da ti ona može dobro raditi.

U mjesecu prosincu

Na domu, dvorištu i oko stoke. Počinju zimske kućne radnje. Predivo se prede. Pletu se košare. Čitaj gospodarske knjige i listove, koji te upućuju na valjano obradivanje zemlje i uzgoj stoke. Dobro će ti doći i svaka riječ iz dobre knjige o zdravlju, jer je zdravlje najveće bogatstvo. Na kraju ovog mjeseca složi račun o prihodu i rashodu tvoje privrede. Račun n

vara, po njemu ćeš najbolje moći procijeniti, kako si radio i koliko si privredio. Odmah složi i proračun za iduću godinu.

Sjeći trsku po ritovima i drvo u šumi. Spremai strojeve i alate da ti ne hrdjaju i netrunu. Zatvori trapove, da se hrana u njima ne smrzne. Prevrći žito i kukuruz.

Perad dobro hrani, da više jaja nosi. Naročito pazi na hranjenje i timarenje stoke. Čisti jasle i sudove iz kojih hraniš i napajaš stoku. Za lijepog vremena ispuštaj stoku, a ujedno tada prozrači staje, očisti ih i bacaj đubre (gnoj) na đubrište. Ne napajaj stoku studenom vodom, jer joj to može škoditi.

U modernom braku

O n : Moramo štediti.

O n a : Zašto?

O n : Dolazi zima i sve poskupljuje.

O n a : Dobro, onda od sutra nećeš pušiti.

Rano poslovan

— Je li znaš, mali, koliko je tri i sedam jabuka.

M o r i c : Znam, ali tata veli, da se u poslu nikad ne smije računati na pamet.

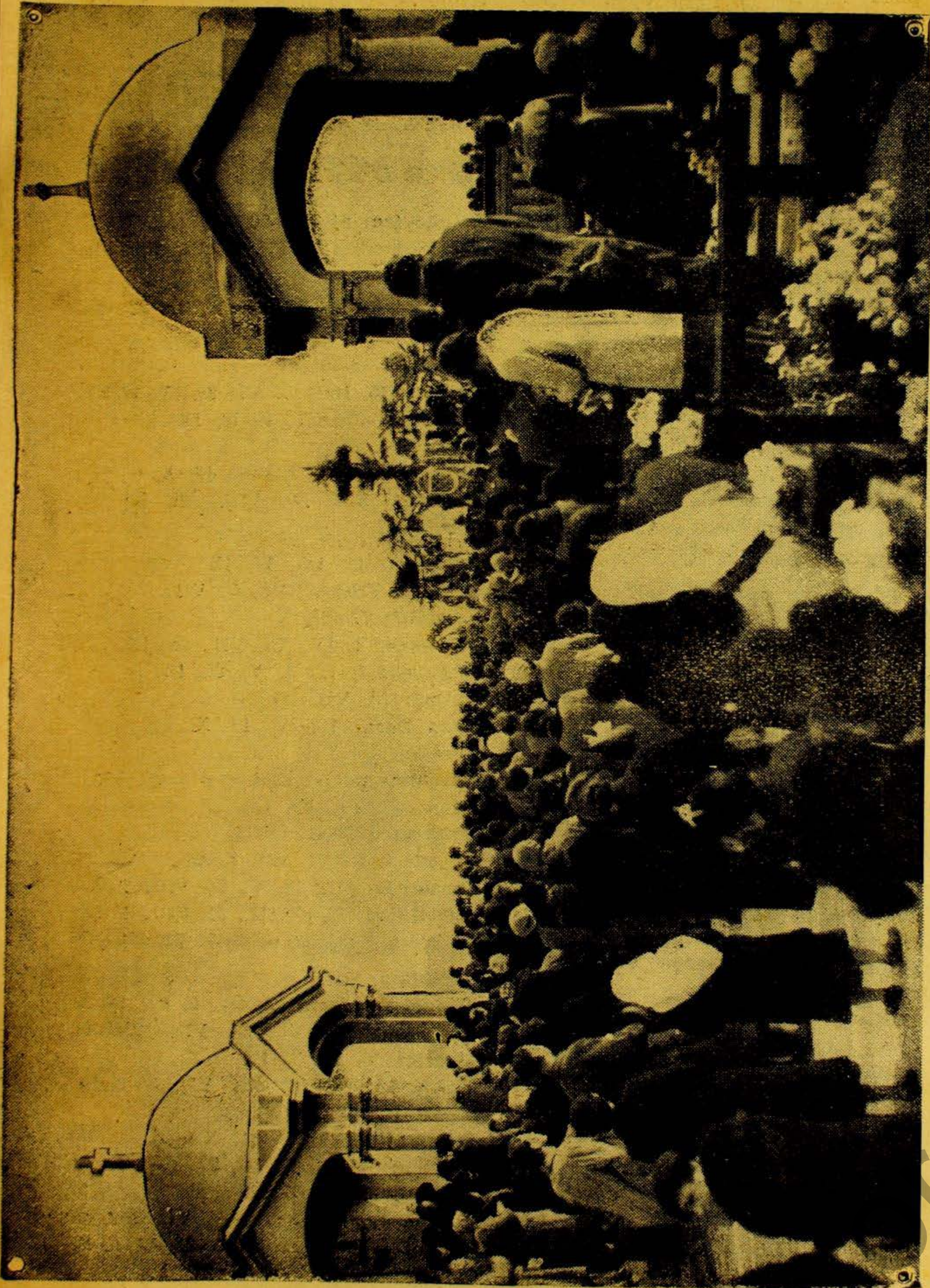
U lovu

— Da, eto tu ništa ne pomaže. Vi ste doista ubili svoga psa.

— Nikako ne mogu shvatiti, kako je to moguće ta ja sam točno ciljao na fazana.

— E to je baš bila vaša pogriješka. Trebali ste ciljati na psa!

Groblje Mirogoj u Zagrebu

zkvki.g.rs

Ovaj iskaz sastavljen je na osnovu podataka Kr. Banske Uprave Dunavske i Savske Banovine za god. 1937. — Umoljavaju se gg. čitaoci, da

u slučaju revizije sajмова (vašara) izvole tačno datume saopštiti administraciji.

Spisak vašaru (sajmova) u Dunavskoj Banovini

- Ada:** 19. III., 10. VIII., 25. X.
Alibunar: 15. III., 28. V., 25. VIII., 5. X.
Aleksandrovac: 9—10—11. VIII.
Apatin: 1. V., 1. X.
(Ne spada na nedj. budu na nedj. posle 1. V. i 1. X.)
Arandjelovac: 26—27—28. VII., 28—29—30. VIII., 7—8—9. X.
Bač: 10. III., 21. V., 8. IX., 16. X.
Bajmok: 24. V., 17. VIII., 11. XI.
Bački Brestovac:
(1 nedj. u mjesecu maja)
Bela Crkva: 5—6. III., 23—24. VI., 18—19. X.
Bačko Gradište: 22. V., 20. VIII.
Bačka Palanka: 20. III.
(Nedjelja posle 1. V., 30. VI. i 1. X.)
Bački Petrovac: 11. III., 13. V., 26. VIII., 11. XI.
Bačka Topola: 18. IV., 13. VI., 20. VIII., 4. X.
(Ako ne spada u nedj, onda na iduću nedj.)
Bačko Petrovoselo: 8. V., 30. VIII., 1. XI
Banatski Karlovac: 27. VI., 26. IX.
Banatsko Arandjelovo: 15. VI., 5. X.
Banatsko Novoselo: 20. VIII.
Babska: 2 dana posle Tijelova i 7. IX.
Bašajid: srijeda i četvrtak prije 10. V. i 11. IX.
Barajevo: 21. V., 8. VI., 6. IX.
Baraševac: 7. VI., 9. X.
Batočina: 28. VII., 22. X.
Batočina (varoš): 21. VI., 14. XI.
Bavanište: 26—27. V., 1—2. VIII., 20—21. XI.
Begej Sv. Djurdj: 20. IV., 20. VI., 30. IX. (najbliža nedjelja kod ovoga datuma)
Belanovica: 24—25—26. VI.
Beli Manastir: 10. IV., 30. VI., 20. VIII., 15. X.
Beli Potok: 22—23—24. V., 21—22—23. IX.
Beršiči: 7—8—9. VI.
Bezdan: 15. III., 16. VI., 29. IX., 19. XI.
Boka: 26—27. III., 9—10. IX.
Beodra: 8. IX.
Bolman: 11. VI., 3. VIII., 19. X.
Boževac: 8—9—10. VIII., 31. X., 1—2. XI.
Branjina: 13. IV., 14. IX.
Branjin Vrh: 8. VI., 5. VIII.
Brančici: 27—28. X.
Budisava: 1. IV., 15. VII., 15. IX.
Čantavir: 2. II., 1. V., 24. IX.
Čalma: 19. VIII.
Crna Bara: 15. IV., 15. X.
Čerevig: 20. VII.
Crvenka: ponedjeljak posle 26. VIII.
Čoka: 13. IV., 29. IX.
Četerež: 8—9—10. VIII.
Čurug: 4. III., 1. VII., 6. X.
Darna: 23. III., 18. V., 24. VIII., 2. XI.
Debeljača: 18—19. III., 31. VIII., 1. IX.
(Petak i subota posle 1. VI. i 1. XI)
Deliblato: 4—5—6. IV., 8—9—10. IX.
Despot Sv. Ivan: 23. III., 5. VI., 18. X.
Dobanovri: 6. VI., 19. VIII., 21. XI.
Dobrica: 6. V., 27. IX.
Donja Šatornja: 30—31. VII., 8—9. IX.
Draž: 25. IV., 2. XI.
Feketič: 15. VIII., 31. X.
Erdevik: 7. IV., 7. VI., 27. IX., 27. X.
Gložan: 25. V., 15. X.
Gornji Kovilj: 7. IV., 7. VI., 21. IX.
Gornji Milanovac: 22—23—24. V., 2—3—4. VIII., 19—20—21. X.
Gospodinci: 25. VIII.

- Golubinci:** 20. V., 8. IX.
Gročka 1 2. VIII. (Sv. Ilija), 19. IX. (Sv. Toma)
Horgoš: 12. III., 23. VI., 11. X.
Idjoš: 7. IV., 9. XI.
Ilak: 24. IV., 13. VI., 2. VIII., 23. X., 25. XI.
Ilanđža: Posljednja subota III. VI. IX. i 1. subota u XI.
Indjija: 22. IV., 1. VI. 27. IX., 18. XII.
Irig: 2 dana prije Teodora, Duhova i 26. VIII.
Jarkovac: 9. IV., 21. VI., 19. VIII., 25. X.
Jaša Tomić: 18. VI., 27. VIII., 15. X.
Konak: 19. III., 20. IX.
Kolari: 19—20—21. VIII., 12—13—14. X.
Kovin: 17—18—19. III., 4—5—6. V., 6—7—8. XI.
Kovačica: 15—16. VI., 15—16. VIII., 15—16. XI.
Kneževi Vinogradi: 14. V. 24. XI.
Kragujevac: 3—4—5. VI., 27—28—29. IX., 4—5—6. XII.
Krstur: 7. V., 17. IX.
Kula: 20. IV., 24. VI. Nedjelja prije 15. X.
Kucura: 2. X.
Kukuljević: 30. V., 16. X.
Kumane: 17. IV., 28. IX.
Kuzmin: Lazareva subota, 12. VII.
Lapovo: 14. VII., 15. VIII., 21. IX.
Lazarevac: 3. VI., 21. VII., 19. VIII.
Leskovac: 8. VIII., 14. X.
Lug: 24. IV., 1. X.
Lukavica: 8. V., 19. X., 8. XI.
Ljig: 12—13—14. VII., 27—28—29. IX.
Mali Idjoš: 15. V., 5. IX.
Margitica: 3 dana posle Duhova.
Martinci: 21. V.
Martonoš: 8. VI., 12. IX.
Mala Krsna: 2—3. VIII.
Mariolana: 15. VI., 15. IX.
Moš: 30. V. 30. IX.
Melenci: 23. VIII., 19. XI.
Mladenovac: 14—15—16. V., 30—31. VI., 1. VIII., 11—12—13. IX., 19—20—21. X.
Mokrin: 13. II., 21. V., 27. VIII.
Morović: 5. VI., 13—14—15. VIII.
Natalinci: 9—10—11. VIII. 12—13—14. IX., 14—15—16. X.
Nemenikuće: 2—3—4. VIII., 14—15—16. IX., 27—28—29. X.
Ninčičevo: 16. IX.
Novi Bečej: 25. III., 7. V., 3. X.
Novi Knježevac: 1. V., 1. VIII., 1. XI. (Ako ne spada na nedj. onda na nedjelju prije toga datuma)
Nova Pazova: 23. III., 28. VIII.
Novi Sad: 22—23. III., 10—11. V., 9—10. VIII., 11—12. X.
Novi Sivac: 3. IV., 10. VI., 23. IX.
Novi Vrbas: 28. III., 2. VI., 12. IX.
Odžaci: 16. IV., 11. VI., 28. IX. (Ako ne spada na nedj., onda na nedj. posle toga datuma)
Omoljica: 18. VIII.
Padej: 16. IX.
Pačir: 23. V., 18. IX.
Pašičevo: 19. VI., 27. X.
Perlez: 15. III., 18. VI., 1. VIII., 1. XI. (Subota i nedjelja)
Petka: 28. VI., 11. IX., 12. X.
Pivnica: Nedjelja posle 20. IV., 1. VI. i 22. X.
Popovac: 10. III., 1. VI., 29. IX.
Potiski Sv. Nikola: 1. IV., 1. X.
Požarevac: 12—13—14. VII., 27—28—29. X.
Petrovgrad: Poslj. petak, subota i nedjelja u februaru; drugi petak, subota i nedjelja u aprilu, treći petak, subota i nedjelja u maju, drugi petak, subota i nedjelja u avgustu, — drugi petak, subota i nedjelja u oktobru i treći petak, subota i nedjelja u novembru mesecu.
Rabrovo: 19—20—21. VIII., 8—9—10. XI.
Rača (Krag): 7. VII., 2. VIII., 27. X.
Ripanj: 6—7—8. V., 28—29—30. VIII.
Rudnik: 12. X.
Ruma: 12. febr. Utorak prije pravoslavn. Cvet. nedj. — Utorak prije pravosl. Spasovdana, 2 dana prije pravosl. Petrovdana, 10. X. i 10. XI.
Ruski Krstur: Ponedj. prije 14. VI.
Sanad: 8. III., 6. IX.
Stari Bečej: 8. IV., 5. VII., 17. X.

- Stari Futog:** 29. III., 26. VIII., 1. XI.
Stara Kanjiža: 1. III., 21. V., 30. VIII.,
 (Preth. ponedj. 8. nov.)
Stara Moravica: 19. III., 29. VI.,
 ponedj. prije 2. nov.
Stari Vrbas: 18. VI., 6. VIII., 22. X.
Stara-Pazova: 31. VII., 30. X.
Sekić: 17. VI., 27. IX.
Selecevac: 11—12. IX.
Senta: 26. III., 22. VI., 17. VIII., 19. XI.
Sečanj: 18. X.
Sremski Karlovci: 2—3—4. XII.
Sremska Mitrovica: 20. III., 4. V., 26.
 VI., 31. VII., 19. IX., 29. X.
Smederevo: 7—8—9. VII., 21—22—23.
 IX.
Smed.-Palanka: 6—7—8. V., 27—28—29.
 IX.
Smoljinac: 18—29—30. VIII.
Srpska Crnja: 26. III., 29. VI., 8. IX.,
 11. XI.
Stepojevac: 22. V., 21. IX.
Srpski Itebej: 3—4. VIII., 23. IV., 27. X.
Surčin: 19. III., 27. VI., 21. IX.
Subotica: Nedjelja posle 24. II., 16. V.,
 29. VI., 8. IX. i 28. X.
Suza: 23. V., 12. IX.
Sombor: 25. III., 30. V., 28. VIII., 25.
 XI. (Ne spada na nedj. onda prilikom
 nedj. prije toga datuma)
Stanišić: 12. IV., 4. X.
Svetozar Miletić: 7. V., 20. X.
Srbobran: 12. III., 28. VII., 20. IX., 10.
 XI.
Šajk. Sv. Ivan: 10. III., 10. VI., 10. IX.
Šid: 10. II., 17. III., 18. VIII., 30. X.,
 11. XII.
Šimanovci: 5. IV., 6. XI.
Takovo: 9—10—11. VIII.
Temerin: 22. II., 5. V., 4. IX., 22. XI.
Titel: 6. IV., 22. VIII., 20. X.
Topokica: 21—22—23. IX.
Torža: Nedjelja posle 2. okt.
Tovarin: 15. VI., 22—23. VIII., 30. IX.
Turija: 22. IV., 13. VIII., 25. X.
Tovariševo: 1. IV., 13. X.
Uljma: 22. III., 17. VIII.
Venčane: 12. VI., 14. VIII.
Var. Gražan: 12. VII. (Petrovdan),
 12. X.
Var. Knić: 19—20—21. VIII.
Var. Lozovik: 14—15—16. VIII., 14—15—
 16. IX.
Var. Topola: 12—13. VII., 21—22—23.
 IX., 31. X., 1—2. XI.
Var. Stragari: 2—3—4. VIII., 14—15—
 16. IX.
Vreoci: 24. VI., 26. VII., 27. X.
Vračevškica: 27—28—29. VII.
Vel. Gradište: 2—3—4. VIII., 11—12—
 13. IX., 12—13—14. X.
Vel. Kikinda: 25. II., 24. IV., 24. VI.,
 20. IX., 1. XII.
 (Subota i nedjelja)
Vel. Orašje: 30—31. VII., 1. VIII., 28—
 29—30. VIII., 12—13—14. X.
Vel. Plana: 7—8—9. IV., 12—13—14.
 VII., 4—5—6. IX.
Vranjevo: 7. V., 13. VI.
Vršac: četvrtak prije Sv. Sava, čet-
 vrtak prije Svi Sveti, četvrtak prije
 Sv. Ilija i četvrtak prije Sv. Lukač
Žabalj: 15. IV., 20. VI., 29. IX., 15. XI.
Žabari: 19—20—21. VIII., 21—22—23.
 IX., 9—10—11. X.
Zmajevac: 4. IV., 6. VII., 26. X.

Spisak vašara (sajmova) u Savskoj - Banovini

- Aleksandrovo:** 14. VI.
Andrijevi: 24. III., 5. V., 8. VI., 28.
 VIII., 4. X., 9. XII.
Babinagrada: 21. IV., 14. VII., 7. VIII.,
 15. XI.
Bakar: 12—15. VII.
Bedekovčina: 30. IV., 12. VII., 13. IX.,
 13. XII.
Begtež: 7. V., 3. VI., 25. VIII., 13. IX.
Bjelopolje: 10. V., 27. X.

- Beravci:** 6. VII.
Berek: 29. IX.
Biskupec: 14. VIII., 7. IX.
Bebota: 7. IV., 3. VI., 27. VIII.
Bribor: 26. IV., 30. VI., 4. X. 6. XII.
Budinci: 17. IV., 25. IX.
Budinjak: 26. IV., 10. V., 7. VI., 21. VI., 6. VII., 2. VIII., 23. VIII., 4. X.
Beduja: 22. III., 10. V., 14. VIII., 28. IX.
Budinščina: 24. IV., 18. V., 3. VI., 30. VI., 24. VII., 14. VIII., 4. IX., 29. IX., 25. XI.
Bučica: 18. I., 25. III., 24. IV., 14. VI., 6. VII., 30. VIII., 18. X., 9. XII.
Bjelovar: 4. I., 1. II., 1. III., 17. IV., 19. V., 17. IX., 20. X., 18. XII.
Banava Jaruga: 6. III., 1. V., 17. VIII., 30. XI.
Brezovica: 11. VI.
Brod (Humski): 8. I., 5. II., 24. II., 5. III., 6. IV., 3. V., 14. VI., 12. VII., 24. VIII., 14. IX., 14. IX., 30. XI.
Brod (Na Kupu): 20. III., 23. IV.
Brod (Slav.): 5. I., 5. II., 5. III., 22. III., 6. IV., 20. V., 20. VII., 22. XI.
Brckovljani: 15. II., 31. V., 6. VII., 23. VIII., 29. IX., 25. X., 13. XI.
Bošnjaci: 3. IV., 8. XI.
Bošiljevo: 15. II., 20. III., 30. III., 11. V., 20. VI., 26. VII., 24. VIII., 27. IX., 11. X.
Buševac: 20. III., 26. VI., 17. VII.
Bizovac: 11. I., 20. III., 1. VI., 20. IX.
Čabar: 10. V., 30. VI., 7. IX.
Čadjevica: 25. I., 3. V., 26. VI., 8. XI.
Čaglin: 3. VI.
Čakovec: 3. II., 22. III., 30. VI., 3. VIII., 13. X., 25. XI.
Čazma: 11. I., 20. II., 8. III., 20. IV., 18. V., 10. VI., 2. VII., 23. VII., 9. VIII., 24. IX., 25. X., 25. XI., 13. XII.
Čepin: 18. V., 11. VIII., 11. XI.
Dalj: 7. V., 2. XI.
Daruvar: 13. III., 1. IV., 12. VI., 28. VI., 26. VII., 11. VIII., 13. IX., 2. XI.
Delnice: 7. I., 4. II., 24. VI., 15. X.
Desinic: 26. IV., 16. VI., 26. VII., 18. VIII.
Djakovo: 2. I., 20—21. I., 1. II., 24. IV., 24. VII., 26—27. X.
Donji Kraljevac: 22. III.
Donji Lapac: 22. VI.
Donja Dubrava: 14. VI.
Donji Miholjac: 7. I., 4. II., 11. II., 18. III., 26. VII., 27. IX.
Donji Vidovec: 18. X.
Donja Zelina: 23. IV., 30. VI., 7. XII.
Donja Stubica: 6. II., 20. II., 20. III., 22. V., 30. VI., 14. VIII., 28. VIII., 18. IX., 16. X., 27. XI., 18. XII.
Drenovci: 7. I., 3. II., 11. IX., 27. IX.
Dugoselo: 9. I., 9. II., 8. III., 14. IV., 8. V., 28. VI., 26. VII., 13. VIII., 4. IX., 21. X., 17. XI., 4. XII.
Dubrava: 18. I., 24. II., 20. III., 1. IV., 8. V., 7. VI., 14. VII., 11. VIII., 1. IX., 30. IX., 15. XI., 15. XII.
Dubranec: 26. V., 10. VII., 8. X., 25. XI., 21. XII.
Dubrovica: 6. IV., 26. VII., 24. VIII.
Druškovac: 17. VIII.
Feričanci: 15. III., 10. V., 10. VIII., 27. X.
Fužine: 12. VI.
Gaj: 18. I., 24. II., 6. IV., 10. V., 22. VI., 21. VIII., 25. XI.
Gakovo: 12. XI.
Garešnica: 10. III., 18. V., 3. VII., 30. VIII., 28. X., 20. XII.
Generalski Stol: 18. I., 12. VII., 25. XI.
Gerovo: 26. IV., 18. V.
Djurdjevac: 7. I., 6. II., 12. III., 23. IV., 7. V., 30. VI., 29. VII., 10. VIII., 4. IX., 18. X., 19. XI., 21. XII.
Gola: 25. I., 27. II., 24. III., 26. IV., 26. V., 14. VI., 27. VII., 30. VIII., 27. IX., 26. X., 30. XI., 27. XII.
Gora: 3. V., 26. VII., 16. VIII., 8. IX.
Gramac: 24. IV., 12. VI.
Gradište: 4. X.
Gornja Stubica: 24. IV., 8. VII., 7. X., 11. XI.
Gorjani: 4. V., 21. IX.
Grubišno polje: 13. I., 10. II., 20. III., 10. IV., 13. V., 15. VI., 10. VII., 9. IX., 4. X., 15. XII.
Gudinci: 22. II., 28. VI., 29. VIII., 15. XII.
Gušovac: 21. VI.

- Hraščina-Trgovište:** 20. III., 4. V., 28. V., 28. VI., 26. VII., 21. VIII., 13. IX., 4. X., 3. XI.
- Hercegovac:** 7. I., 3. II., 19. VIII.
- Hrastovica:** 18. V., 24. VIII.
- Hum na Sutli:** 2. I.
- Ivanec:** 5. I., 7. I., 3. II., 15. II., 1. V., 24. V., 21. VII., 28. VIII., 23. X.
- Ivaničgrad:** 5. I., 15. II., 12. III., 24. IV., 15. V., 30. VI., 12. VII., 30. VIII., 22. IX., 4. X., 6. XI., 21. XII.
- Ivankovo:** 15. II., 10. VI., 14. IX., 11. XI.
- Ivanovo-selo:** 4. V., 30. VIII.
- Ivansko:** 18. III., 15. IV., 25. V., 25. VI., 17. VII., 26. VIII., 15. IX., 11. X., 22. XI., 11. XII.
- Jabzabet:** 10. V., 16. VIII., 19. XI.
- Jamnica:** 18. I.
- Jamnicka Kisel:** 8. III., 25. V., 5. VIII., 16. VIII., 23. IX.
- Jastrebarsko:** 7. I., 18. V., 19. VII., 7. XII.
- Javorje:** 30. III., 18. V., 16. VI., 6. VII., 30. VIII., 4. XII.
- Jelašićevo:** 31. V., 29. VI., 30. VIII., 6. XII.
- Kamanje:** 30. III., 31. V., 30. VI., 9. VIII., 13. IX.
- Kapela:** 20. IV., 8. V., 14. VI., 22. VII., 13. IX.
- Kaptol:** 18. V., 22. VI., 24. VIII.
- Karlovac:** 8. V., 15. VI., 26. VII., 29. IX., 21. XII.
- Kešinci:** 8. III., 14. VI., 9. VIII.
- Kastav:** 20. I., 22. V., 4. X., 13. XII.
- Kiselica:** 8. III., 25. V.
- Klanjec:** 11. I., 8. II., 8. III., 22. III., 19. IV., 10. V., 7. VI., 6. VII., 16. VIII., 20. IX., 6. XI.
- Konjičina:** 20. III., 29. V., 6. VII.
- Klenovnik:** 1. IV., 24. V., 14. VI.
- Klinčaseo:** 13. IX.
- Klostar (Podr.):** 1. III., 22. III., 10. V., 8. VI.
- Kloštar-Ivančić:** 3. II., 26. III., 15. IV., 3. V., 25. VI., 16. VIII., 9. IX., 26. X., 9. XII.
- Komin:** 7. I., 10. III., 23. VIII., 30. IX., 20. XI.
- Koška:** 1. V., 6. VII., 13. IX., 23. X.
- Koštajnica:** 20. III., 26. VII., 21. IX., 22. XI.
- Koprivnica:** 7. I., 3. II., 6. IV., 13. IV., 4. V., 14. VI., 2. VII., 5. VIII., 13. IX., 28. X., 17. XI., 7. XII.
- Končanica:** 7. V., 6. XI.
- Koritna:** 10. V., 5. X.
- Kraljevac (na Sutli):** 26. III., 17. IX.
- Kraljev-Vrh:** 3. IV., 29. V., 3. VII., 7. VIII., 2. X.
- Krapina:** 7. I., 3. II., 4. II., 20. III., 5. V., 18. V., 28. VI., 19. VII., 9. VIII., 13. IX., 29. IX., 11. XI.
- Krapinske Toplice:** 15. II., 24. IV., 18. V., 30. VIII., 14. IX., 5. XI.
- Kravarsko:** 6. IV., 14. VI., 24. VIII., 15. IX.
- Kupince:** 25. II.
- Križ:** 19. I., 22. II., 22. V., 14. VI., 26. VII., 15. IX., 9. X., 16. XII.
- Križevci:** 20. I., 15. II., 12. III., 1. IV., 3. V., 31. V., 28. VI., 19. VII., 12. VII., 2. VIII., 30. VIII., 14. IX., 18. X., 11. XI., 29. XI., 20. XII.
- Kotoriba:** 9. IV., 28. VI., 30. IX., 30. XI.
- Kutina:** 4. V., 30. VI., 12. VIII., 3. XII.
- Kutjevo:** 24. II., 2. VII., 1. IX.
- Lašinja:** 19. IV., 8. V., 26. VII., 23. VIII., 19. XI.
- Legrad:** 12. III., 23. III., 24. V., 34. VIII., 2. XI.
- Lekinik:** 25. II., 24. V., 6. VII., 30. XI.
- Ljubeščica:** 18. I., 24. II., 20. III., 30. III., 20. V., 14. VI., 2. VII., 15. VII., 6. VIII., 24. VIII., 21. IX., 28. X., 30. XI.
- Lobor:** 27. VII., 9. IX.
- Lokve:** 24. V., 16. VIII., 25. XI.
- Lipovljani:** 20. III., 25. IV., 8. VI., 20. VII., 30. VIII., 15. X., 9. XII.
- Ludberg:** 6. II., 20. III., 1. V., 26. V., 16. VII., 4. IX., 18. IX., 9. X., 6. XI., 21. XII.
- Luka:** 22. I., 19. II., 12. III., 1. V., 22. V., 22. VI., 22. VII., 17. VIII., 9. IX., 29. IX., 18. X., 11. XI.
- Lukač:** 13. III., 1. IV., 20. VIII., 18. X.
- Ludina:** 10. V., 6. VII., 3. VIII., 7. IX.
- Madjarevo:** 12. III., 26. IV., 16. VI.,

22. VII., 10. VIII., 30. IX.
Mače: 21. IV., 10. V., 15. VI., 16. VIII., 4. X., 18. X., 4. XI.
Marija Bistrica: 13. III., 20. IV., 19. VI., 7. VIII., 9. IX., 27. XI.
Marija-Magdalena: 19. IV., 7. VI., 26. VII., 17. VIII., 10. IX.
Mali-Buhovac: 5. V., 20. VII., 4. X., 25. XI.
Markušica: 25. III., 12. IV., 1. IX., 12. X.
Martinska: 20. III.
Medjurić: 3. II., 22. III., 7. V., 6. VIII., 14. IX., 2. XI.
Miholjac (gornji): 18. III., 3. IV., 4. V., 17. VI., 6. VIII., 12. X.
Mikanovci (Stari): 9. II., 1. IV., 20. V.
Miokovićevo: 3. III., 3. VI., 13. VII.,
Mihaljanec: 28. IX.
 28. IX.
Molve: 24. II., 25. XI.
Moslavina: 1. III., 1. IV., 7. IX.
Mrhopalj: 1. V., 10. VIII., 8. IX.
Mursko Središte: 1. V., 26. VI., 19. VIII., 26. X.
Našice: 2. I., 6. II., 8. VI., 10. VIII., 25. XI.
Nedelišće: 10. III., 15. VI., 1. IX., 13. XII.
Nijemci: 19. IV., 11. X., 23. XI.
Nova Gradiška: 6. IV., 21. VI., 20. VIII., 2. XI., 21. XII.
Nova Kapela: 24. II., 6. VII., 12. VIII., 13. IX.
Novi Grad: 27. I., 15. II., 20. III., 9. IV., 12. V., 24. VI., 15. VII., 12. VIII., 14. IX., 7. X., 4. XII.
Novi Marof: 13. I., 10. II.
Novska: 20. I., 25. III., 15. VI., 18. X., 4. XII.
Novi: 20. I., 1. V., 24. VII., 13. XII.
Nustar: 11. I., 11. III., 19. IV., 13. V., 23. VII., 24. VIII., 28. IX., 4. XI.
Okučani: 7. IV., 8. V., 13. VII., 8. XI.
Orahovica: 28. I., 28. IV., 16. IX., 20. XI.
Orlovac: 5. XI.
Osljepak: 16. I., 22. IV., 31. V., 19. VII., 16. X., 23. XI.
Oslinica: 24. IX.
Otok: 7. I., 4. II., 18. III., 11. VI.
Otruševac: 4. III., 7. V., 19. V., 25. VIII.
Ozalj: 20. I., 17. II., 25. II., 21. VI.
Pakrac: 2. I., 8. IV., 22. VI., 3. VIII., 22. IX., 6. XII.
Petrinje: 26. III., 28. V., 10. VIII., 21. XII.
Petrijanec: 4. V., 6. VII., 7. VIII., 28. IX.
Pisanica: 25. II., 27. III., 10. VI., 31. VII., 28. IX., 12. X.
Pisarov. Jamu: 20. III.
Pisarovina: 5. I., 18. I., 3. II.
Pitomača: 7. I., 3. II., 15. VI.
Pleternica: 15. II., 1. VI., 26. VII., 21. IX., 6. XII.
Plešće: 10. V.
Podgorač: 15. II., 10. V., 5. VIII., 13. IX., 6. XI.
Podr. Sesvete: 2. XI.
Podr. Podgajci: 17. IV., 25. X.
Podr. Sladina: 3. V., 12. VII., 31. VIII., 2. X., 18. XII.
Pokupsko: 2. I., 10. V., 15. VI., 30. VI., 26. VII., 10. IX.
Popovača: 2. I., 6. II., 18. III., 21. V., 21. VI., 24. VIII., 13. X.
Pregrada: 22. II., 12. III., 1. IV., 8. V., 12. VI., 31. VII., 14. VIII., 18. X., 8. XI.
Prelog: 9. II., 20. IV., 11. V., 20. VII., 12. X., 30. XI.
Privlaka: 25. I., 7. V., 18. X.
Prezid: 29. IV., 15. VI.
Rača: 26. IV., 30. VI., 20. VII., 16. VIII., 9. IX., 25. XI.
Radoboj: 7. IV., 20. V., 20. VIII.
Rajevo Selo: 19. VIII.
Retkovci: 10. IX.
Ruševo: 26. III., 15. IX.
Samarica: 4. V.
Selce: 18. X., 25. XI.
Sesvete: 11. III., 25. V., 22. VII., 2. XI.
Samobor: 20. III., 26. III., 28. VII., 21. XII.
Severin: 24. III., 31. V., 24. VI., 12-13. VII., 16. VIII., 25. VIII., 21-22. IX.

- Semerin:** 15. IV.,
15. X., 9. XII.
V., 12. VI., 13. VII., 27. VIII., 22. IX.,
- Sikirevci:** 16. III., 18. V.
- Sisak:** 25. III., 3. V., 7. V., 14. IX., 19.
XI., 6. XII.
- Semeljci:** 6. IV., 10. VII.
- Slatina (Podr.):** 18. III.
- Sv. Ivan-Žabno:** 11. I., 8. II., 1. III., 15.
IV., 23. VI., 6. VII., 25. VIII., 23. IX.,
11. X., 22. XI., 30. XII.
- Sv. Ivan-Zelina:** 25. III., 6. IV., 7. V.,
VI., 13. VII., 4. XII.
- Sokolovac:** 12. II., 10. III., 8. IV., 15.
18. V., 28. V., 25., VI., 27. VII., 14.
VIII., 7. IX., 30. XI.
- Sv. Jelena:** 22. V., 22. IX.
- Sv. Jelena-Dramalj:** 22. V.
- St. Jankovci:** 14. VIII.
- Sl. Požega:** 1. II., 15. III., 20. III., 15.
V., 6. VII., 7. IX., 15. X.
- Sv. Križ:** 3. V., 14. IX.
- Skrad:** 15. VI.
- Sl. Samac:** 21. VI., 3. XII.
- Sošice:** 2. I., 6. II., 8. IV., 7. V., 16.
- Sunja:** 20. III., 29. IX.
- Suhopolje:** 15. IV., 15. V., 5. VI., 14.
VIII., 25. X., 24. XI.
- Sotin:** 8. V.
- Stražeman:** 10. V., 22. IX.
- Stupnik:** 18. V.
- Spišić—Bahovica:** 28. VI., 10. IX.
- Svilaj:** 7. V., 17. VII., 9. IX.
- Sungeri:** 6. VII.
- Šaš:** 7. I., 3. II., 8. IV., 5. V., 7. VII.
- Širokopolje:** 12. III., 28. IX.
- Šlivoševci:** 28. IV., 14. X.
- Štefanje:** 20. III., 10. V., 21. V., 21.
VI., 10. VII., 25. VIII., 13. IX., 19.
XI.
- Štitar:** 24. III., 18. IX.
- Taborište:** 30. VI.
- Tomašica:** 20. III., 14. VI.
- Trpinja:** 22. III., 28. VI., 19. VIII., 27.
X.
- Topolovac:** 25. I., 22. III., 24. VI., 18.
X.
- Trava:** 1. V., 6. VII., 10. VIII.
- Trojstvo:** 24. V., 20. VIII., 15. X.
- Tuhelj:** 30. III., 12. IV., 16. VIII., 16
X.
- Udbina:** 4. X.
- Uljanik:** 1. II., 15. IV., 8. VII., 13.
IX., 29. IX., 13. XII.
- Varaždin:** 20. I., 18. II., 15. III., 24. IV.,
20. V., 24. VI., 26. VII., 25. VIII., 18.
IX., 11. X., 5. XI., 21. XII.
- Varaždinske Toplice:** 20. III., 8. V.,
19. VI., 10. VII., 18. IX., 13. XII.
- Vel. Baštaji:** 8. V., 18. VIII., 19. X.,
- Vel. Gorica:** 4. I., 9. II., 17. III., 1. V., 8.
VI., 21. VII., 10. VIII., 7. IX., 21. IX.,
15. X., 5. XI., 14. XII.
- Vel. Kopanica:** 19. V., 29. IX., 25. XI.
- Vel. Grdjevac:** 22. I., 19. II., 10. V., 24.
VII.
- Vel. Zdenci:** 29. I., 15. II., 15. III., 15.
V., 16. VIII., 15. X., 15. XI., 10. XII.
- Vel. Trgovište:** 5. I., 3. II., 16. III., 30.
III., 11. V., 20. VII., 2. VIII.
- Voćin:** 25. III., 20. VII., 4. X., 15. XI.
- Voća:** 15. V.
- Vodnici:** 16. VIII., 25. VIII.
- Vinica:** 22. II., 26. IV., 3. VII., 19. VIII.,
20. IX., 6. XII.
- Virje:** 20. I., 20. II., 20. III., 6. IV., 1.
V., 26. VII., 18. VIII., 21. IX., 16. X.
11. XI., 18. XII.
- Vinkovci:** 15. I., 30. I., 15. II., 25. III.,
13. V., 3. VIII., 29. X., 2. XI.
- Virovitica:** 5. I., 15. I., 15. II., 1. III., 24.
III., 26. III., 27. IV., 31. V., 2. VIII.
30. VIII., 21. IX., 23. X., 30. XI., 21.
XII.
- Vrbovec:** 30. I., 22. II., 10. III., 26. IV.,
4. V., 15. VI., 2. VII., 5. VIII., 21. IX.,
15. X., 3. XI., 29. XI., 29. XII.
- Vrbanje:** 24. II., 10. IX.
- Vrpolje:** 4. I., 11. II., 24. VI., 15. X.
- Vukovlje:** 5. V., 28. VI., 30. VII.
- Vukovar:** 1. III., 3. IV., 30. IV., 1. V.,
22. VI., 2. VIII., 13—14. IX., 15. XI.,
- Vrbica:** 30. VI.
- Vrginmost:** 13. V., 12. VIII.
- Valovo:** 22. II., 5. V., 21. VI., 21.
VIII., 21. X., 6. XII.
- Zabok:** 13. II., 21. V., 6. VIII., 25. XI.
- Začretje:** 18. I., 3. V., 5. V., 26. V., 7.
VII., 24. VIII., 15. IX., 20. X.
- Zagora:** 18. I., 14. VI.
- Zagorsko Selo:** 30. IX., 26. XI.
- Zagreb:** 18. III., 26. IV., 18. V., 26. VI.,
13. VII., 21. VIII., 28. X., 9. XII.
- Zdenci:** 29. I.
- Zlatar:** 21. I., 3. II., 1. IV., 21. VI., 11.
VIII., 15. X., 6—7. XII.
- Žabno:** 25. VIII.
- Županja:** 1. II., 26. VIII.

Moderna Palaća na uglu Ilice

Repini rezanci za krave muzare.

Repini rezanci nijesu drugo, nego li repina sastojina, koja je vodom vrlo savršeno izlužena tako da sadržaje samo neznatne količine sladora. Ako su svježiji rezanci, optrebljavaju se prešani i neprešani; ali mogu se i sušiti i kiseliti. Po jednom novom načinu izlučivanja sladora iz repe, dobivaju se t. zv. sladorni rezanci, koji sačinjava sladora iz repe, dobivaju se t. zv. sladorni rezanci, koji sadržavaju oko 9 postotaka sladora, kada su vlažni: zato se obično suše i takovi davaju stoci za hranu. — Obje vrste rezanaca suše se obično na otvorenoj vatri, a u novije doba i pomoću pare. Sušeni na ova dva načina — nerazlikuju se rezanci međusobno po hranivosti. Ipak su ljepši rezanci, koji se suše pomoću pare. Oni su namime sitniji i mekši, nijesu nikada zogareni, a laglje nabubre. kada ih stavimo u vodu. — Repini su rezanci osobito dobra krma za hranjenje krava muzara i onih volova, koje želimo utoviti. Na stotinu kilograma žive vage daje se kravama po 4 kilograma, a volovima po 6 do 8 kilograma svježih rezanaca. Veće količine prouzrokuju tvrd i bijel maslac neugodnog ukusa. Ovce i svinje, koje se tove, dobivaju po 6 kg. repinih rezanaca na svaku stotinu kilograma žive vage, a tegleći volovi 3 kg. Oni konji, koji rade malo ili ništa, smiju samo kakatda dobiti male količine rezanaca. Kod bredjih (skotnih) životinja moramo biti na oprezu. Njima se može dati samo malo posve svježih rezanaca; isto tako i podmlatku (telicima, ždrijebićima). — Kada se vlažni rezanci počnu rastvarati mogu kod životinja prouzročiti poremećenje probavnih organa (želuca, crijeva itd.) Tako se do-

biva i teška bolest, koja je poznata pod imenom „bolest od rezanaca.“ Rjedje djeluju štetno sušeni rezanci. Ovi se razmoče u vrućoj vodi ili u t. zv. džibri ili u razrijeđenoj melasi. Kravama se (prema veličini) daje na dan 3 do 4 i pol kilograma suhih rezanaca, volovima 5 do 7 kilograma, svinjama oko 1 kg. a telicima (već prema starosti) pol do 2 kilograma. Sladornih rezanaca daje se kravama dnevno 3 do 4 kilograma. Sladornih rezanaca daje se kravama dnevno 3 do 4 kilograma, volovima 4 do 6 kg., konjima 2 do 3 kg. a svinjama 1 i po do 2 kg. Treba uvažiti činjenicu, da repni rezanci sadržavaju premalo takovih rudnih sastojina, koje su stoci potrebne za tvorbu kostiju.

Kako valja presadivati voćke

Presadivati se mogu i starije voćke bez straha, da će se posušiti. 15-godišnju voćku možeš presaditi bez straha, da će se posušiti. Taj se posao obavlja u kasnoj jeseni kad je već otpali lišće sa stabla, ili po zimi, ili rano u proljeće. Najprije valja prirediti novu jamu tamo kamo želimo voćku posaditi, koja mora biti mnogo veća, nego li će biti korijenje zajedno sa zemljom skopane voćke. Zatim se iskopa oko voćke, koju ka-nimo presaditi, u udaljenosti od pol do tri četvrtina metra, oko 30 cm. širok i 50 cm. dubok jarak. Sve korijenje, na koje se kopajući naidje, valja odsjeći i s oštrim nožem na glatko prirezati. Iza toga se stablo lagano prevrne na pripravljenom kola. Paziti valja, da se zemlja s korijenja odviše ne otrese. Kad smo zatim prirezali korijenje još na donjoj strani, i glavne grane skratili, valja odmah prenijeti stablo na određeno mu novo mjesto, te ga oprezno postaviti u novu jamu. Ispod stabla i oko ko-

rijenja treba nasuti dobre zemlje ili još bolje staroga gnoja mješanca. Napokon se stablo produpre sa tri kolca, da ga ne sruši vjetar. Kod presađivanja valja paziti, da stablo ne dodje dublje u zemlju, nego li je stajalo na svome prijašnjemu mjestu.

Lakše pitanje

U školi pita nadzornik nekog mališa:

— Kako se zove tvoj tata?

Mališ se zbuni i ne odgovara.

Učitelj na to prišapne nadzorniku:

— Gospon inšpektor, prosim da bi mu dali lakše pitanje.

Dobar savjet

Gost konobaru:

— Rado bi nešto dobra ieo. Evo vam napojnica, pa mi savjetujte što da naručim.

Konobar (šapće mu u uho): Idite u drugu gostionu.

Cirkus

Mali Štefek:

— Tata, ako sutra dodje šnajder nemoj mu ništa platiti.

— Zakaj ne?

— Zato, jer je šnajder rekao, ako mu sutra ne platiš, da bude napravio cirkus.

I to je dosta

— Je li istina, što pripovijeda Weiss, da si ti svoga šefa prevario za 10.000 dinara?

— Ali molim te! Što ti vjeruješ Weisu? Moraš znati, kad on šta pripovijeda da je to samo polovica istine!

Pivski trop

Pivski trop (ili kom) čine ostatci iz škrobnog materijala u pivovarama. To su dijelovi iečma, ječmenog slada, kukuruze i krumpira, koji ostaju kod komljenja i procjeđivanja masulja (kljuka). Pivski trop se upotrebljava za hranu stoke, i to ili sušen ili u svježem stanju. Sušeni je trop tim bolji, čim svijetlija mu je boja. Takav se naziva svijetliji trop kod sušenja manje grijao; zato mu je veća probavljivost. U dobrom sušenom pivskom tropu ne smiju biti čestice ugljena. Miris pivskog tropa mora biti sličan mirisu kruha. Ako pivski trop pomiješamo s toplom vodom, onda on ne smije mirisati po plijesni ili po kiselini. Dok je pivski trop svjež i topao, vrlo je prijatna krma za blago. Ali se pivski trop može lako ispljesniviti i ukiseliti, pa onda postaje neugodan i škodljiv. Krave muzare običavaju na dan potrošiti 10 do 20 kilograma pivskog svježeg tropa, te onda daju vrlo mnogo mlijeka. Volovi podnose na dan 24 kilograma pivskog tropa, ako su 1000 kilograma teški. Ista potrošnja vrijedi kao mjerilo takodjer za svinie. Kod ovaca i konja smijemo pivski trop podavati samo kao sporednu krmu, jer se u svježem tropu nalazi odviše vode. Naprotiv može sušeni trop kod konja zamijeniti polovicu zrnate hrane. Volovima u tovu smijemo dnevno davati po 3 kilograma sušenog pivskog tropa. Isto toliko daje se i kravama muzarama, dok je za ovce dosta pol kilograma po glavi. Svinje teško probavljaju sušeni trop.

Čišćenje Zagreba od snijega

Ljubljanski balet

112 25

008
724

zkv.h.org.rs

Energjin
JAČA KRVŽIVCE I APETIT

Odraslima i djeci

Boca sadržaje 1/2 litre

Šaljemo ilustrovane poučne knjižice
Adresa: ALGA SUŠAK

Bezplatno!

u Vašoj
porodici

za masažu
mnoge
će Vam
boli
zapriječiti
mnoge
neugodne
časove
uštediti

2344566
4
ZA MASAŽU

U apotekama pola litre Din. 35.— Za potpuni oporavak djece 3 velike boce, za odrasle 3 do 6 boea.

Proizvadjia Laboratorij ALGA Sušak

S. B. 4787/22

ALGA doviva se u apotekama, trgovinama, drogerijama 1 boca Din. 12.—

Proizvadjia : Laboratorij ALGA Sušak